සිංහල ව්‍යාකරණ

පදනීතිය

සරසවිසඳරැස කතෘවූ
සපරගමුවේ වේරගම පුංචිබණ්ඩාර
විසින්
රචනාකරණලදී

සර් ආර්තර් හැමිල්ටන් ගෝර්ඩන්
ලංකාණ්ඩුකාරයාණන්
විසින්
සමාදරයෙන් පිළිගන්නාලදී

බටහිර භාෂාහා පෙරදිග භාෂා දත්
ලුවිකෝර්ණේල් විජයසිංහ මුදලිතුමා
ආදි පණ්ඩිතයන් විසින් පසස්නාලදී

PADANITIYA

OR

A SINHALESE GRAMMAR

BY

WERAGAMA PUNCHI BANDARA

OF

SAPARAGAMUWA

Author of the Sinhalese Translations of
Varahamihira, Jatakalankara, Rtusanhara, Vaidyajeewana
and Editor of The *Sarasavisandaresa.*

Printed at The Buddhist Press.
COLOMBO.

1890.

RESPECTFULLY

DEDICATED BY PERMISSION

TO

HIS EXCELLENCY

THE HONOURABLE SIR ARTHUR HAMILTON GORDON

G. C. M. G.

GOVERNOR AND COMMANDER IN CHIEF

IN AND OVER THE ISLAND

OF CEYLON

AND THE DEPENDENCIES THEREOF

PREFACE.

It is a great drawback to the learning of the Sinhalese language that there is not in our Schools an abridged Grammar, wherewith to learn the Grammar of the language sufficiently in a short time.

It would appear that there are many usages in the language current from very ancient times, not noticed in any of the Grammars hitherto published. It is indispensable that these should be included in works on grammar. The present language is also very different from the ancient; and therefore it is necessary that these differences should also find a place in the grammar of the language.

A Sinhalese boy generally leaves an English school when he is about eighteen years of age. At the time he is looking for an employment after leaving School, he will find it difficult to learn the Sinhalese Grammar in a short time from any of the existing works on Grammar, either on account of their abstruseness or conciseness. Hence, he abandons the idea of studying the Sinhalese Grammar, and enters into some Employment. Thus the knowledge of Sinhalese of most of those in Government employments dwindles into a low standard. In order to supply the wants thus felt, having at the same time consulted the views of others also on the subject, the present work is compiled.

Were this book taught in Schools, a knowledge of the grammar of the language would be attained by pupils in a very short time. Moreover, the work is written in simple language, to enable those who have studied the English language to acquire the grammar of the Sinhalese language without the assistance of a teacher.

At the time of going to press the proof sheets of this work passed the hands of my tutor, the Venerable H. Sumangala, High Priest, and Mr. W. P. Ranesinghe, Proctor of the Supreme Court, who having expressed their satisfaction with the work, it carries the weight of their approbation.

I have to thank Messrs. Richard de Silva and Blok, Inspectors of Schools, and Mr. Alpheus Perera, School Master, for kind suggestions made to me to make the work suitable

to Vernacular Schools. My thanks are also due to Mr. J. Samaradiwakara of Pelahela, himself a lover of Oriental learning, for it was at his kind request and encouragement that this work was undertaken by me.

Sinhalese Pandits having considered Pali and Sanskrit as pre-eminent languages, taught both religion and science through these languages. A knowledge of the grammer of any one of these helps to a knowledge of Sinhalese grammar. Hence, perhaps, it is that they have not written any large works on Sinhalese grammar. Not having large works on Sinhalese grammar, the Sinhalese grammarian has to depend a great deal on the Sanskrit and Pali grammars. What a stumbling block it is to the advancement of Sinhalese scholarship to make the knowledge of the grammar of their language subservient to a knowledge of the grammars of other languages! On examining the present work, it would appear to the student how much he is relieved form this dependence. I am now engaged in writing a larger work on grammar, and should that work be satisfactorily completed, I hope the Sinhalese student will be completely emancipated from this servile position.

The following letters have been received by me from L. C Wijesinha, Esquire, Mudaliyar, and others who are competent judges of such a work as this.

[From L. C. WIJESINHA Esq., Mudaliyar, Translator of the "Mahavansa"]

Matale, January 12, 1888.

My Dear Sir,

I have read through your new Sinhalese Grammar, the 'Pada-niti,' with great pleasure. I thoroughly approve the system adopted therein, and consider your work eminently calculated to simplify and facilitate the study of the Sinhalese language. I think it ought to be made a text-book in every Anglo-Vernacular School in South Ceylon, and I hope the Government will do so.

Yours very truly,

(Signed) L. CORNEILLE WIJESINHA.

Weragama Bandara Esq.,
Editor "*Sandaresa.*"

[From W. GUNATILAKA Esq., Proctor, Editor of the "Orientalist."]

Kandy, 23rd January, 1888.

My dear Sir,

Your Sinhalese Grammar, the "Padanitiya," which I have read over with great interest, will supply a want that has been long felt in the Island, especially by the Sinhalese people. I entirely approve of its plan and design, and I must say that you deserve eminently the thanks of your countrymen for giving them so excellent and at the same time so easy a Grammar of their language.

Yours sincerely,
(Signed) W. GOONETILAKE.

(From BARTHOLOMEUS GUNASEKARA Esq., Mudaliyar, Translator, Colonial Secretary's Office.)

I would strongly recommend this Grammar for the study of those who are anxious to acquire a critical kuowledge of the Sinhalese Classics. The author deserves great credit for his careful attention to the niceties of the language with a view to make his work really useful to the public. He has illustrated his rules by a variety of familiar examples, and conveyed his ideas with precision and elegance. The Grammar, though apparently based on the "Sidatsangarawa"—which, as its name signifies, is only a 'digest of demonstrated truths'—is not a servile imitation of that work. He differs from the author of the "Sidat Sangarawa" in stating that Sinhalese nouns admit of three Genders, which is in conformity with usage in Latin, Greek, Sanskrit, Pali, and other learned languages. I would invite special attention to the chapters on Declensions, Conjugations and Syntax, which are more comprehensive and more intelligible than those we find in the "Sidatsangarawa."

(Signed) B. GUNASEKARA, Mudaliyar.

(From HENRY PERERA Esq., late Head Master of the Native Normal Institution.)

Kollupitiya, January 30, 1888.

Dear Sir,

Your Sinhalese grammar, the Padanitiya, has been read over by me with much pleasure, and I think the plan adopted by you in its compilation is such that it will facilitate the study of our language within a short time. For an acquisition of a complete knowledge of Sinhalese grammar within a short time, the want of a suitable work has long been felt, and that want I think is supplied by your work. It contains much useful matter that has not been touched upon by other Sinhalese grammarians, and I am much pleased to find that it also contains a division of nouns into three genders, Masculine, Seminine, and Neuter, so as to suit the ancient as well as modern Sinhalese prose works. Your work will eminently suit as a text-book for the use of Government Schools, and, should it be so adopted, I hope your efforts in the compilation of the book would be duly rewarded. Great credit is due to you for publishing a work so useful, and as it consists of almost all useful and important rules to suit the modern language, I may venture to think that for those who desire to study Sinhalese, your work will be more useful than any other Sinhalese grammar yet published.

I am,

Yours sincerely,

(Signed) H. PERERA.

(From SIMON DE SILVA Esq., Mudaliyar, Translator of the Department of Public Instruction.)

Colombo, 6th February, 1888.

Dear Sir,

I read your Sinhalese Grammar, Padanitiya, with great interest, and it gives me much pleasure to bear testimony to its value and usefulness. The work is simple and exhaustive, and is well adapted to the requirements of the Sinhalese students of the present day.

Yours truly,

(Signed) SIMON DE SILVA.

Mudaliyar.

[From EDMUND R. GUNARATNA Esq., Atapattu Mudaliyar and Mudaliyar of the Governor's Gate, Galle.]

Galle, 15th January, 1888.

My Dear Weragama,

I have read with great interest the Padanitiya, Sinhalese Grammar that you have compiled.

It will, I anticipate, satisfy a much felt want of a really intelligible Sinhalese Grammar for beginners, and I expect that it will be widely used in the Vernacular schools, and that your name as its author will be long perpetuated.

With best wishes,

Believe me,

Yours sincerely,

(Signed) E. R. GOONERATNE.

[From T. B. PANABOKKE, Esq., Ratemahatmaya, Gampola.]

Elpitiya Valawwa, 16th January, 1888.

Dear Sir,

I have read your little treatise on grammar with great pleasure. It is just the kind of work for the present day. You have touched upon a great many points of recent origin. I may assure you that your work is much superior to any of the kind recently attempted which have come under my notice.

It ought therefore to commend itself to all teachers and students who wish to have a Sinhalese grammar clothed in modern language.

Yours very truly,

(Signed) T. B. PANABOKKE.

සංශූපණය.

ඉතා පහසුවෙන් ස්වල්පකාලයකදී සෑහෙනතරම් සිංහලව්‍යාකරණ ඉගෙණගැනීමට පාඨශාලාවන්හි ව්‍යවහාර කටයුතු ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථයක් අවිද්‍යමානභාවය දීර්ඝකාලයකපටන් අපේ භාෂාවට තුබුන මහා පාඩුවකි.

පුරාණකාලයටවඩා වර්තමානභාෂාව බොහෝ වෙනස්වතිබේ, මේවෙනස් ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථවල අන්තර්ගතකිරීමද අවශ්‍යයෙන්ම කටයුත්තක්විය.

මේතාක් ප්‍රසිද්ධකල කොයිම ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථයකවත් මතක්නොකල ඉතා වැදගත් ව්‍යාකරණවිධි බොහොමයක් පූර්ණපටන් භාෂාවේ පැවතඑනබව පෙණේ, ඒවා ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථවල අන්තර්ගත කිරීමද අවශ්‍යයෙන්ම කටයුතුවතිබේ

ඉංග්‍රීසි පාඨශාලාවන්හි විද්‍යෝද්ග්‍රහණයෙහි නියුක්තවන සිංහල තරුණයෝ ඒ ඉගෙණීමෙන් තොරවනවිට දහඅට අවුරුදු විසිඅවුරුදු වයසට පැමිණියෝ වෙති, ඉක්බිති සිංහල ඉගෙණගැනීමට දැන්තිබෙන ව්‍යාකරණ පොත් අනවශ්‍යත්කල ඒවායේ ගූඪභාවයත් සංක්ෂිප්තභාවයත්නිසා ස්වල්පකාලයකදී පහසුවෙන් ඔවුනගේ අභිමතාර්ථ සාධනය කරගත නොහැක්වෙති, එහෙයින් සිංහල ඉගෙණීම ප්‍රතික්ෂේපකර රැකීරක්ෂාවලට යෙදෙති, මේනිසා ආණ්ඩුවේ රාජකාර්‍යයන්හි නියුක්තවන බොහෝ අයගේ සිංහලදැනීම ඉතාපහත්බස්ථෙය.

යථෝක්ත තරුණ සියල්ලම පිරිමසනු පිණිසයෙන් බොහෝඅයගේ මතය පරීක්ෂාකරබලා අමතු ක්‍රමයකට මේම ග්‍රන්ථය රචනාකරණලදී, මෙම ග්‍රන්ථය සිංහල පාඨශාලාවන්හි පාඨනය කරවතොත් ඉතා ස්වල්ප කාලයකදී පහසුවෙන් සිංහලව්‍යාකරණ ශිෂ්‍යයනට ඉගැන්වියහැකි වෙයි; මේය ඉංග්‍රීසිඉගෙණ බුද්ධිමත්වූ සිංහලතරුණයනට ගුරූපදේශ රහිතවම ව්‍යාකරණ අවබෝධකරගත හැකිවනසේ ලිහිල් භාෂාවෙන් කලාකලද්දකි.

පොත මුද්‍රණයකිරීමේදී අපගේ ආචාර්‍යවූ හික්කඩුවේ සුමංගල නායක ස්ථවිරෝත්තමයානන් විසින්ද විලියම් පෙරේරා රණසිංහ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ සභාවේ පෙරකදෝරුමහතා විසින්ද අනතිම සිඩිපත්‍ර බලාපොත නිර්දෝෂයයි පිළිගැණීමෙන් ග්‍රන්ථ ගෞරවය උසුලයි.

රිචර්ඩ්ද සිල්වා බෙලාක් යන ඉන්ස්පැක්ටර් මහතුන් දෙදෙනාහා අල්ජේවුස් පෙරේරා සෝකෝලේ මහත්මයාත්

සමග සංක්ෂිප්තකොට පාඨශාලාවලට ඔබිනාලෙස පොත පිළියෙළ කළබව මතක් කරමු.

සිංහල ව්‍යාකරණ උගන්නා පූර්වදිග භාෂා ශ්‍රේණීවලට ඉතා ආශාවක්ඇති, පැලනැල ජේ. සමරදිවාකර මහතා විසින් සම්බන්ධ පොතක් කෑදීම මේකාලයේ සිංහල ව්‍යාකරණජිඥාසින්ට අත්‍යොපකාරයයි නොයෙක්විට කියා අප මේවැනිදේ යෙදුබවද සතුටින්මතක්කරමු.

ලක්වැසි විද්වජ්ජනයෝ මාගධ සංස්කෘත උතුම්කොට සලකා ඒ භාෂාවලින්ම අනන්ත ශාස්ත්‍ර කෘදුල්‍ය, මේභාෂාදෙකින් ඒතාක ව්‍යාකරණ උගන්ඇට සිංහල ව්‍යාකරණ ක්‍රමය ඉගෙනීමවාගේ වැටහේ, විස්තරවශයෙන් සිංහල ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථ නොතෙලේ මෙතෙක් සොයාගත හැකිදී, නමුත් කෙවලසිංහල ව්‍යාකරණඥයන්ට විස්තර ව්‍යාකරණ පොත් නොමැති බැවින් මාගධ සංස්කෘත ව්‍යාකරණයන්ට නිතරම වහල්ව සිටින්ටවන්නීතේ, අපේ භාෂාවේ ව්‍යාකරණ ඉගෙනගැනීම අනික භාෂාවල ව්‍යාකරණවලට වහල්කොට නැමතලාතිබීම සිංහලයන්ගේ දියුණුවට නොපමණ බාධාවක්ද? පදනීතිය නමවූ මේ ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථයේ විභක්ති හෙළදිය බලනවිට සවභාෂා ව්‍යාකරණජිඥාසීන් බොහෝදුර මේ වහල්කම්හා මුදවා තිබෙනබව කාටද නොහැඟේද? විශාල සිංහල ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථයක් සර්වතොභද්‍ර ද්‍රන් සෙදිසලටමු. ඒ වැනිසි අපේ ජාතිකාවලෙස සංප්‍රාප්තිතම් මේ දසත්වයෙන සම්පූර්ණ ලෙම අපේ ස්වදේශීන් මිදියනැතිවේයයි සිතමහ,

පාඨශාල ඵනට යොදනවූ සම්බන්ධ ග්‍රන්ථවල ගුණදෝෂ විශේෂයට ස ළහි ද්‍රව්‍යයුතුබවට පැමිණි සිංහල මහතුන් විසින් මේ ග්‍රන්ථය පසසනලද් දක්වූ ඒ මහතුන් විසින් එවූ මේහි සෙදතිබෙන ඉංග්‍රීසි ලියුම්වලින් පෙනේ.

පදනීය නමින් යාලු
ළු හුතත් දනුම් සඳ හා
ඉස්ව න් දනත් හැර
මෙම ගත් සහට තොරිසිද.

වර්ෂ 1888 ක්වූ පෙබරවාරි මස
10 වෙනි දිනද.

ප ද නී ති ය.

LETTERS.

අකුරු.

සිතෙහි හටගන්න අදහස් වචනයෙන් ප්‍රකාශකරණු ලැබේ, වචනනම් ශබ්දයි, ඒ ශබ්ද හෙවත් වචන ලියන පිණිස ඒ ඒ රටවල අය විසින් කරගෙන තිබෙන ලකුණු අකුරුනම් වෙයි, සිංහල වචන හෙවත් භාෂාව ලියන පිණිස ව්‍යවහාරකරණ අකුරු මෙහි පහත දක්වනුලැබේ.

අ ආ ඇ ඈ ඉ ඊ උ ඌ
එ ඒ ඔ ඕ
ක ග, ජ, ට ඩ ණ, ත ද න, ප බ ම,
ය ර ල ව
ස හ ළ

මේ අකුරු ස්වරය ව්‍යඤ්ජනයයි දෙවැදෑරුම්, අයන්න පටන් ඕයන්න අන්තකොට ඇති අකුරු දොළස ස්වර නම්, කයන්න පටන් අං යන්න කෙළවර කොට ඇති අකුරු විස්ස ව්‍යඤ්ජන නම්, ස්වරයන්ට පණකුරුයයිද ව්‍යඤ්ජනයන්ට ගතකුරුයයිද සිංහල ව්‍යාකරණයෙහි ව්‍යවහාරකලෝය, ස්වර ව්‍යඤ්ජන යන ශබ්ද දෙක සංස්කෘත භාෂාවේ නාමයි.

ප්‍රශ්න—වචනයෙන් ප්‍රකාශවන්නේ කිම්ද? අකුරුවල ප්‍රයොජන කිම? සිංහලභාෂාවට අයිති අකුරු කවරේද? ස්වර කවරේද? කියද? ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර කවරේද?. කියද? සිංහල ව්‍යාකරණයෙහි ස්වරයන්ට කියන නම කුමක්ද? ගතකුරුයයි සිංහල ව්‍යාකරණයේ කියන්නේ කවර අක්ෂරයන්ටද?

VOWELS.

ස්වර.

ස්වරයෝනම් තනිතනිවත් ශබ්දකළහැකි නොහොත් ශබ්ද උපදවන අක්ෂරයි,

ඔව්හු හ්‍රස්වය දීර්ඝයයි ද්විප්‍රකාරයි—අ ඇ ඉ උ එ ඔ යන මේ ලුහුබු ශබ්ද ඇති නොහොත් ඇදලා නොකියවන අකුරු සය හ්‍රස්වනම්, ආ ඈ ඊ ඌ ඒ ඕ යනමේ දීර්ඝ ශබ්ද ඇති හෙවත් ඇදීලා කියවෙන අකුරු සය දීර්ඝනම්, හ්‍රස්වාක්ෂරයන්ට ලඝුයයිද දීර්ඝාක්ෂරයන්ට ගුරුයයිද කියාත් ව්‍යවහාරවේ.

ප්‍රශ්න—ස්වරයෝ කිමැදැරුම්ද ? හ්‍රස්ව ස්වර කවරේද දීර්ඝස්වර කවරේද ? හ්‍රස්වාක්ෂරය කියවෙන්නේ කෙලෙසද ? ගුරු ලඝු කියන්නේ කුමකටද ?

CONSONANTS.

ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර.

ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරනම් තනියම ශබ්දකරන්ට දුෂ්කරවූ හල් අකුරුයි, එනම් ක් ග් ජ් යනාදියයි

සුඛොච්චාරණය (a) පිණිස අකාරයක් ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර යන් තුළටලා යට දක්වනලදී, හල් කයන්න ඇතුළට අය න්න දූකල 'ක' යන ශබ්දය නැගෙයි හෙවත් හල් කයන්න තුළට අකාරය දූකල කයන්න නැගෙයි, ආයක්කක් හල් ක්යන්නට දූකල කායන්න වෙයි, මෙසේ ස්වර දොළස හල්කයන්නටදූකල දොළොස් ආකාරයකින් ශබ්දවෙයි හෙවත් අකුරු දොළසක් සෑදෙයි, ඒ මෙලෙසයි.

ක් + අ = ක	ක් + උ = කු
ක් + ආ = කා	ක් + ඌ = කූ
ක් + ඇ = කැ	ක් + එ = කෙ
ක් + ඈ = කෑ	ක් + ඒ = කේ
ක් + ඉ = කි	ක් + ඔ = කො
ක් + ඊ = කී	ක් + ඕ = කෝ

(a) සුඛ උච්චාරණ, සුවසේ කීම.

හල්ගයන්න ඇතුලට මේ ස්වර දෙළොස යුකලද 'ග ගා ගි ගී' යනාදී වශයෙන් දොළොස් ආකාරයකින් ශබ්දවෙයි, සෙසු හතකුරුවලට මේ ස්වර දෙළොස යුකලත් මෙසේම එක අක්ෂරය දොළොස් ආකාරයකින් ශබ්දවෙයි.

ප්‍ර-ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර කෙසේවූ අකුරුද ? ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර ඇතුලට වැටෙන්නේ කුමක්ද ? ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර ශබ්දකරන්ට පහසුවන්නේ කුමක්කළවිටද ? හල්මකාරයකට ඉයන් නලුකල කෙසේ ශබ්දවේද ? ඞ, ණ, ඊ, ළු, ෲ, යනමේ අක්ෂරතුල තිබෙන පණ්කුරු කවරේද ?

THE ALPHABET AS USED IN SANSKRIT.

සංස්කෘත භාෂාවේ අකුරු.

අ ආ ඉ ඊ උ ඌ ඍ ඎ ඏ ඐ එ ඓ
ඔ ඖ අං අඃ.
ක ඛ ග ඝ ඞ, ච ඡ ජ ඣ ඤ, ට ඨ ඩ ඪ ණ,
ත ථ ද ධ න, ප ඵ බ භ ම
ය ර ල ව ශ ෂ ස හ

ප්‍ර-සිංහල භාෂාවට නොමැතිව සංස්කෘත භාෂාවේ තිබෙන අකුරු කවරේද? සංස්කෘත භාෂාවට නොමැතිව සිංහලභාෂාවේ තිබෙන අකුරු කවරේද?

THE ALPHABET AS USED IN PALI.

පාලි භාෂාවේ අකුරු.

අ ආ ඉ ඊ උ ඌ එ ඔ *
ක ඛ ග ඝ ඞ, ච ඡ ජ ඣ ඤ, ට ඨ ඩ ඪ ණ,
ත ථ ද ධ න, ප ඵ බ භ ම
ය ර ල ව ස හ ළ අං

---

* පාලිභාෂාවෙත් සංස්කෘත භාෂාවෙහි මෙන්ම එ ඔ දෙක දීර්ඝමයි, සංයෝගයට පූර්වයෙන් සිටිකල සමහර තැන හ්‍රස්වවී කියවේ 'එක්ඛ, ඔංඨ' යනාදියෙන් එය දතයුතුයි— ඒ ඔ දෙක තිබිනැනක හ්‍රස්වවී තිබනුලබනහෙයින් සමහර ආචාර්‍ය්‍යවරයෝ පාලියෙහි ස්වර දශයයි කියති.

ප්‍ර-පාලියට නොමැතිව සිංහල භාෂාවේ තිබෙන අකුරු කී වරේද? එ ඔ යන අක්ෂරදෙක සම්බන්ධව සිංහල පාලි සංස්කෘත යන භාෂා තුනේ එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම?

'ඞ ඤ ණ න ම' යන අක්ෂරවලින් දෙකෙන් කොටසක් 'ග ජ ඩ ද බ' යන අක්ෂර පසේ පිළිවෙළින් බැඳේ, 'ගඟ, රජඤ්, හඬ, සඳ, බඹ' යනාදී තැන්වල එසේ බැඳතිබේ, මේක පාලි සංස්කෘත දෙභාෂාවටම නැති ස්වභාවයකි, ඒ භාෂාවල බැඳෙන්නේ 'ඞ්ක, ඤ්ජ' යනාදී වශයෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම වර්ගාන්තාක්ෂරයි, ඞකාරය අමිශ්‍ර සිංහල භාෂාවට නොමැති බැවින් 'ගඟ, ඇඟ' යනාදී තැන්වල ගයන්නේ බැඳෙන්නේ බින්දු අර්ධයයි සලකනලදී.

PURE AND MIXED SINGHALESE.

අමිශ්‍ර සිංහල සහ මිශ්‍ර සිංහල.

සිංහල, මිශ්‍ර අමිශ්‍රයයි දෙවැදෑරුම්, මාගධ සංස්කෘත වචනහා මිශ්‍රනුවූ භාෂාව අමිශ්‍ර සිංහලයි, හෙවත් ශුද්ධ සිංහලයි, ශුද්ධ සිංහල ලියනකල ඊට දැක්වූ සිංහල අකුරු පමණක් යෙදේ, මාගධ සංස්කෘත යන භාෂාවල වචන අතරතුර වැටී මිශ්‍රවූ භාෂාව මිශ්‍රසිංහලයි.* මිශ්‍ර සිංහල ලියනකල සංස්කෘත මාගධ භාෂාවලට අයත් (ශුද්ධ සිංහලට නොමැති) අක්ෂරත් යෙදේ, එබැවින් මාගධ සංස්කෘත යන උභය භාෂාවටම අයිති අක්ෂරද ඊට දක්වමු.

'මම බණ අසමි' 'හරක් ගොයම් කෑවෝ' මේ පාඨ දෙකම අමිශ්‍ර සිංහලයි, එබැවින් මේ දෙක ශුද්ධ සිංහලට අයිති අක්ෂරයන්ගෙන්ම සමන්විතවිය.

"මම ධර්මශ්‍රවණය කෙළෙමි" "ඔව්හු මෘගයන් සමානයි" මේ පාඨ දෙක අතරේ 'ධර්ම, ශ්‍රවණ, මෘග', යන සංස්කෘත වචන යෙදුණේයි; එබැවින් මේ මිශ්‍ර සිංහලයි, ශුද්ධ සිංහලට නොමැති 'ධ, ර්, ශ, ෘ,' යන සංස්කෘත භාෂාවේ අක්ෂරද මෙහි යෙදී තිබේ.

---

* දෙමළ ඉංග්‍රීසි ආදී භාෂාවන්හි වචනද සිංහලට මිශ්‍රවී තිබෙනබව සැලකියයුතුයි.

කව්සිළුමිණ, මුවදෙව්දාව, සියබස්ලකර, යනාදී කි පොත්ද, කාව්‍යශේඛරය, ගුත්තිලය, සැලලිහිණි අන්‍ය ආදී කව්පොත්ද අමිශ්‍ර සිංහල භාෂාවෙන් කලෝය, වර්තමාන කාව්‍යබන්ධනයද ශුද්ධ සිංහල භාෂාවෙන් කරති, ජාතක පොත, මහාවංසය, අමාවතුර, සද්ධර්මරත්නාවලිය යනාදී වාසගම් පොත් මිශ්‍ර සිංහල භාෂාවෙන් කලෝය, ප්‍රවෘත්ති පත්‍රද කථා ව්‍යවහාරයද මිශ්‍ර සිංහල භාෂාවෙන් කරණු ලැබේ, අමිශ්‍ර භාෂාවට වඩා මිශ්‍ර භාෂාව සුඛාවබෙධයි.

ප්‍ර-සිංහල භාෂාව මිශ්‍රවූයේ කවර භාෂා සමගද? අමිශ්‍ර භාෂාවට අයත් අක්ෂරකොතැන දක්වනලදද? සංස්කෘත මාගධභාෂාවල අක්ෂර මෙහි කුමට දක්වනලදද? කථා ව්‍යවහාරය පවත්නේ මිශ්‍රභාෂාවෙන්ද නොහොත් අමිශ්‍ර භාෂාවෙන්ද? 'පක්ෂි සිටිති' 'කුරුල්ලෝ ඉඟිලුනෝ' මෙයින් අමිශ්‍ර සිංහල පාඨය කවරේද? මිශ්‍ර සිංහල කවර පොත්වල ලියාතිබේද? කාව්‍යබන්ධනයහා කථා ව්‍යවහාරයත් මිශ්‍ර භාෂාවෙන් පවතීද? නොහොත් අමිශ්‍ර භාෂාවෙන්ද? ජාතක පොත කොයි සිංහලෙන් ලියා තිබේද?

ELISION.

ලොපය.

ලොපයනම් වචනවල අකුරු මකාදැමීමයි, නොහොත් අකුරු නොකියා හැරීමයි.

දහයහමාර යන වචනය—

දහය මාර කියා ව්‍යවහාරකෙරෙති, මෙහි හමාර යන ශබ්දයේ තුබුන හකාරය මැකුනුබව නොහොත් නොකිය හැරිය බව පෙණේ, මෙසේ යම් යම් වචනවල පූර්වයෙන් පැවති අකුරු කලකදී නොකියා හැරීම ලොපයයි දතයුතුයි.

'රජහුගේ පිරිස්' යනු 'රජපිරිස්' යයි කියති, මෙහි 'හුගේ' යන අකුරු දෙක ලොප්විය, 'උඩ අල' යනු 'උඩල' කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති, මෙහි අකාරය ලොප්වූබව පෙණේ,

වචනවල මුල මැද අග යන කොයිතැන පිහිටි අකුරුත් ලොප්වෙ, මෙසේ ලොප්වීමෙන් අර්ථ වෙනස් නොවේ, දහය ගමාර යන්නෙන්ද දහයමාර යන වචනයෙන්ද එකම අර්ථය ප්‍රකාශවෙයි.

ප්‍ර–ලොපය යනු කුමක්ද? කොතැන තිබෙන අකුරු ලොප්වේද? ලොප්වීමෙන් අර්ථය වෙනස් වේද? රටල, පුර ණන, බෙත් දෙළහමාර, යනමේ වචනවල ලොප්වූයේ කවර අකුරුද?

Substitution.

ආදෙශය.

ආදෙශයනම් යම් වචනයක තිබෙන අක්ෂරයක් ලොප්වී ඒ අක්ෂරය වෙනුවට අමුතු අක්ෂරයක් වැටීමයි.

මුනුබුරා යන වචනය—

මුනුපුරා කියා ව්‍යවහාරකෙරෙති, මෙහි මුනුබුරායන්ගේ බයන්න මැකී ඒ වෙනුවට පයන්න ව්‍යවහාරවන බව පෙනේ, මෙසේ යම් වචනයක පළමුවෙන් තුබුන අක්ෂරය ලොප්වී ඒවෙනුවට අමුතු අක්ෂර ව්‍යවහාරවීම ආදෙශයයි දතයුතු, 'මාවික්ල' යනු 'මාවියල' යයි ව්‍යවහාර කෙරෙති, මෙහි කයන්නට යයන්න ආදෙශවිය, 'සකුරු' යනු 'හකුරු' කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති, මෙහි සයන්නට හයන්න ආදෙශ විය.

මුනුබුරා මුනුපුරා යන දෙකම එක අර්ථයී, එබැවින් යම් වචනයක තුබුන අකුරක් මැකී ඊට අමුතු අකුරක් ආදෙශවීමෙන් අර්ථ වෙනස් නොවෙයි, ආදෙශය වචනයක කොතැන තිබෙන අකුරකටත් වෙයි.

ප්‍ර–ආදෙශය යනු කවරේද? ආදෙශයෙත් ලොපයෙත් ඇති වෙනස කිම? ආදෙශයක්වූ විට වචනයේ අර්ථ වෙනස් වේද? කමඝ, දෙළඟ, නීමන, දික්ලිය, යනමේ වචනවල කවර අකුරු ආදෙශවීද?

AUGMENT.

ආගම.

ආගමනම් ශබ්දයකට අමුතු ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරයක් එකතු වීමයි, නොහොත් ස්වරයකට අමුතු ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරයක් වැටීමයි.

දම යන වචනය—

දහම කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති, මෙහි දම යන වචනයට අමුතු හකාරයක් පසුව එකතුවූබව පෙණේ, මෙසේ යම් වචනයකට මුලින් නොතිබුනු අක්ෂරයක් නැවත පැමිණීම ආගමයයි දතයුතු.

නො එක් යන වචනය—

නොයෙක් කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති, මෙහි නොඑක් යන වචනයේ මුලින් නොතිබුනු යයන්නක් එයන්න උඩට වැටීතිබේ, 'දවල්' යනු 'දහවල්' යයි ව්‍යවහාරකරති, මෙහි අමුතු හකාරයක් ආගමවිය, 'එආකාර' යනු 'එයාකාර' යයි ව්‍යවහාර කෙරෙති, මෙහිද යකාරයක් ආගමවී තිබේ.

අක්ෂර ආගමවීමෙන් අර්ථ වෙනස්නොවේ. පූර්වරූපාදිය වීමෙන්ද වචනාර්ථ වෙනස්නොවන බව සැලකියයුතුයි.

ප්‍ර—ආගම යනු කවරේද? ලොප ආදෙශ දෙකටවඩා ආගමේ ඇති වෙනස කවරේද? ගෙවූයත්, මෙයාකාර දෙයක්, දූවිලියත්මේ වචනවලට ආගමවී තිබෙන අකුරු කවරේද?

Substitution of the final Consonant for the initial of a word when brought into contact.

පූර්වරූප.

මුලින්තිබෙන ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරයේ රූපයම ඊළඟ තිබෙන ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරයටත්වීම පූර්වරූප නම්.

සිත්කරු යන වචනය—

සිත්තරු කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති, මෙහි සිත් යන වචනයේ පිහිටි ත යන්නේ රූපයම ඊළඟ තිබෙන කරුයන්නේ

නකාරයට වූබව පෙණේ, මෙහේ මුලින් තිබෙන අක්‍ෂරයේ රූපයම ඊලඟ තිබෙන අක්‍ෂරයටත් වීම පූර්වරූපයයි දතයුතු—පූර්වරූපවීමේදී මුලින්තිබෙන අක්‍ෂරයේ රූපය පරකුරට ආදේශවනබව පෙණේ—'පෙන්වති' යනු 'පෙන්නති' කියා ව්‍යවහාරවේ, මෙහි මුලින් තුබුන නකාරයේ රූපය ඊලඟ පරව තිබෙන වකාරයටවූබව පෙණේ, 'ගෙත්කම්' යනු 'ගෙත්තම්' කියා ව්‍යවහාරවේ, මෙහි දුවියෙන් තිබෙන තකාරයේ රූපය ඊලඟ තුබුන කකාරයට වූබව පෙණේ.

ප්‍ර-පූර්වරූප යනු කවරේද? එය වෙන්නේ කෙලෙසද? කම්මල, රඹුක්කන, කුරුල්ලන්ගේ, දෙවියන්ගේ යන මේ ශබ්දවල කවර අක්‍ෂරයන්ට කවර අක්‍ෂරයන්ගේ රූපවිද?

The Substitution of the initial Consonant for the final

පරරූප.

එකතැන තිබෙන අකුරු දෙකින් අගින් තිබෙන අක්‍ෂරයේ රූපය ඊලඟ මුලින් තිබෙන අක්‍ෂරයටවීම පරරූප නම්.

සත්දවස යන වචනය—

සද්දවසයයි ව්‍යවහාර කෙරෙති, මෙහි දවස යන වචනයේ දයන්නේ රූපය ඊලඟ ඉහලින් තුබුන තයන්නටවූබව පෙණේ, මෙසේ අගින් තිබෙන අක්‍ෂරයේ රූපය ඊලඟ ඉහලින් තිබෙන අකුරට ආදේශවීම පරරූපයයි සැලකිය යුතුයි, 'දුක්පත්' යනු 'දුප්පත්' කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති, මෙහි පයන්නේ රූපය ඊලඟ ඉහලින් තුබුන කයන්නට වූබව පෙණේ, 'ගජ්සාවීම' යනු 'ගස්සාවීම' කියා ව්‍යවහාරවේ, මෙහිද මුලින් තිබෙන සයන්නේ රූපය ඊලඟ ඉහලින් තුබුන ජයන්නටවූබව පෙණේ.

ප්‍ර-පරරූප යනු කවරේද? පූර්වරූපයෙත් පරරූපයෙත් එකකට එකක ඇති වෙනස කිම? දුන්ගෙන, බද්දෙන, ගාප්පත් යනමේ වචනවල කවර අක්‍ෂරවලට කවර අකුරුවල රූපයවීද?

Reduplication.

ද්වි ත්ව රූ ප ය.

ශබ්දයක එක ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරයක් දෙකවීම ද්විත්වරූපනම්.

ගත්දෙය යන වචනය—

ගත්තදෙය කියා ව්‍යවහාරවේ, මෙහි තයන්න දෙකවූබව පෙණේ, මෙසේ යම් ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරයක් දෙකවීම ද්විත්ව රූපයයි දතයුතු—'දුන්දෙය' යනු 'දුන්නදෙය' කියා ව්‍යවහාරවේ, මෙහි නයන්න දෙකවූබව පෙණේ, 'ගුරුළුකෙත' යනු 'ගුරුල්ලකෙත' කියාවේ, මෙහි ලයන්න දෙකවූ බව පෙණේ. *

ප්‍ර–ද්විත්වරූපය යනු කිම? ද්විත්වවෙන්නේ ස්වරද, ව්‍යඤ්ජනද? දීර්ඝරූපයෙත් ද්විත්වරූපයෙත් ඇති වෙනස කිම? වල්ල, බද්ද, පස්ස, පිත්ත, බට්ට යනමේ වචනවල කවර අක්ෂර ද්විත්වවීද? මෙහි මුල් ශබ්ද කවරේද?

Vowels Changes.

ස්වර විපර්‍යාසය.

යම් වචනයක තිබෙන ස්වරයක් හෙවත් ප්‍රාණාක්ෂරයක් වෙනින් ප්‍රාණාක්ෂරයක්වීම ස්වර විපර්‍යාස නම්, මීට පිළි පෙරළියයි කියති.

උගෙණි යන වචනය—

ඉගෙණි කියා ව්‍යවහාරවෙයි, මෙහි උකාරය විපර්‍යාසවී හෙවත් පෙරළී ඉකාරයවූබව පෙණේ.

විහාර යන වචනය—

වෙහෙර කියා ව්‍යවහාරකෙරෙති, මෙහි වියන්නේ තුබූන ඉයන්නත් හායන්නේ තුබූන ආයන්නත් එයන්නවූ බව පෙණේ, මෙසේ යම් වචනයක තුබූන ප්‍රාණාක්ෂර පසුව අමුතු ප්‍රාණාක්ෂරවලට පෙරළීම ස්වර විපර්‍යාසයයි දතයුතුයි—'පබළු' යනු 'පබුලු' කියා ව්‍යවහාරකෙරෙති, මෙහි බයන්නේ තුබූන අයන්න උයන්නවූබව පෙණේ.

ප්‍ර–ස්වර විපර්‍යාසය යනු කවරේද? මීට වෙන කියන නම කවරේද? උතුරුදිග, දකුණුදිග, අතුර, හාමුදුරුවෝ යන මේ වචනවල තිබෙන පිළිවිපර්‍යාසය කවරේද?

---

* ගුරුළුයන්නේ උකාරය ලොප්වේ, එවිට 'ගුරුළ්' කියා වේ, පසුව ද්විත්වවීමෙන් ගුරුල්ල කියාවෙයි.

හ්‍රස්ව දීර්ඝ.

ශබ්දවල දීර්ඝස්වර ලුහුඬුකොට කීම හ්‍රස්වනම්වේ, මීට මාත්‍රාහානියයිද කියති, හ්‍රස්වස්වර දීර්ඝකොට කීම දීර්ඝනම් වේ, මීට මාත්‍රාවෘද්ධියයිද කියති, 'ගේ' යන ශබ්දය දීර්ඝනමුත් 'ගෙට' යයි හ්‍රස්වකොට කියති, 'පෙල' යන ශබ්දයේ පෙයන්න 'පේලි' කියා දීර්ඝකොට කියති, මෙසේ ශබ්දවල හ්‍රස්ව අක්ෂර ඇතම් තැන දීර්ඝකොටද ඇතැම් විට දීර්ඝාක්ෂර හ්‍රස්වකොටද ව්‍යවහාර කෙරෙති.

ප්‍ර-බෝපෙට, පොළොව, මූද, පේණදෙය යනමේ ශබ්ද වල කවර අක්ෂර හ්‍රස්වවීද? කවර අක්ෂර දීර්ඝවීද?

ලෝප ආදේශ ආදී ව්‍යාකරණවිධි කීපයක්ද සමහර ශබ්ද වල පෙණේ, ඖෂධයට 'බෙහෙද' යයි පුරාණ සිංහල භාෂාවේ ව්‍යවහාරවිය, වර්තමාන භාෂාවේ 'බෙහෙත්' කියාද 'බේත්' කියාද ව්‍යවහාරවේ, බෙහෙද යන්නේ දකාරයට තකාරාදේශවූකල බෙහෙත් කියා පදය සෑදේ, නැවත හකාරය ලෝප්වී බෙයන්න තුළ තිබෙන එයන්න දීර්ඝවූකල බේත් කියා පදය සෑදේ, මෙසේ බෙහෙදයයි පුරාණ භාෂාවේ පැවති වචනය වර්තමාන කාලයේ බේත් කියා සිද්ධවීමට ලෝප ආදේශ දීර්ඝ යන ව්‍යාකරණ විධි තුණක්විය.

'ගබ්සා' යයි පුරාණ ව්‍යවහාරවූ ශබ්දය වර්තමානකාලයේ 'ගස්සා' යයි ව්‍යවහාරකෙරෙති, ගබ්සා යන්නේ බකාරයට පයන්න ආදේශවූකල ගප්සා කියා පදසිද්ධිය වෙයි, නැවත පයන්නට පරරූපවූකල ගස්සායයි පදසිද්ධියවේ, මෙසේ ගබ්සා යන පුරාණ සිංහල වචනය ගස්සා කියා සිද්ධවීමට ආදේශ පරරූප යන ව්‍යාකරණ විධී දෙකක්විය.

'සුමුටාන' යන්නෙහි සකාරයට හකාරයද බකාරයට මකාරයද ආදේශවී නැවත ඒ ආදේශවූ හකාරයේ උකාරයට ඉ විපර්‍යාසවූකල 'හිබුටාන' කියා පදසිද්ධියවේ, මේ පදය සිද්ධවීමට ආදේශය ස්වරවිපර්‍යාසය යන ව්‍යාකරණ විධි දෙකක්විය.

'අරුමයක්සේ' යන්න 'අරුමැක්කෝ' යයි ව්‍යවහාරවේ, අරුමයක්සේ යන වචනයේ යකාරය ලොප්වී සකාරයට ද්විරූපවී මකාරයට ස්වරවිපර්‍ය්‍යාසයවූකල අරුමැක්කෝ කියා පදසිද්ධියවෙයි, මෙසේ පදසිද්ධියවීමට ලොපය ද්විරූපය ස්වරවිපර්‍ය්‍යාසය යන ව්‍යාකරණ විධි තුනක්විය.

පුරාණ සිංහල වචන කලින්කල මෙසේ නොයෙක්ලෙස වෙනස්වෙන බැවින් ඒ වෙනස් මෙසේ වීයයි පදසිද්ධිය දැන ගැණීමටත් ව්‍යවහාරයට අනුකූලලෙස අභිමත පදයක් සාධනයකරගැනීමටත් ලොප ආදේශාදි ව්‍යාකරණ විධි පැහැදිලිලෙස දැනගෙන තිබියයුතුයි.

හ කා ර ය.

සිංහල භාෂාවේ හකාරය තුන්පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාරවේ, සමහර ශබ්දවල සකාරයට හකාරය ආදේශවේ, ඇතම් ශබ්දවලට අමුතුවෙන්ම හකාරය ආගමවේ, සමහර ශබ්දවල ස්වභාවයෙන්ම හකාරය පිහිටාතිබේ, ඊට ප්‍රකෘති හකාරයයි කියති, මෙසේ සිංහල භාෂාවේ හකාරය ආදේශ ආගම ප්‍රකෘතියයි තුන්වැදෑරුම්.

ප්‍ර-සිංහල භාෂාවේ හකාරය කීවැදෑරුම්ද? ඊට කියන නාම කවරේද?

ආදේශ හකාරය

ආදේශ හකාරයනම් සකාරයට ආදේශවූ හකාරයයි, බොහෝ වචනවල සකාරය මැකී ඒ වෙනුවට හකාරය ව්‍යවහාරවීම සිංහල භාෂාවේ ස්වභාවයකි—'කෙසෙල්' යනු 'කෙහෙල්' කියා ව්‍යවහාරවේ, මෙහි සකාරයට හකාරය ආදේශ විය—'සතර' යනු 'හතර' යයි ව්‍යවහාරවේ, මෙහිද හකාරය ආදේශවිය.

ප්‍ර-ආදේශ හකාර යනු කවරේද? පස, බැහැර, මහත්, පහුර යන මේවචනවලින් කවර වචනවල ආදේශ හකාරය තිබේද.

ආගම හකාරය.

වචනයක තිබෙන අකුරක් වෙනුවට නොව අමුතුවෙන් වැටෙන හකාරය ආගම හකාරයයි.

'උඩුමාල්' යන්නට හකාරය ආගමවී 'උඩුමහල්' කියාවේ, මෙසේ ආගමවන හකාරය ආගම හකාරයයි.

ප්‍ර—ආගම හකාරය යනු කුමක්ද? හුණුරොගය, කොහොඹ මේ ශබ්ද දෙකින් කොයි ශබ්දයේ ආගම හකාරය තිබේද?

ප්‍රකෘති හකාරය.

ප්‍රකෘති හකාරයනම් ස්වභාවයෙන්ම තිබෙන හකාරයයි 'බොහොම' 'පහර' 'මෙහෙර' යනාදි ශබ්දවල තිබෙන හකාරය අමුතුවෙන් ආදේශවහෝ ආගම්ව පැමිණි හකාරයක් නොව ස්වභාවයෙන්ම පිහිටි හකාරයයි, මෙබඳු හකාර ප්‍රකෘති හකාරනම්.

ප්‍ර—ප්‍රකෘති හකාර යනු කුමක්ද? පෙළහර, ගහ, පුහුලා, හැරගෙන, එහෙයින්, මේ ශබ්දවල තිබෙන හකාරකවරේද

ප්‍රාණාක්ෂරගා හකාරය.

ස්වභාවවචනවල හකාරයලොප්ව ප්‍රාණාක්ෂරය ඉතිරිවේ- 'හිතුරු' යනු 'ඉතුරු' කියා ව්‍යවහාරවේ, මෙහි හකාරය ලොප්වී එහි තිබෙන ඉකාරය ඉතිරිවූබව පෙණේ.

ප්‍ර—හකාරය ලොප්වී ඉතිරිවන්නේ කුමක්ද? ඉස, ඇම කල, අහල, මේ වචනවල ප්‍රාණාක්ෂර ඉතිරිවෙන්ට මත් තොත් හකාර සහිතව තුබුන ශබ්ද කවරේද?

සකාරයට හකාරය ආදේශවී ඉතා බොහෝ තැන්වල ව්‍යවහාරවනබව පෙණේ, නමුත් ඇතම් වචනවල සකාරයට හකාරය ආදේශවීම නුසුදුසු බවද පෙණේ; 'මසුරා' යනු 'මහුරා' කියා හකාරාදේශ වුවොත් අශොභනයි, 'අසුරා' යනු 'අහුරා' කියා හකාරාදේශවුවොත් විරුද්ධාර්ථ හැගේ, බොහෝ සෙයින් සකාරයට හකාරය ආදේශවෙතත්

මෙසේ ඇතම් තැන්වල සකාරයට හකාරය ආදේශවීම අශෝභනයි නොහොත් එයින් විරූපවී හැනෙයි, ඒනිසා පණ්ඩිතව්‍යවහාරය අනුව හකාරය ආදේශකටයුතුයි.

'බෙහෙත්' ශබ්දය 'බේත්' යයි ව්‍යවහාර කෙරෙති, 'පහර' යන ශබ්දය 'පාර' යයි ව්‍යවහාර කෙරෙති, එහෙයින් 'බෙහෙත්' 'පහර' යන දෙතැන තිබෙන හකාරය 'බේත්' 'පාර' යන ශබ්ද දෙකට ආගමවීයයි සිතෙයි, ඒ එසේ නොවෙයි, 'බෙහෙත්' ශබ්දය 'බෙසෙත්' යන්නේ සකාරයට හකාරාදේශවීමෙන් සිද්ධයි, 'පහර' යනු 'ප්‍රහාර' යන සංස්කෘත වචනයෙන් හෝ 'පහාර' යන මාගධ වචනයෙන් සිංහලට බිඳ අවුත් තිබෙන බැවින් එහි තිබෙන හකාරය ප්‍රකෘති හකාරයයි, මෙසේ ආදේශප්‍රකෘති හකාරයන්ට ආගමහකාර යයි කියා රැවටෙන්ට පුළුවන්බැවින් මුල් ශබ්දය පරීක්ෂා කර බලා හකාරයන් විනිශ්චයකිරීමට උත්සාහකටයුතුයි.

යම් ශබ්දයකට හකාරයක් ආගමවීනම් ඒ හකාරයට පෙරටුව තිබෙන දීර්ඝස්වරය ලුහුඬුවේ, මාල් ශබ්දයට හකාරාගමවී 'මහල්' කියා පදය සෑදෙනවිට මායන්න හ්‍රස්වවිය, මෙසේම යම් ශබ්දයක හකාරයක් ලොප්වූවිටද ඒ හකාරයට පෙරටු ලුහුඬු ස්වරය දීර්ඝවේ, 'මහතොට' යන වචනයේ හකාරය ලොප්වූවිට 'මාතොට' කියා මකාරයේ පිහිටි අකාරය දීර්ඝවිය.

සකාරයට හකාරය ආදේශවනුමිස හකාරයට සකාරය ආදේශවීමක් නොමැතියි, නමුත් 'බොහෝ' යයි ලියයුතු තැන 'බොසෝ' කියා හකාරයට සකාරාදේශකර ව්‍යවහාර කෙරෙති, මේ ව්‍යවහාරය වැරදි ව්‍යවහාරයෙකි.

පදනිතියෙහි අක්ෂර භේදාධිකාරය
මෙතෙකින් නිමි.

COMBINATION OF LETTERS.

සන්ධි.

සන්ධියනම් වෙන්වෙන්ව තිබෙන ශබ්ද දෙකක් හෙවත් අක්‍ෂර දෙකක් ලොපාදියෙන් එකට ගැළපීමයි.

උඩ ඕවිට යන වෙන්වෙන්ව තිබෙන ශබ්ද දෙක

උඩෝවිට කියා සන්ධිවේ, උඩ යන ශබ්දයෙහි ඩයන්නේ තිබෙන අයන්න ලොප්කළවිට 'උඩ්' කියාවේ, 'ඕවිට' යන ශබ්දයේ ඕයන්න හල්ඩයන්නට ආරූඪකළවිට 'උඩෝවිට' කියා සන්ධිවෙයි.

ලීකැබලි දෙකක් හන්දිකරන්ට මත්තෙන් වෙන් වෙන්ව තිබෙතත් හන්දිකළවිට එකලියක් වැනිවෙයි, එසේම වෙන්ව තිබෙන ශබ්දදෙකක් හන්දිකළවිටද එක ශබ්දයක්ව කියවෙයි, උඩ ඕවිට කියා සන්ධිවෙන්ට මත්තෙන් ශබ්ද දෙක වෙන්ව තිබෙතත් 'උඩෝවිට, කියා සන්ධිකළ විට එකම ශබ්දයක් ලෙසු කියවේ, මෙසේ වෙන්ව තිබෙන ශබ්ද අක්‍ෂර ලොප්කිරීම් ආදියෙන් එකට ගැළපීම සන්ධි යයි දතයුතු.

ප්‍ර—සන්ධි යනු කුමක්ද? සන්ධිකරණවිට අක්‍ෂරයන්ට කුමක්වේද? උඩෝවිට යන වචනය සන්ධිවූයේ කෙලෙසද? සන්ධිවීමෙන් වචනවලට වන වෙනස කුමක්ද? සන්ධිය කුමක් වැනිද?

පූර්වස්වරලොපසන්ධිය.

සන්ධිවන වචන දෙකින් මුලින් තිබෙන වචනයේ අග ස්වරය ලොප්කොට ගළපනසන්ධිය පූර්වස්වර ලොපසන්ධිනම්.

පූර්වස්වරයනම් සන්ධිවන ශබ්ද දෙකින් මුල ශබ්දයේ අග ස්වරයයි, අග වචනයේ මුල පිහිටි ස්වරය පරස්වරයයි.

වට ඕවිට යනු

වටෝවිට කියා සන්ධිවේ, මෙහි වට යන මුලින් තිබෙන ශබ්දයේ අග ටකාරයේ අයන්න පූර්වස්වරයයි, එය ලොප් කොට හෙවත් මකා ඕවිට'යන වචනයේ මුල තිබෙන

ස්වරය හෙවත් ඕයන්න හල්වයන්නට ලූකල 'වටෝවිට' කියා සන්ධිවෙයි, මෙසේ මුලින් පවත්නා වචනයේ අග ස්වරය ලොප්කොට ගළපනසන්ධි පූර්වස්වරලොප සන්ධිනම්, යට දැක්වූ 'උඬෝවිට' යනුද පූර්වස්වරලොපසන්ධියකි.

ප්‍ර-පූර්වස්වර ලොප සන්ධිය යනු කුමක්ද? පූර්වස්වරය කුමක්ද? පරස්වරය කියන්නේ කුමකටද? වටෝවිට යන්න සන්ධිවූයේ කෙලෙසද? ශතනක, ගෙණෙණික, මේ වචන සන්ධිවූයේ කෙලෙසද? ඌරුඇල, කිතුරුඇල, මේ වචන සන්ධිකරන්නේ කෙලෙසද? නෙණඇඳේ, යන්න සන්ධිකළවිට කෙසේ කියවේද?

පරස්වරලොප සන්ධිය.

සන්ධිවන ශබ්ද දෙකින් අග වචනයේ මුල ස්වරය ලොප්වී වන සන්ධිය පරස්වරලොප සන්ධි නම්.

උඩ එළිපත යනු

උඩලිපත කියා සන්ධිවේ, මෙහි එළිපත යන වචනයේ මුල ස්වරයවූ එයන්න පර ස්වරයයි, එය ලොප්කළවිට 'උඩලිපත' කියා සන්ධිය ගැළපේ.

ප්‍ර-පරස්වර ලොප සන්ධිය යනු කුමක්ද? සන්ධිවන වචනදෙකින් ලොප්වන්නේ කුමන අක්ෂරයක්ද? රජතුමා මැතිතුමා යන වචන සන්ධිවූනේ කෙලෙසද? පූර්වස්වරලොප සන්ධියෙත් පරස්වර ලොපසන්ධියෙත් එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම?

ස්වරසන්ධිය.

සන්ධිවන ශබ්ද දෙක අතුරෙන් මුලවචනයේ අග හල් අක්ෂරයට අග ශබ්දයේ මුල ස්වරය ආරූඪවීමෙන් ගැළපෙන සන්ධිය ස්වර සන්ධිනම්.

නිල් උපුල් යන ශබ්ද දෙක

නිලුපුල් කියා සන්ධිවේ, නිල් උපුල් යන ශබ්ද දෙකින් නිල් යන ශබ්දයේ අග හල්ලකාරයට උපුල් යන ශබ්දයේ ස්වරය ගැළපුකල 'නිලුපුල්' කියා සන්ධිවෙයි, මෙහි ස්වර ලොපයක් නොමැතියි.

ප්‍ර–ස්වරසන්ධි යනු කුමක්ද? නිලුපුල් යන්න විසන්ධිවූ කල (a) කෙලෙසද? මෙහි ආරූඪවූ ස්වරය කුමක්ද? පූර්වයෙන් කී සන්ධිවලට වඩා මේ සන්ධියේ ඇති වෙනස කිම? රතුපුල්, දෙව්ඳු, මේ ශබ්ද දෙක සන්ධිවූයේ කෙලෙසද? නරන් ඉඳු, මේ ශබ්ද දෙක සන්ධිකරන්නේ කෙලෙසද?

ආගම සන්ධිය.

ස්වරයකට ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරයක් ආගමවීමෙන් ගැළපෙන සන්ධිය ආගම සන්ධිනම්.

කවු අල යන ශබ්ද දෙක

කවුවල කියා සන්ධිවෙයි, කවු අල් යන ශබ්ද දෙක අතරට වකාරය ආගමවූකල 'කවු ව් අල' කියා වෙයි, වකාරය ඇතුලට අල යන ශබ්දයේ අයන්න ලූකල 'කවුවල' කියා සන්ධිවෙයි.

ප්‍ර–ආගම සන්ධි යනු කුමක්ද? කවුවල යන්නේ වකාරය කොයින් ලැබුනාද? ගොවුවල, එයාකාරයෙන්, යන ශබ්ද සන්ධිවූයේ කෙලෙසද? නොඑක් යනු සන්ධිවන්නේ කෙලෙසද?

පූර්වරූප පරරූප විරූප සන්ධි.

පූර්වරූප පරරූපාදි සන්ධි තුණ පූර්වරූපාදි ව්‍යාකරණ විධි තුණ ආශ්‍රය කරගෙන සන්ධිවේ, එසන්ධි යට දැක්වූ පූර්වරූපාදිය වන පරිද්දෙන්ම දතයුතුයි.

පුත්හු යනු

පුත්තු කියා සන්ධිවේ, මෙහි මුලින් තුබුන තයන්නේ රූපය ඊලඟ අගින් තිබෙන හයන්නටත් වූබව පෙණේ, මෙය පූර්වරූප සන්ධියයි.

සත්දන යනු

සද්දන කියා සන්ධිවේ. මෙහි මුලින් තුබුන තයන්නට පරව තිබෙන දයන්නේ රූපයවූ බව පෙණේ, මෙසේ වන සන්ධි පරරූප-සන්ධිනම්.

වල් අම්බලම යන මේ ශබ්ද දෙක

වල්ලම්බලම කියා සන්ධිවේ, මෙහි වල් යන්නේ ලකාරය-විත්වූවිට 'වල්ල්' කියා වෙයි, පසුව අම්බලම යන

(a) සන්ධිනුවූවිට

ශබ්දයේ අකාරය ලොප්වූ ලකාරයට ලූකල 'වල්ලෙව්වලම' කියා සන්ධිය තැනුනේ, මෙසේ වකාර ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර ද්විත්වීමෙන් ගැලපෙනා සන්ධිය විසදෘශරූප සන්ධිනම්.

බිල අන්නේ යනු

බිල්ලන්නේ කියා විසදෘශරූප සන්ධිවේ, මෙහිදී බිල යන ශබ්දයේ උසන්න ලෝප්වූ ලකාරය ද්විත්වූබව පෙනේ.

ප-පූර්වරූපාදිවූ සන්ධි තුණ ගැලපෙන ක්‍රමය කොතන දක්වනලද්ද? පූර්වරූපසන්ධියෙන් පරරූප සන්ධියෙන් එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම? ගොක්කොල, ගෙත්තම, යන ශබ්ද දෙක කෙසේ සන්ධිවීද? 'කොලුආ' යනු කෙසේ සන්ධිවේද?

එක තැනක සන්හිටී පවතින ශබ්ද තවත් තැනක සන්ධි නොවීද තිබේ, 'යනෙන' යනු 'යනඑන' කියා විසන්ධිවද තිබේ, 'නිලුපුල්' යනු 'නිල් උපුල්' කියා විසන්ධිවද ව්‍යවහාරවේ, සමහර ශබ්ද නිතරම සන්ධිවීද පවත්නබව ව්‍යවහාරයෙන් දතයුතුයි, ගොටුවල, කටුවල යනාදිය නිතරම සන්ධිව තිබේ.

පදනීතියෙහි සන්ධි අධිකාරය
මෙතෙකින් නිමි.

PARTS OF SPEECH.

පද.

පදනම් අර්ථ ප්‍රකාශකරණ අකුරුයි.

'අත' යන මේ අකුරු දෙක පදයෙකි, මක්නිසාදයත් මේ අක්ෂර දෙකින් හස්ත යන අර්ථයක් ප්‍රකාශවනබැවිනි, 'කුකුලා' යන මේ අක්ෂර තුණද පදයකි, මෙයින්ද කුකුලා යන සතා ප්‍රකාශවන බැවිනි, 'කැවේ' යන මේ අක්ෂර දෙකද පදයකි. මෙයින්ද අර්ථයක් ප්‍රකාශවන බැවිනි, 'බිර' යන මේ අක්ෂර දෙක පදයක් නොවෙයි, මෙයින් ප්‍රකාශවන අර්ථයක් නොමැති බැවිනි.

නාම පදය, ආඛ්‍යාත පදය, උපසර්ග පදය, නිපාත පදය ක්‍රියා පදය සතර ආකාරයි.

ප්‍ර-පද යනු කුමක්ද? පද කීවැදෑරුම්ද? ඇස, කණ, ගස මේවා පදද? මීට පද කියන්නේ මක්නිසාද? ඹු, ඞී, මෙයින් පදය කවරේද?

Nouns.

නා ම ප ද.

නාමපදනම් සත්වයන්ට හෝ ද්‍රව්‍යයන්ට කියන නමුයි.

මිනිසා, ගොනා, ලියන්නා, වැල, රට, කුඹුර, ගස, යාම, දීම, යන මේ ශබ්ද නාමයි.

ප්‍ර-නාමපදය කුමක්ද? ශ්‍රෝණිය, ඞී, කුකුළා, මේවා කුමන පදද? කුරුල්ලා ඉගිලී ගියේය, එලදෙන තණ කයි, දෙමළා පැරදුණේය, මේ පාඨවල නාමපද කවරේද?

Verbs.

ආ ඛ්‍යා ත ප ද

ආඛ්‍යාත පදනම් ක්‍රියායි, කෙණෙකුගේ කිරීම හෝ වීම ක්‍රියායි.

'ගොනාසිටී' මෙහි සිටී යනු ගොනාගේ කිරීමකි, එබැවින් සිටී යනු ක්‍රියාවකි, හෙවත් ආඛ්‍යාත පදයෙකි, 'කුමාරයා රජවෙයි,' මෙහි වෙයි යනු කුමාරයාගේ වීමකි, එබැවින් 'වෙයි' යනු ක්‍රියායි, 'කුකුළා කයි,' මෙහි කෑම කුකුළා කරණ ක්‍රියාවකි, එබැවින් 'කයි' යනුද ක්‍රියායි, මේ ආදිවශයෙන් කෙණෙකු කරණ ක්‍රියාවක් නැත්නම් කෙණෙකුගේවීමක් ප්‍රකාශකරණ පද හෙවත් අක්ෂරයෝ ආඛ්‍යාත පදයයි සැලකියයුතුයි.

ප්‍ර-ආඛ්‍යාතපද යනු කුමක්ද? නාම පදයෙත් ආඛ්‍යාතපදයෙත් එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම? 'සුදුගොනා එයි' 'ගොවියෝ කැතිවලින් වල්කොටති' 'ශිෂ්‍යයෝ ගුරුවරුන්ගෙන් ප්‍රශ්න අසති' මේ පාඨවල නාමපද කවරේද? ක්‍රියා පද කවරේද?

PREFIXES.

උපසර්ගපද.

නාම පදවල හෝ ක්‍රියාවල මුල් යෙදී නොයෙක් අර්ථ ප්‍රකාශකරණ පද උපසර්ගයි.

ප, පර, අව, ස, අනු, නි, දු, වි, අ, අදි, සු, උ, අබි, පිරි, උප, අප, පස්, පිළි, අති, පි, මේ විස්ස උපසර්ගපදයි.

මේ උපසර්ග යෙදුනකල නාමයේ හෝ ක්‍රියාවේ අර්ථ වෙනස් වෙයි.

බල යනු ශක්තියට නමකි, මෙහි මුල 'ප' යන උපසර්ගය යෙදුනකල 'පබල'කියාවේ, පබල ශබ්දයෙන් අධික ශක්තිය ප්‍රකාශවේ, මෙසේ බල ශබ්දයේ අර්ථ උපසර්ගය යෙදීමෙන් වෙනස්විය, දන යන නාමයෙන් මනුෂ්‍යයා යන අර්ථය ප්‍රකාශවේ, මෙහි මුල 'සු' යන උපසර්ගය යෙදුනවිට 'සුදන' කියාවේ, සුදන ශබ්දයෙන් යහපත් ජනයා යන අර්ථය හැඟේ— 'දු' යන උපසර්ගය යෙදූවිට 'දුදන' කියාවේ, දුදන ශබ්දයෙන් නපුරු මිනිහා යන අර්ථය ප්‍රකාශවේ, මෙසේ එකම දන ශබ්දයට 'සු' 'දු' යන උපසර්ග දෙක යෙදුනවිට දෙපරිද්දෙකින් අර්ථය වෙනස්විය.

ගණී යන ක්‍රියාපදයෙන් යම් දෙයක් ගන්නබව හැඟේ. මීට 'උ' යන උපසර්ගය යෙදූවිට 'උගණී' කියාවේ, 'උගණී' යන ක්‍රියාපදයෙන් යම් දෙයක් සිතට ගැණීම හෙවත් ඉගෙණගැනීම යන අර්ථය හැඟේ, 'පිළි' යන උපසර්ගය යොදා 'පිළිගණී' යයි කීවිට අනුන් දුන් දෙයක් සතුටින් ගැණීම යන අර්ථය ප්‍රකාශවේ. *

මෙසේ නාමපදවල හෝ ක්‍රියාපදවල මුල යෙදීමෙන් ඒවායේ අර්ථ නොයෙක් නොයෙක් අතට හරවන ප්‍රසාදී පද විස්ස උපසර්ගයයි දතයුතු.

ප්‍ර–උපසර්ග පද යනු කුමක්ද? උපසර්ග කීයද? උපසර්ග යෙදීමෙන් පදයට කුමක්වේද? දනයන ශබ්දයට 'දු' යන උපසර්ගය යෙදීමෙන් කවර වෙනසක්විද? සුසැදි, දුබල, පවර, අනුමත, අභිදම්, යන මේ ශබ්දවල කිනම් උපසර්ග යෙදුනේද? ලේකම යන ශබ්දයෙන් ලියන්නා යන අර්ථය හැඟේ, මීට උප යන උපසර්ගය යෙදූවිට කවර අර්ථයක් ප්‍රකාශවේද? ගුණ ශබ්දයට දු යන උපසර්ගය යෙදූවිට කුමන වෙනසක්වේද?

---

* වෙළෙන්දා බඩුගණී, කුමාරයා ශාස්ත්‍රය උගණී, ගුරුවරයා සතුටු පඬුර පිළිගණී

PARTICLES.

නිපාත පද.

නිපාතනම් නාමපදවල හා ක්‍රියාපදයන්හි අග හෝ මුල යෙදී නොයෙක් අර්ථ ප්‍රකාශකරණ අකුරුයි,

ම, ද, වනාහි, ලූ, කිම්, හොත් යනාදිය නිපාත පදයි. නිපාත පද කිසිදෙයකට කියන නාම නොවෙයි, නමුත් නාමපද ක්‍රියාපද සමග යෙදූවිට නොයෙක් විසිතුරු අර්ථ ප්‍රකාශකරණබව පෙනේ, 'ම' යන නිපාතයෙන් තනියම් කිසි අර්ථයක් ප්‍රකාශනොවෙතත් 'උඹම පලයන්' කියා 'උඹ' යන නාම පදයත් 'පලයන්' යන ක්‍රියාපදයත් සමග ගැළපූ විට අමුතු අර්ථයක් ප්‍රකාශකෙරේ, ඒ අර්ථය නම් උඹම කියා නියම්කිරීමයි හෙවත් වෙන්කිරීමයි.

නිපාත පදයෙන් සමහරවිට පදයේ අර්ථ සම්පූර්ණයෙන් වෙනස්වේ, 'ඌ ගියේය' මේ වචන දෙක අතරට නො යන නිපාතය යෙදූවිට 'ඌ නො ගියේය' කියාවේ, මෙහිදී ඌ ගියේය යන අර්ථය 'නො' යන නිපාතයෙන් ප්‍රතිෂේධවූ (a) බව පෙනේ, 'ගියහොත් හොඳයි' මෙහිදී හොත් යන නිපාතය යෙදීමෙන් ගිය යන ක්‍රියාපදයේ අනියමාර්ථයක් ප්‍රකාශවේ, මෙසේ නාමපද ක්‍රියාපද සමග යෙදී නොයෙක් විසිතුරු අර්ථ ප්‍රකාශකරණ ශබ්ද නිපාත පදයි දතයුතුයි.

සමහර නිපාතපද කිසිම අර්ථයක් ප්‍රකාශකරණ පිණිස නොව වාක්‍යය හෝ පදය පිරවීම පිණිස ව්‍යවහාරවේ.

'විජයරජ 'වනාහි' අටතිස් හවුරුද්දක් රජකෙළේය' මෙහි යොදතිබෙන වනාහි යන නිපාතය පාඨය සම්පූර්ණ කරණ පිණිස නොහොත් පාඨය අලඞ්කාර කරණ පිණිස යොදනලද්දකි, එයින් අමුතු අර්ථයක් නොහැඟේ.

ප්‍ර-නිපාත යනු කුමක්ද? නිපාතය යම් දෙයකට කියන නමක්ද? නිපාතයෙන් අර්ථ ප්‍රකාශවන්නේ කුමක් කළවිටද? 'උඹ පලයන්' යන්නට 'උඹම පලයන්' කියා 'ම' යන නිපාතය යෙදූවිට හැඟෙන අමුතු අර්ථය කිම? 'උඹ ගමට ගියාද'? 'ඌ තව නාවේය' 'අද ඒ බඩුව නැවත දුන්නා' මේ පාඨවල තිබෙන නිපාත කවරේද? උපසර්ග යෙදීමට වඩා නිපාතයෙදීමේ ඇති වෙනස කිම?

(a) ප්‍රතිෂේධවූ, නැතිවූ, වැළකූ.

PRONOUNS.

සර්වනාම.

සියල්ලන්ටම ව්‍යවහාර කරණ නාම සර්වනාමයි, නොහොත් වෙන නාමයක් වෙනුවට ව්‍යවහාරකරණ නාම සර්වනාමයි. *

මම, උඹ, ඒ, මේ, තෝ, තමුසේ, අර, ඔය යනාදිය සර්වනාමයි.

කොයි මිනිස්සුත් තමන්ට 'මම' කියා ගනිති, සමීපයේ සිටින කාටත් 'මේ' යන නාමය ව්‍යවහාරකළ හැකියි, මෙසේ සියල්ලටම කියහැකි බැවින් මම යනාදියට සර්වනාමයයි කියති.

'ගොනා දිව්වා ඌ නාම්බෙකි', මෙහි දෙවෙනි පාඨයේ තිබෙන 'ඌ' යන සර්වනාමය පූර්වවාක්‍යයේ තිබෙන 'ගොනා' යන නාමය වෙනුවට යොදනලදී, මෙනිසා සර්වනාමයන්ට වෙන නාමයක් වෙනුවට යොදන නාමයකිද කියති, සර්වනාමද නාමපදයේ කොටසකි.

ප්‍ර—සර්වනාම යනු කුමක්ද? මම යනාදි නාමයන්ට සර්වනාම කියන්නේ මන්ද? 'කොටියෙක් ගල්ලෙනේ සිටියේය, ඌ නපුරුයි' මෙහි 'ඌ' යනු කුමක් වෙනුවට යොදනලදද? ඒ ළමයා හොඳයි, මූ මහ නපුරෙකි. ඒ අය අපි දුටුවෙමු. මේ පාඨවල තිබෙන සර්වනාම කවරේද? සර්වනාම කුමන පදයකට අයිතිවේද?

නාම, ආඛ්‍යාත, උපසර්ග, නිපාත යන පද සතරට සිංහල භාෂාවේ සියලුම ශබ්ද ඇතුලත්වේ, මේ සතර පදයම එක පාඨයේද යෙදේ.

'පණ්ඩිතයෝ බොරුව නො පිළිගණිති'

මෙහි 'පණ්ඩිතයෝ' 'බොරුව' යන ශබ්ද දෙක නාම පදයි, 'නො' යන ශබ්දය නිපාත පදයි, 'පිළි' යනු උපසර්ග පදයි, 'ගණිති' යනු ක්‍රියා පදයි.

උපසර්ග නිතරම ක්‍රියාහා ගැළපී තිබෙන බැවින් 'පිළිගණිති' යන්න උපසර්ගයක් සහිතවූවත් දෙකටම ක්‍රියාපදයයි කියහැකියි.

---

* ස්ත්‍රී පුරුෂ නපුංසක යන ලිඞ්ගත්‍රයටම කියහැකිබැවින් සර්වනාමයයිද කියති.

GENDER.

ලිඞ්ග.

පුරුෂයන්ට හෙවත් පිරිමිසතුන්ට කියන නම් පුරුෂ ලිඞ්ගයි, ස්ත්‍රීන්ට හෙවත් ගැහැණු සතුන්ට කියන නම් ස්ත්‍රීලිඞ්ගයි, අචේතන දේට හෙවත් අප්‍රාණික දෙයට කියන නම් නපුංසක ලිඞ්ගයි.

මෙසේ සිංහල භාෂාවේ නාම, ලිඞ්ග තුණකට බෙදේ.

මිනිහා, විජයරජ, ඇතා, කුකුළා, ගොනා යනාදී නාම පුරුෂ ලිඞ්ගයි.

ගැණී, තිසව, පබාවතී, එළදෙන, කිකිළි, යන මේ ආදී නාම ස්ත්‍රීලිඞ්ගයි.

ගස, රට, කුඹුර, පොල්. කොස්, අත යනාදී නාම නපුංසක ලිඞ්ගයි.

සර්ව නාම මේ ලිඞ්ග තුණෙහිම භජනයකෙරේ, 'මේ' යන සර්වනාමය පුරුෂයෙකුට ව්‍යවහාරකරණකල 'මූ' කියාද, ස්ත්‍රියට 'මෑ' කියාද, නපුංසක ලිඞ්ගික හෙවත් අප්‍රාණී දෙයකට 'මේක' කියාද ව්‍යවහාරකෙරෙති, ස්ත්‍රී පුරුෂ නපුංසක යන ලිඞ්ගභේදය මෙසේ සර්වනාමවල ඉතා ප්‍රකටව පිහිටාතිබේ, 'ඌ' කීවිට පුරුෂයෙක් බවත් 'ඈ' කීවිට ස්ත්‍රියෙක් බවත් 'ඒක' කීවිට මේ දෙවර්ගය නොවනදෙයක් බවත් වහා වැටහේ.

ම, වනාහි, වහා, පිණිස යනාදි නිපාත පදවල ලිඞ්ගභෙදයක් නොමැත්තේය, එබැවින් නිපාතශබ්ද අලිඞ්ගයයි දතයුතුයි.

ප්‍ර-කොයි වර්ගයට ව්‍යවහාරකරණ නම් පුරුෂලිඞ්ගික ද? ගස්, ලී, ආදියට කියන නම් කුමන ලිඞ්ගද? ස්ත්‍රීන්ට කියන නාම කවර ලිඞ්ගද? කිකිළි, කුකුළා, කුකුළුපිහාච්ච, මේ ශබ්ද තුණ කුමන ලිඞ්ගද? ලිඞ්ගභෙදය ඉතා ප්‍රකටව පිහිටා තිබෙන්නේ කවර ශබ්දවලද? තී, අරු, අරක, මේ ශබ්ද කුමන ලිඞ්ගද? ලිඞ්ග නොමැති ශබ්ද කවරේද?

පදනිතියෙහි චතුර්විධ පදාධිකාරය
මෙතෙකින් නිමි.

TERMINATION,

විභක්ති

නාමයක් වෙන ශබ්ද සමග ගැළපීමේදී එහි අගට අමුතු අක්ෂර යොදා වෙනස්කිරීම විභක්ති නම්.

නාමය වෙනස්කරණ පිණිස අගට යොදන අක්ෂර විභක්ති ප්‍රත්‍යය නම්.

'සඳට විද්දා' මෙහි විද්දා යන ශබ්දය සමග සඳ ශබ්දය ගළපනකල 'සඳට' කියා වෙනස්විය, මේ වෙනස විභක්ති යෙදීමයි, සඳ ශබ්දයේ අග යෙදුන විභක්ති ප්‍රත්‍යයනම් ටයන්නයි, 'සඳින් රැස් විහිදුනේය', මෙහි 'රැස්විහිදුනේ' යන ශබ්ද දෙක සමග සඳ ශබ්දය ගළපනවිට 'සඳින්' කියා අග වෙනස්වූ බව පෙණේ, මේ වෙනස්වීමද විභක්තියි, මෙහි සඳ ශබ්දයේ අග යෙදුන විභක්ති ප්‍රත්‍යය 'ඉන්' යනුයි, සඳේ රැස් තිබේ', මෙහි 'රැස්තිබේ' යන ශබ්ද දෙක සමග සඳ ශබ්දය යෙදීමේදී 'සඳේ' කියා වෙනස්විය, මෙහි ප්‍රත්‍යය 'ඒ' යන්නයි, මෙසේ නාම ශබ්ද ඒ ඒ අදහස් ප්‍රකාශකරණ පිණිස තවත් නාම ශබ්ද හෙවත් ක්‍රියා ශබ්ද සමග ගළපනකල අග වෙනස්කිරීම විභක්තියි දතයුතුයි,

ප්‍ර—විභක්ති යනු කිම? නාමයක් වෙනස්කිරීමට අග යෙදෙන අක්ෂර කිනම්ද? මුවාට, මුවාගේ, මුව, මෙයින් කොයි ශබ්දයේ විභක්ති තිබේද? 'සඳට' 'සඳින්' මෙහි අග යෙදුන 'ට' 'ඉන්' යන අක්ෂර කවරේද?

NUMBER.

එකවචන බහුවචන,

එකක්හෝ එක සංඛ්‍යයෙක් ප්‍රකාශකරණ ශබ්ද එකවචනයි, ඊට වැඩි ගණනක් ප්‍රකාශකරණ ශබ්ද බහුවචනයි,

පොලේ, ගොනා, කුඹුර, කුකුලා, මිනිහා, මේ ශබ්ද එකවචනයි,

පොලේ කිව්වට එක පොල් ගෙඩිය බව හැඟෙයි, ගොනා කිව්වත් එයින් හැඟෙන්නේ එක ගොනායි, මෙසේ එක සංඛ්‍යාවක් ප්‍රකාශකරණ ශබ්ද එකවචනයි.

පොල්, ගොන්නු, කුඹුරු, කුකුළෝ, දෙන්නෙක්, [illegible] මේ ශබ්ද බහුවචනයි.

පොල් කීවිට එක පොලයකට වැඩිගණනක් ප්‍රකාශවේ, ගොන්නු කීවිට එක ගොනාට වැඩි ගණනක් ප්‍රකාශවෙයි, එබැවින් පොල් ගොන්නු යනාදිය බහුවචනයි. පොල්, කොස්, ගස් ආදි වශයෙන් සමහර අචේතන ශබ්දවල ප්‍රකෘතිය බහුවචනයෙන්ම පිහිටා තිබේ.

ප්‍ර-එකවචන යනු කුමක්ද? බහුවචන යනු කිම? ගොනා යන වචනයේ බහුවචනය කෙලෙසද? කුඹුරු යන වචනයේ එකවචනය කෙලෙසද? කණ. ලුල්ලු, කොල්ලෝ, අටුව, දෙල්, මේ ශබ්ද අතරේ ඇති එකවචන බහුවචන කිම.

CASES.

විභක්තිනාම.

ප්‍රථමා විභක්ති, කර්ම විභක්ති, කර්තෘ විභක්ති, කරණ විභක්ති, සම්ප්‍රදාන විභක්ති, අවධි විභක්ති, සම්බන්ධ විභක්ති, ආධාර විභක්ති, ආලපන විභක්ති කියා විභක්ති නවයක්වේ.

ප්‍ර-විභක්ති කීයද. ඒවායේ නම් කවරේද.

විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ.

යට දක්වූ විභක්ති නවයට අයිති ප්‍රත්‍යයෝ නානාප්‍රකාරයි, එකවචන බහුවචන වශයෙන්ද ඒ ප්‍රත්‍යයෝ දෙආකාරයි.

	එකවචන	බහුවචන
ප්‍රථමා	අ, ආ,	උ, ඕ, හු
කර්ම	අ, ආ,	අන්, උන්
කර්තෘ	අ, ආ,	අන්, උන්
කරණ	ගෙන්, ඉන්, එන්	අන්ගෙන්, උන්ගෙන්, ඉන්, එන්
සම්ප්‍ර	ට, අට, ආට	අන්ට, උන්ට
අවධි	ගෙන්, ඉන්, එන්	අන්ගෙන්, උන්ගෙන්, ඉන්, එන්
සම්බ	එ, ආගේ, ගේ	අන්ගේ, උන්ගේ
ආධාර	ඒ, එහි	අන්හි, අ
ආලප	ආ, ඕ	එනි, අනේ

ප්‍ර-ප්‍රථමා විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ කවරේද? අ, ආ, යන දෙක කොයි කොයි විභක්තිවල ප්‍රත්‍යයෝ වෙද්ද. එකහැටි විභක්ති ප්‍රත්‍යයන් ඇති විභක්ති කවරේද? උන්, අන්, ගෙන්, ට, අගේ, අනේ, මේ විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ කොයි කොයි විභක්තිවලට අයිතිද?

DECLENSION.

පදසිද්ධිය.

යට දැක්වූ විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ ශබ්දවල අගින් තුන් ප්‍රකාරයකට යෙදී පදසිද්ධිය වෙයි, හෙවත් වරනැගෙයි.

පළමුවැනි ප්‍රකාරය—සමහර ශබ්දවල අගට පූර්වස්වර ලොප සන්ධිවිධියෙන් හෝ ස්වරසන්ධි විධියෙන් විභක්ති ප්‍රත්‍යයයෙදී පදසිද්ධිය වෙයි.

බඹර ශබ්දයෙන් පරව ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනවූ 'ආ' යන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'බඹර ආ' කියා පෙණේ, බඹර ශබ්දයේ අග ස්වරය ලොප්කළවිට 'බඹර් ආ' කියාවේ, පසුව ආයන්න හල් රකාරයට ලූවිට 'බඹරා' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයේ පදසිද්ධිය වෙයි, ප්‍රථමා විභක්ති බහුවචන ප්‍රත්‍යයවූ 'උ' යන්න තැබූවිට 'බඹර උ' කියා වේ, බඹර ශබ්දයේ අග රකාරසථ * අකාරය ලොප්ව ඒ හල් රකාරයට උයන්න පැමිනිවිට 'බඹරු' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචනය සෑදේ, කර්ම කර්තෘ ආදි සෙසු විභක්ති ප්‍රත්‍යය වැටී පදසිද්ධිය වෙන්නෙත් මෙලෙසයි, අත් ශබ්දයෙන් පරව 'අ' යන ප්‍රථමා විභක්ති එකවචන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'අත් අ' කියා පෙණේ, හල් තයන්නට අයන්න ලූකල 'අත' කියා ස්වරසන්ධි විධියෙන් පදසිද්ධියවේ, 'බඹරට' 'බඹරගේ' යනාදියේ ස්වරයක් මුලට නොමැති ගාත්‍රාක්ෂර ප්‍රත්‍යයවැටී පදසිද්ධියවන විට ස්වර ලොපාදියක් නොවේ.

ප්‍ර–කී ප්‍රකාරයකට විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ නාම ශබ්දවල අගට යෙදේද? එයින් පළමුවැනි ප්‍රකාරය කෙලෙසද? 'බඹරා' 'බඹරු' 'අත' මේ වචන තුණේ පදසිද්ධිය කෙසේවීද? බඹර ශබ්දයේ අගට කර්තෘ විභක්ති බහුවචනය ගළපන්නේ කෙලෙසද?

දෙවෙනි ප්‍රකාරය—විභක්ති ප්‍රත්‍යයන්ට යකාර වකාරාගමාදි ආගමසන්ධි ක්‍රමයෙන් සමහර ශබ්ද වරනැගේ.

පෙට්ටි ශබ්දය අගින් ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචන ප්‍රත්‍යයවූ 'ආ' යන්න තැබූවිට 'පෙට්ටිආ' කියාවේ, යකාරය ආගමවූවිම

* රකාරයෙහි පිහිටි.

4454

'පෙටි ය් ආ' කියාවේ, පසුව ආගමවූ යකාරයට ආයන්න ලූකල 'පෙටියා' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයේ පදසිද්ධිය වේ, ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචන ප්‍රත්‍යයවූ ඕයන්න පෙටි ශබ්දයෙන් පරව තැබූවිට 'පෙටි ඕ' කියා වේ, යකාරාගමයවූවිට 'පෙටි ය් ඕ' කියා වේ, යකාරයට ඕකාරයලූවිට 'පෙටියෝ' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචනයේ පදසිද්ධිය වේ, කර්ම කර්තෘ විභක්ති ආදියේ පදසිද්ධියත් මෙසේයි.

වඩු ශබ්දයෙන් පරව ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචන ප්‍රත්‍යයවූ 'ආ' යන්න තැබූවිට 'වඩු ආ' කියාවේ, වකාරාගමයවූවිට 'වඩු ව් ආ' කියාවේ, වකාරයට ආයන්නලූකල 'වඩුවා' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයෙහි පදසිද්ධියවේ, බහුවචන ප්‍රත්‍යයවූ 'ඕ' යන්න තැබූවිට 'වඩු ඕ' කියාවේ, වකාරාගමයවූවිට 'වඩු ව් ඕ' කියාවේ, ඕයන්න වකාරයට ආරූඪකළවිට 'වඩුවෝ' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචනයේ පදසිද්ධියවේ, කර්ම කර්තෘ විභක්ති ආදියේ පදසිද්ධියත් මෙසේම දතයුතුයි.

ප්‍ර-පදසිද්ධියේ දෙවෙනි ප්‍රකාරය කිම ? පෙටියා, වඩුවා, යන මේ ශබ්ද දෙකේ විභක්ති ප්‍රත්‍යය කුමක්ද ? මෙහි තිබෙන යකාර වකාර කොහේස් ආයේද ? මේ යකාර වකාර දෙක පැමිණි විධිය කොතැන දක්වා තිබේද ? පෙටි ශබ්දයෙන් කර්මවිභක්ති බහුවචනය සෑදෙන්නේ කෙලෙසද ? වඩු ශබ්දයේ සම්බන්ධ විභක්ති එකවචනය කෙලෙසද ?

තුන්වැනි ප්‍රකාරය—අග ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරය ද්විත්වවීමෙන් විසන්ධික්‍රමයට සමහර ශබ්දවල පදසිද්ධියවේ.

උකුසු ශබ්දයේ අග 'ආ' යන ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'උකුසු ආ' කියාවේ, අග ස්වරය ලොප්කළ විට 'උකුස් ආ' කියාවේ, සකාරය ද්විත්වවූවිට 'උකුස්ස් ආ' කියාවේ, ආයන්න සකාරයට ආරූඪකළවිට 'උකුස්සා' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයේ පදසිද්ධිය වේ, බහුවචන ප්‍රත්‍යයවූ ඕයන්න තැබූවිට 'උකුසු ඕ' කියාවේ, උකුසු ශබ්දයේ අග ස්වරය ලොප්කර සකාරය ද්විත්වකොට ද්විත්වවූ සකාරයට ඕ යන ප්‍රත්‍යය ආරූඪකළවිට 'උකුස්සෝ' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචනයේ පදසිද්ධියවේ, කර්මවිභක්ති ආදියේ පදසිද්ධියත් මෙලෙසයි.

ශ්‍රාඥ ශබ්දයෙන් පරව ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයවූ 'අ' යන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'පොළු අ' කියාවේ, ලකාරයට උකාරය ලොප්කොට ලකාරය ද්විත්වකළකල 'පොල්ල් අ' කියාවේ, පසුව අයන්න ව්‍යඤ්ජනවූ ලයන්නට යුක්තකල 'පොල්ල' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයේ පදසිද්ධියවේ.

ප්‍ර—පදසිද්ධියේ තුන්වැනි ප්‍රකාරය කුමක්ද? උකුස්සා, උකුස්සෝ, මේ දෙකේ පදසිද්ධිය කෙසේද? උකුසු ශබ්දයේ කරණවිභක්ති බහුවචනය සෑදෙන්නේ කෙලෙසද? උකුසු ශබ්දය කුමන සන්ධි ක්‍රමයකින් වරනැගේද?

පූර්වස්වරලොපසන්ධි විධියෙන් වරනැඟෙන ශබ්ද.

බඹර ශබ්දය.

	SINGULAR. එකවචන	PLURAL. බහුවචන
ප්‍රථමාවිභක්තිය......	බඹරා	බඹරු
කර්ම විභක්තිය......	බඹරා	බඹරුන්
කර්තෘ විභක්තිය......	බඹරා	බඹරුන්
කරණ විභක්තිය ...	බඹරාගෙන්	බඹරුන්ගෙන්
සම්ප්‍රදාන විභක්තිය..	බඹරාට	බඹරුන්ට
අවධි විභක්තිය......	බඹරාගෙන්	බඹරුන්ගෙන්
සම්බන්ධ විභක්තිය...	බඹරාගේ	බඹරුන්ගේ
ආධාර විභක්තිය....	බඹරාකෙරේහි	බඹරුන්කෙරෙහි *
ආලපනවිභක්තිය...	බඹරෝ	බඹරුනි, බඹරුනේ

දෙබර, මොනර, හොර යනාදී ශබ්දද මෙසේයි.

---

* සචෙතනික ශබ්ද වරනැගෙනවිට ආධාර විභක්තියෙහිදී ශබ්ද අගට අන්‍ය විභක්තිවල මෙන් විභක්ති ප්‍රත්‍යය නොයෙදේ, මෙහි බඹර ශබ්දය අගට කරා යන නාමය යෙදී එහි අගට අප්‍රාණික ශබ්ද අගින් යෙදෙන 'එහි' යන ආධාර විභක්ති ප්‍රත්‍යය වැටී 'බඹරාකෙරෙහි' 'බඹරුන්කෙරෙහි' කියා පදසිද්ධියවූයේය, කරා යන ශබ්දයෙන් ලඟ යන අර්ථය හැඟේ, එබැවින් බඹරා කෙරෙහි යනු බඹරා ලඟ යන අර්ථයි, නමුත් 'බඹරාකෙරෙහි පිහිටි කාලවර්ණයයි' කීවිට ඒ වර්ණය බඹරා ලඟ තිබෙන වර්ණයක් නොව උගේ ශරීරයෙහි පිහිටි වර්ණයක් බව හැඟේ. කරා යන්නේ ප්‍රකෘතිය කරයයිද සිතිය හැකියි.

ස්වරසන්ධි ක්‍රමයෙන් වරනැගෙන ශබ්ද.

කොවුල් ශබ්දය.

SINGULAR.	PLURAL.
ඒකවචනය	බහුවචනය
ප්‍රථමා......කොවුලා	කොවුලෝ
කර්ම ....කොවුලා	කොවුලන්
කර්තෘ ......කොවුලා	කොවුලන්
කරණ......කොවුලාගෙන්	කොවුලන්ගෙන්
සම්ප්‍රදාන...කොවුලාට	කොවුලන්ට
අවධි ......කොවුලාගෙන්	කොවුලන්ගෙන්
සම්බන්ධ ...කොවුලාගේ	කොවුලන්ගේ
ආධාර......කොවුලාකෙරෙහි	කොවුලන්කෙරෙහි
ආලපන ... කොවුලා, කොවුලෝ	කොවුලෙනි, කොවුලනේ

අත් ශබ්දය.

ප්‍රථමා......අත	අත් *
කර්ම ......අත	අත්
කර්තෘ ......අත	අත්
කරණ......අතින්, අතෙන්	අතින්, අත්වලින් †
සම්ප්‍ර ......අතට	අත්වලට
අවධි ......අතින්, අතෙන්	අත්වලින්
සම්බන්ධ ...අතේ, අතෙහි	අත්වල ‡
ආලපන ...අතේ, අතෙහි	අත්වල

ගස්, දෙඩම්, යනාදි ශබ්ද මෙලෙසයි.

---

* අප්‍රාණික දේට කියන නම් ප්‍රථමා කර්මවිභක්ති බහුවචනයේදී විභක්ති ප්‍රත්‍යය වැටී වරනොනැගී මෙසේ ප්‍රකෘතියෙන් සිටීම සිංහලභාෂාවේ බොහෝයි, අප්‍රාණික ශබ්දවල ආලපන විභක්ති වර්තමාන ව්‍යවහාර භාෂාවේ අප්‍රකටයි.

† වල් යනු බහුවචනය අවබොධකරවීමට අප්‍රාණික ශබ්දයන්ගේ අගට යොදන ප්‍රත්‍යයකි, ගෙවල්, දේවල් යනාදි වශයෙන් ප්‍රථමා කර්මවිභක්ති බහුවචනවලද යොදනු ලැබේ, අප්‍රාණික ශබ්දවල ඒකවචන බහුවචන දෙකේ වෙනසක් නොමැතිව 'අතින්' 'අතෙන්' යනාදිය බහුවචනයෙහිද කාව්‍යභාෂාවේ බොහෝසේ යෙදේ.

‡ අත්වල්+අ=අත්වල.

යකාරාගමව් ආගම සන්ධිවිධියෙන් වරනැගෙන ශබ්ද.

පෙටි ශබ්ද.

SINGULAR.	PLURAL.
ප්‍රථමා......පෙටියා	පෙටියෝ
කර්ම ......පෙටියා	පෙටියන්
කර්තෘ ......පෙටියා	පෙටියන්
කරණ......පෙටියාගෙන්	පෙටියන්ගෙන්
සම්ප්‍රදාන...පෙටියාට	පෙටියන්ට
අවධි ......පෙටියාගෙන්	පෙටියන්ගෙන්
සම්බන්ධ ...පෙටියාගේ	පෙටියන්ගේ
ආධාර......පෙටියාකෙරෙහි	පෙටියන්කෙරෙහි
ආලපන ...පෙටියෝ, පෙටියා	පෙටියෙනි, පෙටියනේ

දෙව්, දිව්, යක්ෂ, අශ්ව*, රාම, කොටි, මැඩි යනාදී ශබ්දද මෙලෙසයි.

වැදිරි ශබ්ද.

ප්‍රථමා ..වැදිරි, වැදිරිය	වැදිරියෝ
කර්ම ...වැදිරි, වැදිරිය	වැදිරියන්
කර්තෘ ...වැදිරි, වැදිරිය	වැදිරියන්
කරණ..වැදිරිගෙන් ˙රියගෙන්	වැදිරියන්ගෙන්
සම්ප්‍ර ...වැදිරිට, වැදිරියට	වැදිරියන්ට
අවධි ...වැදිරිගෙන් ˙රියගෙන්	වැදිරියන්ගෙන්
සබන්ද ...වැදිරිගේ, වැදිරියගේ	වැදිරියන්ගේ
අදර ...˙කෙරෙහි, වැදිරිය'හි	වැදිරියන්කෙරෙහි
ආලප...වැදිරියේ, වැදිරි	වැදිරියෙනි, වැදිරියනේ

දේවි, කුමාරි, කිකිළි, පබාවති, යනාදී ශබ්දද මෙලෙසයි.

ගෙඩි ශබ්දය.

ප්‍රථමා......ගෙඩිය	ගෙඩි
කර්ම ... .. ගෙඩිය	ගෙඩි
කර්තෘ... .. ගෙඩිය	ගෙඩි
කරණ ...ගෙඩියෙන්	ගෙඩිවලින්
සම්ප්‍ර ......ගෙඩියට	ගෙඩිවලට
අවධි ......ගෙඩියෙන්	ගෙඩිවලින්
සම්බන්ධ...ගෙඩියේ	ගෙඩිවල
අදර ......ගෙඩියෙහි, ගෙඩියේ	ගෙඩිවල

බල, තැටි, කොඩි, ල්. යනාදී ශබ්දද මෙසේයි.

---

* යක්ෂයින්, අශ්වයින්, යක්ෂයිනේ, අශ්වයිනේ, යනාදිව ශයෙන් විභක්තිප්‍රත්‍යයවූ යකාරයේ ඊ ක්‍රිවිපයඹිාඝවී සමහර ශබ්ද වරනැගේ.

වකාරාගමවූ ආගමසන්ධික්‍රමයෙන් වරනැඟෙන ශබ්ද.

වඩු ශබ්දය.

SINGULAR. එකවචන.	PLURAL බහුවචන.
ප්‍රථ ...වඩුවා	වඩුවෝ
කර්ම ...වඩුවා	වඩුවන්
කර්තෘ...වඩුවා	වඩුවන්
කරණ වඩුවාගෙන්, වඩුවගෙන්	වඩුවන්ගෙන්
සම්ප්‍ර...වඩුවාට, වඩුවට	වඩුවන්ට
අවධි...වඩුවාගෙන්, වඩුවගෙන්	වඩුවන්ගෙන්
සම්බ..වඩුවාගේ, වඩුවගේ	වඩුවන්ගේ
ආධාර..වඩුවාකෙරෙහි	වඩුවන්කෙරෙහි
ආලප..වඩුවෝ, වඩුවා	වඩුවෙනි, වඩුවනේ

එළු, ඔටු, ගිරා*, මදුරු යනාදී ශබ්දද මෙසේයි.

ඔළු ශබ්දය.

ප්‍රථමා......ඔළුව	ඔළු
කර්ම ....ඔළුව	ඔළු
කර්තෘ ......ඔළුව	ඔළු
කරණ ...ඔළුවෙන්	ඔළුවලින්
සම්ප්‍ර ......ඔළුවට	ඔළුවලට
අවධි ......ඔළුවෙන්	ඔළුවලින්
සම්බන්ධ ...ඔළුවේ	ඔළුවල
ආධාර......ඔළුවේ, ඔළුවෙහි	ඔළුවල

මඩු, කොටු, පුටු, ගණිකා, භාය්‍යා, උමා † යනාදි ශබ්දද මෙසේය.

---

* ගිරා ශබ්දය වරනැඟීමේදී ගිරවා යනාදී වශයෙන් අකාරාන්තවෙයි, ප්‍රථමා බහුවචනය 'ගිරව්' කියාවේ, සෙසු විභක්ති අකාරය මුලට ඇති විභක්ති ප්‍රත්‍යයවැටී වරනැඟේ.

† ගණිකා, භාය්‍යා, උමා, යනාදී ශබ්ද සංස්කෘත ස්ත්‍රීලිංගික ආකාරාන්තයයි, මිශ්‍රසිංහල භාෂාවෙහිදී සමහර විභක්ති ඔළු ශබ්දය මෙන් ගණිකාව භාය්‍යාව යනාදී වශයෙන්ද සමහරක් වඩු ශබ්දය මෙන් ගණිකාවන්, භාය්‍යාවන්ගේ යනාදී වශයෙන්ද වරනැඟිය යුතුයි.

අග විචච් ව්‍යවරූප සනාතික්‍රමයෙන් වරනැගෙන ශබ්ද.

උකුසු ශබ්දය.

SINGLAR.	PLURAL.
එකවචන,	බහුවචන.
ප්‍රථ...උකුස්සා	උකුස්සෝ
කර්‍ම...උකුස්සා	උකුස්සන්
කර්‍තෘ..උකුස්සා	උකුස්සන්
කර...උකුස්සගෙන්' සාගෙන්	උකුස්සන්ගෙන්
සම්ප්‍ර..උකුස්සාට, උකුස්සට	උකුස්සන්ට
අවධි..උකුස්සගෙන් 'සාගෙන්	උකුස්සන්ගෙන්
සම්බ..උකුස්සගේ 'සාගේ	උකුස්සන්ගේ
ආධා...උකුස්සාකෙරෙහි	උකුස්සන්කෙරෙහි
ආල්...උකුස්සෝ, උකුස්සා	උකුස්සෙනි, උකුස්සනේ

කටුසු, බලු යනාදි ශබ්දද මෙසේයි.

පොලු ශබ්ද.

ප්‍රථමා...පොල්ල	පොලු
කර්‍ම ...පොල්ල	පොලු
කර්‍තෘ ...පොල්ල	පොලු
කර ...පොල්ලෙන්	පොලුවලින්
සම්ප්‍ර ...පොල්ලට	පොලුවලට
අවධි ...පොල්ලෙන්	පොලුවලින්
සම්බ ...පොල්ලේ	පොලුවල
ආධා ...පොල්ලේ, පොල්ලෙහි	පොලුවල

මලු, වලු, බටු යනාදි ශබ්දද මෙසේයි. *

සර්‍වනාම ශබ්ද.

ප්‍රථම......ළා, හෙතෙමේ, එතෙමේ	ඔව්හු
කර්‍ම ... ...ළා	ඔවුන්
කර්‍තෘ ......ළා	ඔවුන් †

---

* ශබ්ද වරනැගීමේදී අප්‍රාණික සප්‍රාණික ශබ්දයන්ගේ වෙනස් වරනැගිලි ක්‍රමය ගුරුවරුන් විසින් කියාදිය යුතුයි.

† සර්‍වනාමවල සෙසු විභක්ති වරනැගෙන පරිදි ව්‍යවහාරයෙන් දතයුතුයි. 'ඔහුන්' යනු වැරදි ව්‍යවහාරයෙකි.

තශබ්දය.

SINGULAR.	PLURAL.
එකවචන.	බහුවචන.
ප්‍රථමා......තෝ	තොපි, තොපි
කර්‍ම ..... තා	තොප
කර්ත්‍රෘ ......තා	තොප

මශබ්දය.

ප්‍රථමා ......මම	අපි
කර්ම ......මා	අප
කර්ත්‍රෘ ......මා	අප

අසුර ශබ්දය ආදි සමහර ශබ්ද අසුරා, අසුරෝ, කියා බඹර ශබ්දය මෙන් පූර්‍වස්වරලොපසන්ධි ක්‍රමයෙන්ද අසුර යා, අසුරයෝ යනාදි වශයෙන් පෙටි ශබ්දය මෙන් යකාරා ගමයවී ආගමසන්ධි ක්‍රමයෙන්ද වරනැගේ.

මකුළු ශබ්දය ආදි සමහර ශබ්ද මකුලා, මකුලෝ කියා බඹර ශබ්දය මෙන්ද මකුළුවා, මකුළුවෝ කියා වඩු ශබ්දය මෙන්ද වරනැගේ.

ඉත්තෑයා, ඉත්තෑවා, යනාදි වශයෙන් ඉත්තෑ ශබ්දය ආදි සමහර ශබ්ද විභක්ති ප්‍රත්‍යයට යකාරාගම වීමෙන් හා වකාරාගමවීමෙන් ද්විප්‍රකාරව වරනැගේ.

යූල්, යූල්ලා, යනාදි වශයෙන් යූල් ශබ්දාදි සමහර ශබ්ද වල එකවචනය බඹර ශබ්දයමෙන්ද බහුවචනය වරනැගී මෙහිදී අග ව්‍යඤ්ජනාක්‍ෂරය ද්විත්වවී උයන්න මුලටඇති උන්, උන්ගේ, යනාදි විභක්ති ප්‍රත්‍යය වැටීමෙන්ද වර නැගේ.

වලූ ශබ්දාදි අචෙතන ශබ්ද බහුවචනයේදී ද්විත්ව නොවේ.

මේ දක්වනලද්දේ බොහෝසෙයින් ව්‍යවහාර භාෂාවේ වරනැගෙන ක්‍රමයයි, මෙහි නොදක්වනලද විභක්ති ප්‍රත්‍ය යෝ ඉතා බොහෝයි, ඒවා ව්‍යවහාරයෙන් හා සිදත්සඟරා වෙන් දතයුතුයි, ව්‍යාකරණ ලක්‍ෂණ ඉගෙණගත්කල ශබ්ද වරනැගීම සිංහල ජනයාට ඉතා පහසු වැඩකි.

කාව්‍යභාෂාවේ ශබ්ද වරනැගීමේදී මෙහි නොකී වෙනස් තිබේ, එසේම විභක්ති ප්‍රත්‍යයද ඉතා බොහෝයි.

NOMINATIVE CASE.

ප්‍රථමාවිභක්ති.

ලිඞ්ගාර්ථ උක්තාර්ථ දෙක්හි ප්‍රථමාවිභක්තිය යෙදේ.

ලිඞ්ගාර්ථයනම් නාම මාත්‍රය පමණක් කීමයි, උක්තාර්ථය නම් ක්‍රියාවෙන් කියවෙන හෙවත් හැඟෙන නාමයයි.

බඹරා, වඩුවෝ, බස්සා, ගෙඩි, පොල්ල, අත.

මේ ශබ්ද සියල්ලම ලිඞ්ගාර්ථයේ ප්‍රථමාවිභක්තියි, 'බඹරා ඉගිලුනා' 'බඹරා කළුයි' 'බඹරාගේ පිහාටු' යනාදි වශයෙන් බඹරශබ්දයසමග අනිකුත් ශබ්දයක් නොයොද, 'බඹරා' 'වඩුවෝ' කියා නාමය පමණක් කියනවිට යෙදෙන විභක්තිය ලිඞ්ගාර්ථයේ ප්‍රථමාවිභක්තියි.

'බඹරා ඉගිලේ' 'වඩුවෝ යති' පොල්ල වැටුනා' 'ලීය යයි' 'ඌ ගියා' 'මම ලියමි' 'තෝ යන්නෙහි.'

මේ පාඨවල තිබෙන 'බඹරා' 'වඩුවෝ' යනාදි නාම උක්තාර්ථයෙහි ප්‍රථමාවිභක්තියි, ඉගිලේ, යති යනාදී ක්‍රියාවිලින් 'බඹරා' 'වඩුවෝ' යනාදිය උක්තවේ.

ක්‍රියාධිකාරය ඉගෙණගන්න තුරු උක්තාර්ථය සුඛාවබොධ (a) නොවෙයි.

පුරුෂලිඞ්ගික ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයෙන් පරව 'තෙම' යනුද ස්ත්‍රීලිඞ්ගික ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයෙන් පරව 'තොම' යනුද, දෙකේම බහුවචනයෙන් පරව 'තුමූ' යනුද යොදනු ලැබේ.

කුමාරතෙම රජවිය කුමාරිතොම ගර්භිණීවිය, කුමාරයෝතුමූ රජවූහු, කුමාරියෝතුමූ ගර්භිණීයෝවූහ. *

ප්‍ර—ප්‍රථමාවිභක්තිය කවර අර්ථයන්හි යෙදේද? ලිඞ්ගාර්ථය යනු කුමක්ද? ගොනා, ලිය, කුකුළෝ, අටුව, මේ ශබ්ද කවර අර්ථයක කවර විබත්ද? උක්තාර්ථය යනු කුමක්ද? ''ගොනා දිව්වා'' ''කොටියා සිටී'' ''කිකිළි, කුරුල්ලා'' ''කුමාරි සිටී'' මෙහි කොයි ශබ්දවල උක්තාර්ථයෙහි ප්‍රථමාවිභක්ති පිහිටියේද? තෙම, තොම, තුමූ, මේ තුණ කොතැන යෙදිය යුතුද? පණ්ඩිතයා, අසුරයා, ගස, මේ ශබ්ද උක්තාර්ථයෙහි ප්‍රථමාවිභක්තිවී කොයි පාඨයන්හි තිබේද?

(a) සුඛ අවබොධ, පහසුවෙන් වැටහීම.

* වෘක්ෂයතෙමේ, ගඞ්ගා තොමෝ යනාදි වශයෙන් පුරාණ භාෂාව අනුව අප්‍රාණික ශබ්දවලින් පරවද තෙමේ තොමෝ යන දෙක ලියති.

ACCUSATIVE.

කර්මවිභක්ති.

1. ක්‍රියාවට යටත්වන දෙය ප්‍රකාශකරණ නාමයෙන් පරව කර්ම විභක්තිය යොදනු ලැබේ—කර්තෘගේ ක්‍රියාවෙන් කරණුලබන දෙය කර්මයයි, එය ප්‍රකාශකරණ විභක්ති කර්මවිභක්තියයි.

දෙමළා 'බල්ලන්' මැරී.

මෙහි මැරී යනු ක්‍රියාවයි, ඊට යටත්වන හෙවත් මැරීම ලබන්නා ප්‍රකාශකරණ නාමපදය 'බල්ලන්' යනුයි, එබැවින් 'බල්ලන්' කියා කර්මවිභක්තියෙන් යොදනලදී.

කොලුවා 'පොල්ල' කඩයි.

මෙහි කඩනුලබන්නේ හෙවත් 'කඩයි' යන ක්‍රියාවට යටත්වන්නේ පොල්ලයි, එබැවින් 'පොල්ල' යනු කර්මවිභක්තියෙන් යෙදුනේයි.

කුරුල්ලෝ 'ගෙඩිය' කෑවෝය, පණ්ඩිතයෝ 'සත්‍යය' කියති, බලල්ලු 'මීයන්' කති, ස්ත්‍රියෝ 'දරුවන්' වදති.

මේ පාඨවල 'ගෙඩිය' 'සත්‍යය' 'දරුවන්' යන්මේ නාමපද කෑවෝ, කියත්, කති, වදති යන ක්‍රියාවන්ට යටත්වන බැවින් කර්මවිභක්තියෙන් යොදනලදී, මෙසේ යම් තැනක ක්‍රියාවකට යටත්වන නාමයක් හෙවත් කර්තෘකරණක්‍රියාව විඳින නාමයක් තිබේනම් එය කර්ම විභක්තියෙන් යොදන බව සැලකිය යුතුයි.

2. මෙන් යන නිපාතය සමග යෙදීමෙහිදී නාමයේ අගින් කර්මවිභක්තිය යොදනුලැබේ.

'යුරෝපියයන්' මෙන් ද්‍රවිඩයෝ යුද්ධදක්‍ෂයෝ නොවෙති, මෙහි 'මෙන්' යන නිපාතය සමග යෙදුන බැවින් 'යුරෝපියයන්' කියා කර්මවිභක්තියවිය.

ප්‍ර-කර්මවිභක්තිය කවර අර්ථයක යොදනු ලැබේද? 'බලල්ලු මීයන් කති' මෙහි 'මීයන්' යනු කුමක් හෙයින් කර්මවිභක්තිවීද? 'දෙමළා බල්ලන් මැරුවේ' 'කොලුවා පොල්ල කඩයි' 'පාර්සීරටවාසීහු ගිනිදෙවියන් පුදති' මේ පාඨවල කර්මවිභක්ති කවරේද? කුකුළා, ලීය, මේ ශබ්දදෙක කර්මවිභක්තිවෙන්ට පාඨ යෙදිය හැකිද? කෙසේද?

කර්මවිභක්ති අර්ථයෙහි සම්ප්‍රදාන විභක්ති ප්‍රත්‍යය වශයෙන් දක්වූ විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝද වැටෙති, 'ගෙට ගියේය' 'ගමට ආවේය' මෙහි 'ගියේය' 'ආවේය' යන ක්‍රියාවලට කර්ම යවූ ගේ ගම යන නාමවලින් පරව සම්ප්‍රදාන විභක්ති ප්‍රත්‍යයවශයෙන් දක්වූ 'ට' යනු යෙදීතිබේ—එබැවින් 24 පිටේ සම්ප්‍රදාන විභක්ති ප්‍රත්‍යය වශයෙන් දක්වූ විභක්ති ප්‍රත්‍යයද කර්මාර්ථයෙහි සමහරතැනක යෙදෙන බව සැලකියයුතුයි.

INSTRUMENTAL.

කර්තෘ විභක්තිය.

1. ක්‍රියාව කරන්නා ප්‍රකාශකරණ නාමය කර්තෘවිභක්තියෙන් යොදනු ලැබේ.

'බඹරා' රොන්ගත් මල.

මෙහි ගත් යන ක්‍රියා ශබ්දයේ කර්තෘ බඹරායි, එබැවින් 'බඹරා' යන නාමය කර්තෘවිභක්තියෙන් යොදනලදී.

'කාලිදාස කවිවරයා' කළ කුමාරසම්භව කාව්‍යය.

මෙහි කළ යන ක්‍රියා ශබ්දයේ කර්තෘ 'කාලිදාසකවිවරයා' යනුයි, එහෙයින් 'කාලිදාසකවිවර' යන නාමය කර්තෘවිභක්තියෙන් යොදනලදී.

වඩුවන් තනන ගේ, රජුන් කළ අණ, ගෙඩිය වැටුන බිම, රථය ගිය මාර්ගය, මේ පාඨවල, තනන, කළ, වැටුන, ගිය යනමේ ක්‍රියා ශබ්දයන්ගේ කර්තෘවූ වඩුවන්, රජුන්, මිනිසුන්, ගෙඩිය, රථය, යන නාම කර්තෘවිභක්තිවලින් යුක්තයි.

2. කර්තෘවිභක්තියේ අග 'විසින්' යන නිපාතය ඇතම් තැන්වල යෙදේ, 'විසින්' යනු කර්තෘවිභක්තිය අඟවන සලකුණක්ලෙස සැලකිය යුතුයි.

වඩුවා 'විසින්' තනනගේ' ගොවියන් 'විසින්' කෙටුණේ'න.

ප්‍රථමාවිභක්තියත් කර්තෘවිභක්තියත් දෙකෙන්ම ක්‍රියාවක් කරන්නා ප්‍රකාශකරයි, මෙහි වෙනස ක්‍රියාධිකාරයේ දක්වන්නෙමු.

3. සමග, සහ, හා, යන නිපාතද සමග යන අර්ථ අඟවන එක්ව, කැටුව යනාදියද යෙදෙනවිට කර්තෘවිභක්තිය යොදනුලැබේ.

'චාණක්‍ය පණ්ඩිතයා' සමග චන්‍ද්‍රගුප්ත රජ මිත්‍රව සිටි යේය, ස්ථූල පණ්ඩිතයා 'කාලිදාස කවිවරයා' සහ මිත්‍රව සිටියේයි, සිංහලයෝ 'දෙමළුන්' හා නොයෙක් කාලවල යුද්ධකළෝය, රාමකුමාරයා 'ලක්‍ෂමණ කුමාරයා' කැටුව වනයට ගියේය.

මේ පාඨයන්හි තිබෙන සමග, සහ, හා, කැටුවයන ශබ්දයන්ට පෙරටුව යෙදුන චාණක්‍ය පණ්ඩිතයා, කාලිදාස කිවිවරයා, දෙමළුන්, ලක්‍ෂමණ කුමාරයා, යන පද කර්තෘවිභක්තියෙන් යෙදුනේයි.

ප්‍ර-කර්මවිභක්තිය කවර අර්ථයක යෙදේද? 'බඹරා රොන්ගත් මල' මෙහි බඹරා යනු කර්තෘවිභක්තියෙන් යො දන්ට කරුණු කිම? ගොනා, වඩුවා, යන ශබ්ද දෙක කර්තෘවිභක්තිවෙන්ට ක්‍රියා ශබ්ද දෙකක් යෙදිය හැකිද? විසින් යනු කුමන විභක්තියක් අභවන ශබ්දයක්ද? සමග, හා, කැටුව, යනාදිය සමග කුමන විභක්තියක් යෙදේද? 'පණ්ඩිතයන් ලියූ පොත්' 'කොල වැටුන පොළව' 'දරුවා නිදාසිටින ඇඳ' 'හිරුට ගියතැන' මේ පාඨවල කර්තෘවිභක්ති කවරේද?

AUXILIARY.

කරණ විභක්තිය.

1 යම් ක්‍රියාවක් කිරීමට අතිශයින්ම උපකාරිවන දෙයක් ප්‍රකාශකරණ නාමය කරණවිභක්තියෙන් යෙදේ.

වඩුවා 'වෑයෙන්' ලීය සැස්සේය,

ගොවියෝ 'දෑකැතිවලින්' ගොයම් කපති.

මෙහි සැස්සේය, කපති, යන ක්‍රියාකිරීමට වෑය, දෑකැති යන ද්‍රව්‍ය අතිශයින් උපකාරිවිය, එබැවින් වෑය, දෑකැති යන නාම දෙක 'වෑයෙන්' 'දෑකැතිවලින්' කියා කරණවිභක්තියෙන් යොදනලදී.

පාඨශාලාව 'ශිෂ්‍යයන්ගෙන්' බැබලුනේය,

ගොවියෝ 'මීමුන්ගෙන්' කුඹුරු හාති,

මෙහිද බැබලුනේය, හාති යන ක්‍රියාකිරීමට ශිෂ්‍යයන් මීමුන් උපකාරිවූබැවින් 'ශිෂ්‍යයන්ගෙන්' 'මීමුන්ගෙන්' කියා කරණවිභක්තියෙන් යොදනලදී.

2. යම් කාලයකින් යම් ක්‍රියාවක්කොට නිමවනුලැබේද ඒ කාලාර්ථශබ්දයද කරණවිභක්තියෙන් යෙදේ.

ක්ෂණය මොහොත දවස මාසය යනාදී නාම කාලාර්ථ ශබ්දයි.

දූතයා 'මොහොතකින්' ආවේය,

මෙහි ආවේය යන ක්‍රියාව කර නිමවූ කාලය මොහොතයි, එය 'මොහොතකින්' කියා කරණවිභක්තියෙන් යොදනලදී.

චන්ද්‍රයා 'විසිනවදවසකින්' රාශිචක්‍රය ඉක්මවයි,

මෙහි ඉක්මවයි යන ක්‍රියාව කර නිමවන කාලය විසිනව දවසක් යනුයි, එය 'විසිනව දවසකින්' කියා කරණවිභක්තියෙන් යෙදුනේයි.

3. යමක් හෙතුකොටගෙන යමක් සිඩවේනම් ඒ හෙතුව ප්‍රකාශකරණ නාමයද කරණ විභක්තියෙන් යෙදේ.

'විද්‍යාවෙන්' යශසලැබේ, 'ධනයෙන්' වංශවත්වෙති,

මෙහි යශස ලැබීමට හෙතුවූ විද්‍යාවත් වංශවත්වීමට හෙතුවූ ධනයත් ප්‍රකාශකරණ 'විද්‍යා' 'ධන' යන නාම දෙක 'විද්‍යාවෙන්' 'ධනයෙන්' කියා කරණ විභක්තියෙන් යෙදුනේයි.

4. උපලක්ෂණාර්ථයෙහිද කරණ විභක්තිය යෙදේ, උපලක්ෂණයනම් යමක පෙණෙන ලක්ෂණයකි.

ඒ පුරුෂයා 'නිර්වස්ත්‍රයෙන්' සිටී,

මෙහි නිර්වස්ත්‍ර බව පුරුෂයා කෙරෙහි පෙණෙන ලක්ෂණයකි, එය 'නිර්වස්ත්‍රයෙන්' කියා කරණ විභක්තියෙන් යොදනලදී.

5. ක්‍රියාවිශෙෂණය අභවන ශබ්දද කරණ විභක්තියෙන් යෙදේ.

ක්‍රියාවිශෙෂණයනම් ඉක්මන් පමා ආදී ක්‍රියාවේ යම් කිසි අමුතු ස්වභාවයක් අභවන ශබ්දයි,

අශ්වයෝ 'තදින්' දුවති, සර්පවිෂ 'ඉක්මනින්' පැතිරේ,

මෙහි දුවති, පැතිරේ යන ක්‍රියාවල වෙනස් ස්වභාවක් 'තදින්' 'ඉක්මනින්' යන ශබ්දවලින් ප්‍රකාශවේ, එබැවින් තද ඉක්මන් යන ශබ්ද දෙක කරණවිභක්තියෙන් යොදනලදී.

6. යමකින් යුක්තවේනම්, එයද කරණවිභක්තියෙන් යෙදේ.

පාඨශාලාව 'ශිෂ්‍යයන්ගෙන්' යුක්තයි හෙවත් සමන්විතයි.

මෙහි 'ශිෂ්‍යයන්ගෙන්' යනු යුක්තාර්ථයෙහි කරණ විභක්තියි.

ප්‍ර–කරණවිභක්තිය යෙදෙන පළමුවැනි විධිය කිම? උපලක්ෂණාර්ථය යනු කුමක්ද? පළමුවැනි විධියෙත් තුන්වැනි විධියෙත් එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම? උ॰ දහදවසකින් යයි, ඇසින් රූප දකිති, පවින් නිරයේ උපදිති, ඒ අය නිරන්තරයෙන්ම එයි, මේ පාඨයන්හි තිබෙන කරණ විභක්ති කොයි කොයි අර්ථවල යෙදුණේද?

Dative.

සම්ප්‍රදාන විභක්තිය.

1. යමෙකුට දෙනුලැබේද ප්‍රියකෙරේද දරාද ඒ දීම් ආදියට නිමිත්තවූ නාමය සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනු ලැබේ.

ශිෂ්‍යයා 'ගුරුවරයාට' සතුටුපඬුරු දෙයි, මහත්මයා 'වැඩකරුවන්ට' පඩිදෙයි.

මෙහි සතුටු පඬුරු ලැබූ ගුරුවර යන නාමයද පඩිලැබූ වැඩකරු යන නාමයද 'ගුරුවරයාට' 'වැඩකරුවන්ට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනලදී.

'ගසට' වතුර ඉසී, මෙහිද ගස වතුර ලබන හෙයින් 'ගසට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනලදී.

පියා 'පුත්‍රයාට' ප්‍රියයි, ගුරුවරයා 'ශිෂ්‍යයාට' සතුටුයි, මෙහි ප්‍රියවීමට නිමිත්තවූ පුත්‍ර ශිෂ්‍ය යන නාම දෙක 'පුත්‍රයාට' 'ශිෂ්‍යයාට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනලදී.

වැඩකරුවා 'මහත්මයාට' කුඩය අල්ලයි, වැඩකරුවා 'ස්වාමියාට' බරඋහුලයි, මෙහි 'මහත්මයාට' 'ස්වාමියාට' යන සම්ප්‍රදාන විභක්ති දැරීම් අර්ථයෙහි විය, වැඩකරුවා මහත්මයාට කුඩය අල්ලයි, කිව්විට මහත්මයාට වැඩකරුවා කුඩය දරණබව හැඟේ.

2. කොප (a) ඊෂ්‍ර්‍යා (b) වැරදීම් (c) යන මේ අර්ථයන්හිද සම්ප්‍රදාන විභක්තිය යෙදේ.

යමෙකුට කොප ඊෂ්‍ර්‍යා වරද කරණු ලැබේද ඒ අය ප්‍රකාශ කරණ නාමයද සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනු ලැබේ.

නයා මනුෂ්‍යයාට (a) කිපුනේය, දුර්ජනයා සත්පුරුෂයාට (b) ඊෂ්‍ර්‍යාවෙන් සිටී, මම උඹට (c) වරද්දම්.

මෙහි ඉංග්‍රීසි අක්ෂරවලින් සලකුණුකළ මනුෂ්‍යයාට යනාදිය කොප ආදි අර්ථයන්හි යෙදුන සම්ප්‍රදාන විභක්තියි.

3. දෙශනාකිරීම (a) කීම (b) සුදුසු (c) ආශීර්වාද (d) * හැරීම හෙවත් යවීම (e) සෑහීම (f) ප්‍රයොජන (g) යනමේ අර්ථයන්හිද සම්ප්‍රදාන විභක්තිය යෙදේ,

යමෙකුට දෙශනාකිරීම ආදියවේනම් ඒද සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

ලොකයාට (a) භික්‍ෂූහු දම්දෙසති, ඔහුට (b) දනුමැති කම කීවේය, පණ්ඩිතයන්ට (c) ඉවසීම සුදුසුයි හෙවත් යොග්‍යයි, දරුවන්ට(d) අභිවෘද්ධියක් වේවා, පියා පුතාට(e) පනිවිඩ හැරියේය හෙවත් යවීය, මේ හාල් තුන් දෙනෙකුට (f) සෑහෙයි, රොගාතුරයාට (g) ඖෂධය ප්‍රයොජනයි.

මෙහි ඉංග්‍රීසි අක්ෂරවලින් සලකුණුකළ ලොකයාට යනාදිය දෙශනා ආදි අර්ථයන්හි යෙදුන සම්ප්‍රදාන විභක්තියි.

4. නය හිමියාද සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ, මම 'වෙලෙන්දාට' රුපියලක් නයව සිටිමි, අශ්වවෙලෙන්දා 'මහත්මයාට' අශ්වයෙක් නයයි.

මෙහි නයහිමියාවූ වෙලෙන්දා මහත්මයා යන නාම දෙක 'වෙලෙන්දාට' 'මහත්මයාට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනලදී.

5. යමක් ප්‍රයොජනය කරගෙන යම් ක්‍රියාවක් කරණු ලැබේනම් එයද සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

'යුධයට' සැරසුනෝය,කවුවැල්බවු 'බෙහෙතට' ගණිති.

මෙහි සැරසීම යුධය ප්‍රයොජනය කරගෙන කරණ ක්‍රියාවකි හෙවත් යුධය පිණිස කරණ ක්‍රියාවකි, එබැවින් යුධයට කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තිය විය.

---

* ආශීර්වාදයනම් සමෘද්ධ පැතීමයි.

කටුවැල්බටු බෙහෙත ප්‍රයොජනය කරගෙන හෙවත් බෙහෙත් පිණිස ගන්න බැවින් 'බෙහෙතට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියවිය.

'කෑමට' ගියා, 'දෙන්නට' ගෙණාවෝ යනාදීයද සම්ප්‍රදානවිභක්තියි.

ප්‍ර—සම්ප්‍රදාන විභක්තිය යෙදෙන ප්‍රකාරය අඟවන පළමුවැනි සූත්‍රය කවරේද? දෙවෙනි සූත්‍රය කිම? මම ඔහුට සතුටුවෙමි, සත්‍යයට කවුරු අප්‍රියවෙද්ද? ගිහන්නාට ධනය දේ, නෑමට ගියා, ලමයාට කුඩය අල්ලයි, රජුන්ට පඬුරු යවුවෝයි, භික්ෂූන්වහන්සේ දායකයාට ධර්මය දෙසූවේය, සිරිවද්දනහාමි අනදහාමිට කුපිතවිය, දුෂ්ටමිනිහා කාටත් ඊර්ෂ්‍යාවෙන් සිටී, මේ පාඨයන්හි තිබෙන සම්ප්‍රදාන විභක්ති කවර අර්ථවල යෙදුනේද? මිනිහා, නයා, හාල්, බත් යන මේ නාමවලින් සම්ප්‍රදාන විභක්ති ඇති පාඨ කවරේද?

Ablative.

අවධි විභක්තිය.

1. යමකින් පහවීමේදී ඒ පහවන ඉම අවධිවිභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

ශිෂ්‍යයා 'පාඨශාලාවෙන්' ගියේයි,

ශිෂ්‍යයා පාඨශාලාවේසිට එයින් පහවූබව හෙවත් අහක් වූබව මෙමයින් හැඟේ, ශිෂ්‍යයාගේ පහවීමට ඉමවූයේ පාඨශාලාවයි, එබැවින් 'පාඨශාලාවෙන්' කියා අවධිවිභක්තිය යෙදුනේයි.

'මලින්' සුවඳ නික්මේ, ලේනා 'අත්තෙන්' වැටුනේය, ගොනා 'ගාලෙන්' ආවේය.

මෙහිද නික්මීම, වැටීම, ඒම යන ක්‍රියාවලට ඉමවූ මල අත්ත ගාල යන ශබ්ද 'මලින්' 'අත්තෙන්' 'ගාලෙන්' යයි අවධිවිභක්තියෙන් යොදනලදී.

2. යමෙකුගෙන් ගැණීම (a), ඉපදීම (b), පහළවීම (c) ඇසීම (d), ඉගෙණීම (e), වැලකීම (f), රැකීම (g), ප්‍රශ්න කිරීම හෙවත් ඇසීම (h) යනමේ අර්ථවලද අවධිවිභක්ති යෙදේ.

වෙළෙන්දාගෙන් (a) බඩු ගත්තා; ඈතින් ගෙන් (b) දරුවෝ උපදිති, ශ්‍රීකාන්තාව කිරිමුහුදින් (c) පහළවිය, භික්ෂූන්වහන්සේගෙන් (d) බණ අසයි, ගුරුවරයා

ගෙන් (e) ශාස්ත්‍ර උගණිති, සුරාපානයෙන් (f) වැළකිය යුතුයි, කොටින්ගෙන් (g) ගවයන් රැකගනිති, ගුරුවරුන් ගෙන් (h) ශිෂ්‍යයෝ ශ්ලෝකවල අර්ථ කෙසේදැයි විචාරති.

මේ වාක්‍යවල වෙලෙන්දාගෙන් යනාදි ඉංග්‍රිසි අක්ෂර වලින් සලකුණුකළ පද ගැණීම් ආදි අර්ථයන්හි පිළිවෙළින් යෙදුන අවධි විභක්තියි.

3. දුර, ශුද්ධ, මිදීම, ප්‍රමාණ යන අර්ථයන්හිද අවධිවිභක්තිය යෙදේ.

මම ඔහු 'දුරින්' දුටුවෙමි, මව්පිය 'දෙවංගයෙන්' ශුද්ධ තැනැත්තා, 'මාරබන්ධනයෙන්' මිදුනේයි, 'දිගින්' දෙරියනයි, යනාදිය දුර ආදි අර්ථයන්හි අවධිවිභක්තියෙන් යෙදුන පාඨයි,

4. රාශියකින් හෙවත් සමූහයකින් යමක් හෝ යමෙක් වෙන්කිරීමෙහිද අවධිවිභක්තිය යෙදේ.

'ද්‍රව්‍යවලින්' එකක් දියන්,

මෙහි පුවක් රාශියකින් එක ගෙඩියක් වෙන්කොට කීමෙහි 'පුවක්වලින්' යයි අවධිවිභක්තිය යෙදුනේය.

'මිනිසුන්ගෙන්' රජා උතුම්,

මෙහිද මනුෂ්‍ය සමූහයකින් රජා වෙන්කර කීමෙහි 'මිනිසුන්ගෙන්' කියා අවධිවිභක්තිය විය.

'ඔවුන් ගෙන්' රන්හාමි හොඳ සත්පුරුෂයායි,

මෙහිද සමූහයක් අතරෙන් රන්හාමි වෙන්කර කියනවිට ඒ සමූහයා ප්‍රකාශකරණ නාමය 'ඔවුන් ගෙන්' යයි අවධිවිභක්තිය විය.

ප්‍ර—අවධිවිභක්තිය අර්ථයක යෙදෙන පරිදි පළමුවැනි සූත්‍රයෙන් කියනලද්දේද? ගමෙන් පොතු ගැලෙව්වෝය, ගවයන්ගෙන් ගොයම රැකගතයුතුයි, මෙහි තිබෙන අවධිවිභක්ති කවර අර්ථවල යෙදිනිබේද? ශිෂ්‍යයෝ පාඨශාලාවෙන් ගියෝය, යන මෙහි පාඨශාලා යනු මක්නිසා අවධිවිභක්තිවීද? දෙවෙනි සූත්‍රයේ කියනලද අවධිවිභක්තිය යෙදෙන අර්ථ කවරේද? උදාහරණ කිම? කුකුළා, පෙට්ටිය, යන මේ නාම දෙකින් අවධිවිභක්තිය ඇති පාඨ කවරේද?

Genitive.

සම්බන්ධ විභක්තිය.

1. යමක් යමෙකුට අයිතිබව කීමෙහි අයිති තැනැත්තා හෙවත් හිමියා ප්‍රකාශකරණ නාමය සම්බන්ධ විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

'වෙලෙන්දගේ' ධනය,

මේහි ධනය වෙලෙන්දට අයිතියි, එබැවින් 'වෙලෙන් දගේ' කියා සම්බන්ධවිභක්තිය යෙදුණේයි.

'පණ්ඩිතයාගේ' පොත,

මෙහි පොත හිමියා පණ්ඩිතයායි, එබැවින් 'පණ්ඩිත යාගේ' කියා සම්බන්ධ විභක්තිය යෙදුණේයි.

ගසේ අත්ත,

මෙහිද අත්ත හිමි ගස 'ගසේ' කියා සම්බන්ධවිභක්ති යෙන් යෙදුණේයි.

කර්මවිභක්තියට අයිති විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝද සම්බන්ධ විභ ක්තියට අන්තර්ගත වෙති.

'බුදුන්' ගුණ, 'මිනිසුන්' රැසක්, 'ගොනුන්' රැලක්,

මෙහි බුදුන්, මිනිසුන්, ගොනුන් යනු බුදුන්ගේ, මිනි සුන්ගේ, ගොනුන්ගේ යන අර්ථයි, එබැවින් ඇතැම් තැන් වල කර්මවිභක්ති ප්‍රත්‍යයෝද සම්බන්ධ අර්ථයෙහි යෙදෙනබව සැලකිය යුතුයි.

සම්ප්‍රදාන විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝද සම්බන්ධ විභක්තියට අයත් වෙති.

'ඔහුට' ධන තිබේ,

මෙහි ඔහුට යනු සම්බන්ධ විභක්තියි, ඔහුගේ ධන යනු අර්ථයි, මෙසේ සමහර තැන්වල සම්ප්‍රදානවිභක්ති ප්‍රත්‍යයෝද සම්බන්ධ අර්ථයෙහි යෙදෙතියි දතයුතුයි.

2. සමානාර්ථයෙහිද සම්බන්ධවිභක්ති යෙදේ.

මේ තැනැත්තා 'ගොනාට' සමානයි, 'සිංහයාට' සදෘශවූ වික්‍රම ඇති සිව්පාවෙක් නොමැතියි.

මෙහි 'ගොනාට' 'සිංහයාට' යනු සමානාර්ථයෙහි සම්බන්ධ විභක්තියි

ප්‍ර—සම්බන්ධ විභක්තිය කුමන අර්ථයක යෙදේද? වෙලෙන් දගේ ධනය, මෙහි වෙලෙන්දගේ යනු මක්නිසා සම්බන්ධ විභක්තිය වීද? ගසේ කොල, ගසේ කුරුල්ලෝ සිටිති, මෙහි සම්බන්ධ විභක්තිය කොයි පාඨයේ තිබේද? සම්බන්ධ විභක්තියට කොයි කොයි විභක්තිප්‍රත්‍යය යෙදේද? ගොනුන් දෙසදෙනෙක්, හොනුන් මැරුවෝ, ඒ සත්‍රිට දරුවෝ නැත, සත්‍රිට ඊර්ෂ්‍යා කළෝයි, මේ පාඨවල සම්බන්ධ විභක්ති කවු රේද? මක්නිසාද?

LOCATIVE.

ආධාර විභක්තිය.

1. ක්‍රියාව යම් ස්ථානයක පවතීනම් ඒ ස්ථානය ආධාර විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

'දියේ' මත්ස්‍යයෝ සිටිති,

මෙහි 'සිටිති' යන ක්‍රියාව පවත්නේ දියෙහියි, එබැවින් 'දියේ'කියා දියශබ්දය ආධාරවිභක්තියෙන් යුක්තාවිය

'සැළියේ' බත් උයති,

මෙහි උයති යන ක්‍රියාව පවත්නා ස්ථානය සැළියයි, එබැවින් 'සැළියේ' කියා ආධාර විභක්තිය යෙදුණේය.

ගොනා 'මාශීයේ' යයි, දරුවෝ 'වත්තේ' ඇවිදිති,

මෙහිද 'යයි' 'ඇවිදිති' යන ක්‍රියාවලට ආධාරවන බැවින් 'මාශීයේ' 'වත්තේ' යන දෙතැනම ආධාර විභක්තිවිය.

මෙසේ යම්තැනක ක්‍රියාව පවතිනම් ඒ ස්ථානයට කියන නාමය ආධාර විභක්තියෙන් යෙදෙනබව සැලකියයුතුයි

2. යම් කාලයක් තුළ ක්‍රියාවක් පවත්නේනම් ඒ කාලය අඟවන ශබ්දයද ආධාර විභක්තියෙන් යුක්තවේ.

'බක්මාසේ' අඹමල් පිපේ,

මෙහි පිපේ යන ක්‍රියාව පවත්නා කාලය බක්මාසයයි, එබැවින් 'බක්මාසේ'කියා ආධාරවිභක්තියෙන් යොදනලදී.

'මේ කාලේ' යුරෝපියයෝ ලංකාවේ වෙසෙති,

වෙසෙති යන ක්‍රියාව පැවති කාලය මේ කාලය යනුයි, එබැවින් 'මේකාලේ' කියා ආධාරවිභක්තියෙන් යුක්තාවිය.

'මේ අවුරුද්දේ' සෙනසුරා මෙෂරාශියේ සිටී,

මෙහි 'සිටී' යන ක්‍රියාව පවත්නා කාලයවූ අවුරුද්ද 'අවුරුද්දේ' කියා ආධාර විභක්තියෙන් යොදනලදී.

3. යම් නැකතක් පවත්නා කාලයකවූ ක්‍රියාවක් කියන විට ඒ නැකත් ශබ්දයද ආධාරවිභක්තියෙන් යුක්තවේ.

අනදහාමි 'කැතිනැකතේ' උපන්නා,

කැතිනැකත ඇති කාලයෙහි අනදහාමි උපන්නා යන අර්ථය මෙයින් හැඟේ, මෙහි නැකැත් ශබ්දයට 'නැකතේ' කියා ආධාරවිභක්තිය යෙදී තිබේ

දි යන අක්ෂරය ආධාර විභක්තිය අඟවන සිංහල ශබ්ද අග යොදන බව පෙණේ.

'ගමදී' කාල වැඩ,

මෙහි ගමදී යනු ගමේ සිටින කාලයේදී යන අර්ථයි, සමහර තැන්වල ආධාර විභක්තියේ අගින් දී යන අක්ෂරය යෙදේ, 'ගමේදී' කළ වැඩේ, මෙහි 'ගමේ' යන ආධාරවිභක්ති එකවචනයෙන් පරව දී යන අක්ෂරය යෙදී තිබේ.

ප්‍ර-ආධාරවිභක්තිය කවර අර්ථවල යෙදේද? දියේ මත්ස්‍යයෝ සිටිති, මෙහි දියේ කියා ආධාරවිභක්තිය කුමක් හෙයින්ද? පළමුවැනි පැයේ කාලවැඩ, ගසේ සිටි වඳුරා, 'රේහෙණේ නැකතේ උපන් දරුවා' මේ පාඨවල ආධාර විභක්ති කවරේද? සිරිවර්ධනහාමි වෙසක් මාසේ කැති නැකතේ හාරිස්පත්තුවේ උපන් කෙණෙකි, මෙහි තිබෙන ආධාරවිභක්ති කවර අර්ථවල යෙදී තිබේද?

VOCATIVE.

ආලපන විභක්තිය.

1, ආමන්ත්‍රණයකරණු ලබන්නා ආලපන විභක්තියෙන් යුක්තවෙයි.

ආමන්ත්‍රණයනම් ඉදිරිපිට නැති කෙණෙකුට අඬගැසීමයි, නොහොත් ඉදිරිපිට සිටින කෙණෙකුගේ නම කියා තමන්ට අභිමුඛකර ගැනීමයි.

'පුතේ' මෙහෙ වරෙන්, 'දරුවනේ' ඉගෙණගන්ට පල්ලා.

මෙහි 'පුතේ' 'දරුවනේ' යනු ආලපනවිභක්තියි, ආමන්ත්‍රණය නොහොත් කැඳවීම ලබන බැවිනි.

ප්‍ර-ආලපන විභක්තිය කොතැන් යෙදේද? පුතේ මෙහේවරෙන් යන්නෙහි 'පුතේ' යනු මක්නිසා ආලපන විභක්තියවීද? අම්මා, නංගා, මේ ශබ්ද දෙකින් ආලපන විභක්ති ඇති පාඨ කවරේද?

සමහර අර්ථවල විභක්ති දෙකක් යෙදේ.

හයේ 'සෙනසුරා' සිටීම හොඳයි, හයේ 'සෙනසුරාගේ' සිටීම හොඳයි.

මෙහි කර්තෘවිභක්ති සම්බන්ධ විභක්ති යන දෙකම එක අර්ථයේ යෙදුණේයි.

'පණමකින්' අඹගෙඩි හතරක් ගත්තා, 'පණමකට' අඹගෙඩි හතරක් ගත්තා.

මෙහි 'පණමකින්' කියා කරණවිභක්තියද 'පණමකට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියද යන දෙකම එක අර්ථයෙහි යෙදුණේයි.

'ඉක්මනින්' ආයේය, 'ඉක්මනට' ආයේය, මෙසේ ක්‍රියා විශෙෂණාර්ථයෙහිද කරණ සම්ප්‍රදාන විභක්ති දෙකම යෙදුණේය.

අනදහාමි 'රෙහෙණේ නැකතින්' උපන්නා,
'රෙහෙණේ නැකතේ' උපන්නා.

නැගෙන 'හිරින්' සිටියේය, නැගෙන 'හිරේ' සිටියේය.

'දවාලෙන්' ආවා, 'දවාලේ' ආවා

මේ පාඨවල එකම අර්ථයෙහි කරණ ආධාර යන විභක්ති දෙකම යෙදුනි.

ජපනේ 'ගාල්ලෙන්' බොහොම දුරයි,
ජපනේ 'ගාල්ලට' බොහොම දුරයි,

ඌරා 'වලහගෙන්' පැරදුනා,
ඌරා 'වලහට' පැරදුනා

'කොළඹට' හැතැප්ම 56කට පමණ දුරින් රත්නපුරය පිහිටියේය,

'කොළඹින්' හැතැප්ම 56 කට දුරින් රත්නපුරය පිහිටියේය

'මීට' අවුරුදු 'දෙළහකට' පෙර,
'මෙයින්' අවුරුදු 'දෙළහකින්' පෙර.

මේ පාඨවල එකම අර්ථයේ අවධි සම්ප්‍රදාන හෙවත් සම්බන්ධ යන විභක්ති යෙදී තිබේ.

ඒ 'කාලයට' සිටි, ඒ 'කාලයේ' සිටි, මෙහි ආධාර සම්ප්‍රදාන විභක්ති දෙකම යෙදෙන බව සැලකිය යුතුයි.

කිසිම විභක්තිරූපයක් නොමැතිව නාමය ඒ ඒ විභක්ති අර්ථවල ස්වකීය රූපයෙන්මත් සමහර තැන්වල යෙදේ.

'කොළඹට ගියායයි' කර්මවිභක්ති ප්‍රත්‍යය ඇතිව කිවිය යුතුතැන 'කොළඹ ගියා' යයි කියති, මෙහි කොළඹ ශබ්දය විභක්ති රූපය නොමැතිවම කර්මාර්ථයෙහි යෙදීතිබේ.

කාව්‍යභාෂාවෙහි විභක්තිප්‍රත්‍යය නොමැතිව ස්වකීය රූපයෙන් ප්‍රථමා කර්ම ආදී ඒ ඒ විභක්ති අර්ථවල නාම යෙදීම ඉතා බහුලයි, කථාව්‍යවහාරයේද වාසගම්වලද ප්‍රථමා කර්ම කර්තෘ යන විභක්ති අර්ථවල විභක්තිප්‍රත්‍යය නොයෙදී ස්වකීය රූපයෙන්ම බොහෝ තැන්වල නාම යෙදේ.

මෙහි විභක්ති යෙදෙන අර්ථ සංක්ෂේපයෙන් දැක්වීමු, විස්තර ව්‍යවහාරයෙන් දතයුතු.

පදනීතියෙහි විභක්ත්‍යාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

ROOTS OF VERBS AND THEIR INFLECTIONS.

ධාතු හා ප්‍රත්‍යයෝ,

ධාතුනම් ක්‍රියාව සෑදෙන මුලයි, ක්‍රියා සෑදීමට ධාතු අගින් යෙදෙන අක්‍ෂර ප්‍රත්‍යයයි.

නාමයක අගින් ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් ඒ ඒ විභක්ති සෑදේද එසේම ධාතුව අගින් ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන්ද ඒ ඒ අර්ථ ප්‍රකාශ කරණ ක්‍රියා සෑදේ.

'කරති' යනු ක්‍රියාවයි, මෙහි ධාතුව කර යනුයි, 'කර' යන ධාතුව අගින් යෙදීතිබෙන 'අති' යනු ප්‍රත්‍යයයි. *

'සිටියා' මෙහි 'සිටි' යනු ධාතුවයි, එය අගින් යෙදී තිබෙන 'යා' යනු ප්‍රත්‍යයයි †, කාපන් යනුද ක්‍රියාවකි, මෙහි ධාතුව 'කා' යන්නයි, එය අගින් යෙදුන 'පන්' යනු ප්‍රත්‍යයයි.

මෙසේ ක්‍රියා සෑදෙන මුල්, ධාතුබවද ඒ ධාතු අගට ක්‍රියා සෑදෙනපිණිස යෙදෙන අක්‍ෂර, ප්‍රත්‍යයබවද ධාතුවත් ප්‍රත්‍යයත් එක්වූවිට එය ක්‍රියාව බවද සැලකියයුතුයි.

ප්‍ර–ධාතු යනු කවරේද? ප්‍රත්‍යය කිම? කරති යන මෙහි ධාතුව කිම? ප්‍රත්‍යය කවරේද? කුමක් පිණිස ධාතුව අග ප්‍රත්‍යය යෙදේද? ධාතුවත් ප්‍රත්‍යයත් එක්වූවිට ඊට කියන නම කුමක්ද? යති, දෙති, වසති, දුවයි, ඇකිලේ, මෙහි ධාතු කවරේද? ප්‍රත්‍යය කවරේද?

INTRANSITIVE AND TRANSITIVE.

අකර්මකධාතු හා සකර්මකධාතු.

කර්මයනම් කර්තෘ විසින් කරණ ක්‍රියාව විඳින දෙයයි, හෙවත් කර්තෘගේ ක්‍රියාවට යටත්වන දෙයයි, යම් ධාතුවකින් සෑදෙන ක්‍රියාවක් කර්තෘත් සමග යෙදූවිට ක්‍රියාවෙන් කරණලබන්නක් නොමැතිනම් හෙවත් කර්මයක් නොහැගේනම් ඒ ක්‍රියාව උපන් ධාතුව අකර්මකයි.

'ගොනා වත්තේ සිටියා' මෙහි සිටියා යන ක්‍රියාව කරණ ගොනා යන කර්තෘව මිසක් ඒ ක්‍රියාවෙන් කරණලබන දෙයක් නොමැතියි, එබැවින් සිටියා යන ක්‍රියාව සෑදුන

---

* කර–අති, කරති, මෙහි අති යන ප්‍රත්‍යයේ අකාරය ලොප්විය.

† සිටි ධාතුවෙන් පරව ආ ප්‍රත්‍යය යෙදී යකාරාගමවූයින් සිටියා ක්‍රියා පදය සෑදේ.

'සිටි' යන ධාතුව අකර්මකයි, ගොනා වත්තේ සිටියායයි කීවත් වත්ත සිටියා යන ක්‍රියාව පවත්නා ආධාරයවනු මිස කර්මයක් නොවෙයි.

දරුවා අඬයි, මෙහිද අඬයි යන ක්‍රියාව කරණ දරුවා යන කර්තෘ මිසක් කර්මයක් නොමැති බැවින් මේ ක්‍රියාව සෑදුන 'අඬ' යන ධාතුවද අකර්මකයි.

ගොනා තණ කයි, මෙහි කයි යන ක්‍රියාවට යටත්වන දෙයක් තිබේ, එනම් තණ යනුයි, එබැවින් මේ ක්‍රියාව සෑදුන 'කා' යන ධාතුව සකර්මකයි.

වඩුවා ලීය කපයි මෙහි කපයි යන ක්‍රියාව ලීය යන කර්මයෙන් යුක්තවේ, එබැවින් එය සෑදුන 'කප' යන ධාතුවද සකර්මකයි.

යම් ධාතුවක් සකර්මකද අකර්මකදැයි දැනගන්ට ඒ ධාතුවෙන් සෑදෙන ක්‍රියාවක් කර්තෘත් සමග යෙදිය යුතුයි, ක්‍රියාව කර්තෘත් සමග යෙදූවිට කර්මයක් ඕනෑවේනම් හෙවත් කර්මයක් ඇතිබව හැඟේනම් සකර්මකයි, කර්මයක් ඕනෑනොවේ නම් අකර්මකයි.

අකර්මක ධාතුවකින් සෑදුන සිටියා යන ක්‍රියාව ගොනා යන කර්තෘ සමග යොදා 'ගොනා සිටියා' කීවිට සිටියා යන්නට කර්මයක් ඕනෑනොවෙයි, එබැවින් එය අකර්මකයි, ගොනා තණ කයි කීවිට කන්නේ කිම්දැයි කර්මයක් ඕනෑවෙයි, හෙවත් කර්මයක් සෙවෙයි, එබැවින් කයි යනු සකර්මක ධාතුවකින් සෑදුන ක්‍රියාවක් බව හැඟේ.

රඳ, නිදි, බබල, යන මේ ආදී ධාතු අකර්මකයි.

කර, උස, නම, බඳ, විඳ, මර, කඩ, තන, සද, යන මේ ආදී ධාතු සකර්මකයි.

ප්‍ර--සකර්මක ධාතු යනු කිම? අකර්මක ධාතු යනු කිම? සිටි යන ධාතුව අකර්මකද? ඒ ඇයි? කඩයි, රඳයි, ලියයි, කිපෙයි, මෙහි සකර්මක ධාතුවලින් සෑදුන ක්‍රියා කිම? කයි යන ක්‍රියාව සකර්මකයයි කියන්නේ මක්නිසාද? දුවයි, මේ ක්‍රියාව සමග යෙදෙන කර්මයක් තිබේද? පිපි, මර යන මේ ධාතුදෙක සකර්මකද අකර්මකදැයි පරීක්ෂාකරන්නේ කෙලෙසද?

ද්විකර්මක ධාතු හෙවත් කර්මදෙකක් ඇති ධාතුද තිබේ, එනම් හර, ගණ යනාදි ධාතුයි.

මහත්මයා බඩු ගමට හරී.

මෙහි 'ගමට' 'බඩු' යන දෙකම 'හරි' යන ක්‍රියාවේ කර්මයි, වැඩකරුවා මිදුලෙන් බඩු ගෙට ගණී, මෙහිද 'ගෙට' 'බඩු' යන දෙක 'ගණී' යන ක්‍රියාවේ කර්මයි, මෙසේ කර්ම දෙකක් ඇති ධාතුද තිබෙන බව දතයුතුයි.

සීනි දිය කරති,

මෙහි කරති යන ක්‍රියාවට 'සීනි' 'දිය' කියා කර්ම දෙකකි, මෙයින් සීනි යනු ප්‍රකෘතිකර්මයි, දිය යනු විකෘතිකර්මයි, ප්‍රකෘතියනම් ස්වභාවයි, 'සීනි' ස්වභාවයෙන් තුබුන වර්ගයක් බැවින් ප්‍රකෘතිකර්මයි, 'දිය' යනු සීනි අමුතු ස්වභාවකට පැමිණවීමෙන් කළ දෙයක් බැවින් විකෘතිකර්මයි.

යකඩ අලු කෙළේය, තඹ සුදු කෙළේය,

මෙහිද 'යකඩ' 'තඹ' යන ශබ්ද ප්‍රකෘතිකර්ම බවත් ඒවා අමුතු ස්වභාවකට පැමිණවූබව ප්‍රකාශකරණ අලු, සුදු යන ශබ්ද විකෘතිකර්ම බවත් සැලකියයුතුයි.

වතුර ලේ විය,

මෙහි 'වතුර' 'ලේ'යන දෙකම වියයන ක්‍රියාවේ කර්තෘයි, ස්වභාවයෙන් තුබුනබැවින් 'වතුර' යනු ප්‍රකෘතිකර්තෘයි, අමුතු ස්වභාවකට පැමිණි දෙයක් බැවින් ලේ' යනු විකෘතිකර්තෘයි, කුමාරයා රජවී, මෙහිද කුමාරයා යනු ප්‍රකෘතිකර්තෘයි, රජ යනු විකෘති කර්තෘයි.

මෙසේ යම් දෙයක් හෝ යමෙක් අමුතු ස්වභාවකට පැමිණිබව කීමෙහි පූර්වයෙන් තුබුන දෙය ප්‍රකෘතිකර්මය හෝ කර්තෘවෙන බවත් ඒ වෙනස ප්‍රකාශකරණ නාමය විකෘතිකර්මය හෝ කර්තෘ වෙනබවත් සැලකිය යුතුයි.

TENSES AND PERSONS.

කාලත්‍රය හා පුරුෂත්‍රය.

කාලය අතීත, වර්තමාන, අනාගතයයි තුන් ප්‍රකාරයි.

පසුගිය කාලය අතීත කාලයයි, දැන් පවත්නා කාලය වර්තමාන කාලයයි, මතු පැමිණෙන කාලය අනාගතකාලයයි.

කර නිමවූ ක්‍රියාව අතීතකාල ක්‍රියාවනම්වේ.

සිරිසඟබෝ රජතෙමේ ලඞ්කාරාජ්‍යය 'කෙළේය',

මෙහි කෙළේය යන ක්‍රියාව පූර්වයෙහි කොට නිමවූ ක්‍රියාවකි, එබැවින් අතීතකාල ක්‍රියායි.

වඩුවෝ ගේ 'තැනුවෝ' අපි 'ගියෙමු',

යන මේ ක්‍රියාද කර නිමවූ බැවින් අතීතකාල ක්‍රියායි.

පටන්ගෙණ කරලා ඉවරනුවූ ක්‍රියාව වර්තමානකාල ක්‍රියා නම්.

ඉංග්‍රීසි ජනයෝ ලංකාවේ සිටිති.

මෙහි 'සිටිති' යන ක්‍රියාව වර්තමානකාලක්‍රියාවකි, මක් නිසාදයත් ඉංග්‍රීසි ජනයන්ගේ සිටීම තවම පවත්නා බැවිනි.

පණ්ඩිතයෝ පොත් ලියති, දරුවා නිදයි.

මෙහි තිබෙන 'ලියති' 'නිදයි'යන දෙකම කරනිමවූ ක්‍රියාත්නොව පටන්නොගත් ක්‍රියාත්නොව පටන්ගෙණ කෙලවරනොවී කරණ ක්‍රියාබැවින් වර්තමානකාලක්‍රියායි.

මතු කරණ ක්‍රියාව අනාගතකාලක්‍රියාවයි.

දරුවා අවුරුද්දකින් 'එන්නෙමි'යි කියා ගියේයි.

මෙහි තිබෙන 'එන්නෙමි' යන ක්‍රියාව අනාගතකාල ක්‍රියාවකි, මක්නිසාදයත් දරුවාගේ ඒම කලාවූහෝ පටන් ගත්තාවූ ක්‍රියාවක් නොව අවුරුද්දකින් පසු කරණ ක්‍රියාවක් බැවිනි.

'උඹ මගේ වැඩේ කවදා කරන්නෙහිද ? 'වෙලෙන්දා කවදා බඩු ගන්නේද ?'

මේවාක්‍යවල තිබෙන 'කරන්නෙහි' 'ගන්නේ' යන ක්‍රියා දෙකත් මත්තට කරණ ක්‍රියා බැවින් අනාගතකාල ක්‍රියායි,

ප්‍රථම පුරුෂ මධ්‍යම පුරුෂ, උත්තම පුරුෂයයි පුරුෂ තුණක්වේ, මේපුරුෂතුණට අන්‍යකාරක, තාගබද්කාරක මයබද කාරකයයිද කියති.

තමනුත්නොව තෝ, උඹ, තමුසේ යන ශබ්දවලින් කියවෙන ඉදිරිපිට සිටින කෙණෙකුත් නොව අන් කෙණෙක් විසින් කරණ ක්‍රියාව ප්‍රථමපුරුෂ ක්‍රියාවයි.

ඌ කපයි, ගොනා තණකයි,

මෙහි කපයි, කයි, යන ක්‍රියා දෙකම මම, තෝ, උඹ යනාදී කෙණෙක්නොව අන්‍යකෙණෙක් කරණක්‍රියායි, එබැවින් ප්‍රථම පුරුෂ ක්‍රියායි.

ඔව්හු 'ගියෝ, පණ්ඩිතයෝ පොත් ලියති',

මේ ක්‍රියාද ප්‍රථම පුරුෂ ක්‍රියායි.

තෝ, උඹ, තමුසේ යන ශබ්දයන්ගින් සූචක ක්‍රියා මධ්‍යම පුරුෂ ක්‍රියායි,

තෝ 'ගියෙහි' තොපි 'ගියහු', උඹලා 'යන්නහු', තමුසේලා 'උගන්නහු',

මේ ක්‍රියාවල කර්තෘ තෝ, තොපි, තමුසේ යන ඉදිරියට සිටින අය බැවින් මධ්‍යම පුරුෂ ක්‍රියායි.

මම, අපි, යනශබ්දවලින් සූචනවන ක්‍රියා උත්තම පුරුෂ ක්‍රියායි.

මම ගියෙමි, අපි කෙලෙළමු.

මෙහි 'ගියෙමි' 'කෙලෙළමු' යන ක්‍රියා දෙකම මම, අපි යනශබ්දවලින් ප්‍රකාශකරණඅයගේ ක්‍රියා බැවින් හෙවත් තමන් කරණ ක්‍රියා බැවින් උත්තමපුරුෂ ක්‍රියායි.

මෙසේ ක්‍රියාවේ කාලත්‍රණක්ද පුරුෂත්‍රණක්ද තිබේ.

ප්‍ර—කාලය කීවැදෑරුම්ද? අතීතය යනු කිම? කෙළේ යනු අතීත කාලක්‍රියාවකැයි කියන්නේමන්ද? වර්තමාන කාලය කුමක්ද? ලියතියන්න වර්තමාන කාලක්‍රියායයි කියන්නේ කුමක්හෙයින්ද? අනාගත කාලයයනු කුමක්ද? ගියේය, ආවේය, එන්නේය, කරයි, දුවයි. කියන්නේය, මේක්‍රියා කොයි කොයි කාලයට අයිතිද?

ප්‍රථම පුරුෂයකවරක්ද? ගියෙමි, මේ කවර පුරුෂක්‍රියාවක්ද උත්තම පුරුෂයයනුකිම? තෝ,'තමුසේ, මේ කවර පුරුෂද, යමි,යෙත්,යෙහි මේ කවර පුරුෂ ක්‍රියාද.

INFLECTIONS.

පුරුෂත්‍රයට අයිති අතීතකාල ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයෝ,

	එකවචන	බහුවචන
THIRD PERSON.	*Singular*	*Plural*
ප්‍රථම පුරුෂ	ඊ, ඒ, ආ	ම්. හු, හ
SECOND PERSON.		
මධ්‍යම පුරුෂ	එහි	හු
FIRST PERSON.		
උත්තම පුරුෂ	එමි, එමි, ඉම්	එමු, මිහ, මු, මෝ

පුරුෂත්‍රයට අයිති වර්තමාන කාලක්‍රියා ප්‍රත්‍යයෝ.

3 ප්‍රථම පුරුෂ —	ඉ, ඊ	අත්,ඉත්,එත්,අති,ඉති,එති,
2 මධ්‍යම පුරුෂ —	එහි, හි	හු
1 උත්තමපුරුෂ—	මි, එමි,	මූ. මිහ, එමු.

පුරුෂ තුණට අයිති අනාගතකාලක්‍රියා ප්‍රත්‍යයෝ.

3 ප්‍රථම පුරුෂ —	අන්නේ	අන්නෝ
2 මධ්‍යමපුරුෂ —	අන්නෙහි	අන්නහු
1 උත්තමපුරුෂ—	අන්නෙමි	අන්නෙමු,නෙමු,න්නමෝ

අතීතකාලක්‍රියා—වසධාතුව.
PAST TENSE

	ඒකවචන,	බහුවචන,
3 ප්‍රථම ...	ඌ විසි, විසුයේ, විසුවේ,	ඔව්හු; විසූහ, විසුවෝ
2 මධ්‍යම ...	තෝ විසුයෙහි විසුවෙහි,	තොපි විසුහු,
1 උත්තම ...	මම විසිමි; විසුයෙමි, විසුවෙමි,	අපි විසූමු, විසුම්හ විසිමි; විසුයෙමි, විසුවෙමි,

මේ ක්‍රියාවල ධාතුව 'වස්' යනුයි, මේ ධාතුවෙන් පරව අතීතකාල ප්‍රථම පුරුෂ ඒක වචන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයවූ 'ඊ' යන්න තැබූවිට 'වස ඊ' කියාපෙණේ, ධාතුවේ සයන්නේ තිබේන සවරය ලොප්කලවිට 'වස් ඊ' කියාපෙණේ, ඊ යන ප්‍රත්‍යය සයන්නට ආරූඪකලවිට 'වසි' කියාවේ, වයන්නේ සවරයවිපර්‍ය්‍යාසවීමෙන් ඉයන්නවූවිට 'විසි' කියා අතීතකාල ප්‍රථම පුරුෂ ඒකවචන ක්‍රියාව සිඩවේ, පූර්‍ව්‍යස්වර ලොපසන්ධිවිධිය සවර විපර්‍ය්‍යාසය යන ව්‍යාකරණ විධි දෙකින් මේ ක්‍රියාව සිඩවූබව පෙණේ.

අතීතකාල අන්‍යකාරක ඒකවචන 'ඒ' ප්‍රත්‍යය වසධාතුවෙන් පරව තැබූවිට 'වස ඒ' කියාවේ, යකාරාගමයවූවිට 'වසය් ඒ' කියාවේ, යයන්නට ඒයන්න ආරූඪකලවිට 'වසයේ' කියාවේ, වයන්නේ තිබෙන අයන්න සවර විපර්‍ය්‍යාසයෙන් ඉයන්නවී සයන්නේ තිබෙන අයන්නත් උයන්නවූවිට 'විසුයේ' යන ප්‍රථම පුරුෂ අතීතකාල ඒක වචන ක්‍රියාව සිඩවේ; විසුවේ යන ක්‍රියා පදයේ පදසිඩි යත් මෙසේමයි, එහි වෙනස වයන්නක් ආගමවීම පමණයි, විසූහ විසුවෝ යනාදී ක්‍රියාපදවල පද සිඩියත් මෙලෙස දතයුතුයි.*

දුවධාතුවේ අතීතකාලක්‍රියා.

	ඒකවචන	බහුවචන
3 ප්‍රථම ...	ඌ දිවි, දිවවේ,	ඔව්හු දිව්වෝ, දිව්හු, දිවූහ,
2 මධ්‍යම ...	තෝ දිව්වෙහි,	තොපි දිව්හු,
1 උත්තම ...	මම දිවිමි, දිව්වෙමි, දීව්යෙමි.	අපි දිව්වෙමු, දිවුම්හ,

---

* ඉතිරි ක්‍රියා පද සෑදෙන පරිදිත් ගුරුවරුන් විසින් ලියාපෙන්වියයුතුයි,

දුවධාතුවෙන් පරව ඊ ප්‍රත්‍යය නැඹුවිට 'දුවඊ' කියාවේ, වයන්නේ ස්වරය ලොප්කොට පූර්වස්වර ලොපසනධික්‍රම යෙන් ඊ ප්‍රත්‍යය දුවයන ධාතුවටගැලපුවිට 'දුවී' කියාවේ, දයන්නේ පිළිපෙරළි කල කල 'දිවි; කියා අන්‍යකාරක අතීතකාල ඒකවචන ක්‍රියාව සෑදේ,

දුවධාතුවෙන් පරව ඒ ප්‍රත්‍යය නැඹුවිට 'දුවඒ' කියාවේ, දුවධාතුවේ අගස්වරය ලොප්කලවිට 'දුවඒ, කියාපෙණේ වයන්න ද්විත්වකලවිට 'දුවවඒ' කියාවේ, පසුව ද්විත්වවූ වයන්නට ඒ ප්‍රත්‍යය ස්වරසන්ධික්‍රමයෙන් පැමිණවූවිට දුව්වේ; කියාවේ, දුයන්නේ පිහිටි උයන්න ස්වරවිපර්‍ය්‍යාස ක්‍රමයෙන් ඉයන්නකලකල දිව්වේ, යන අතීතකාල ප්‍රථම පුරුෂ ඒකවචන ක්‍රියාව සෑදේ, මේ ක්‍රියාවේ පදසිද්ධිය එමට විස්තරූප විධිය මිනැවිය.

සෙසු ක්‍රියාපදයන්ගේ පදසිද්ධියත් මෙසේම දතයුතුහී, දිව්හු යනාදී ක්‍රියාපදවල ධාතුඅන්ත්‍ය ලොප්වීමෙන් හා පිළිවිපර්‍ය්‍යාසයෙන් පමණක් පදසිද්ධිය වනබව පෙණේ.

ප්‍ර–වසයන ධාතුවෙන් අතීතකාල ප්‍රථම පුරුෂඒකවචන ක්‍රියාව කීප්‍රකාරයකට සෑදේද ? ඒවා සෑදෙන්නේ කෙලෙසද ? වසධාතුවට ඔ්‍යන ප්‍රථමපුරුෂ බහුවචන ප්‍රත්‍යය වැටී ක්‍රියාව සෑදෙන්නේ කෙලෙසද මි, එම්, එහි, මිහ, යන මේ ප්‍රත්‍යයන් වැටී ක්‍රියාසෑදෙන්නේ කෙලෙසද 'වි සුන' යන ක්‍රියාපදය කෙසේ සිඩවේද? දුවධාතුවෙන් ක්‍රියා සෑදෙනවිඹවන අමුතු වෙනසක්ම දිව්වෝ, දිවූමින මේක්‍රි යාපද සැදුනේ කෙසේද? වීසුවෙහි වීසුමු, වීසුවේ, විසිම් මේක්‍රියාකවර පුරුෂවලට අයත් කව්රවචන ක්‍රියාද? කොට කප පිස යනමේ ධාතුවලින් අතීතකාල පුරුෂත්‍රයට අයත් ක්‍රියා සෑදෙන්නේ කෙලෙසද? නැගි නැගිම්. ඇමු නුවෝ, ඇමුනුවෙහි ඉරුවෝ ඉරුවෙම්, ඇවිද්දේ ඇවිද් දෙහි, ඇවිද්දහු මේක්‍රියා කවරධාතුවලින් සෑදුන කවර පුරුෂයන්ට අයත් කවර වචන ක්‍රියාද? අසධාතුවට අතීත කාල ප්‍රථමපුරුෂ ඒකවචන ඊ, ඒ, ප්‍රත්‍යය ගළපා සිඩකල ක්‍රියාකෙසේද?

PRESENT TENSE.

වර්තමාන කාලක්‍රියා පද.

වසධාතුව.

	ඒකවචන.	බහුවචන
3 ප්‍රථම ...ඌ	වසයි, වෙසේ,	ඔව්හු, වසති; වසත් වෙසෙති, වෙසෙත්
2 මධ්‍යම...තෝ	වෙසෙහි,	තොපි වසහු
1 උත්තම...මම	වසමි, වසම් වෙසෙමි, වෙසෙම්	අපි වසමු. වසම්හ වෙසෙමු.

වසධාතුවෙන් පරව වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ ඒකවචන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'වස ඉ' කියාවේ, යකාරය ආගමවූවිට වසය්ඉ; කියාවේ, යයන්න ඉයන්නට පැමිණෙවූවිට 'වසයි' කියා වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ ඒකවචන ක්‍රියාව සෑදේ, මේ ක්‍රියාද ආගම සන්ධිවිධියෙන් සිඩවිය,

වසධාතුවෙන් පරව ඒ යන ප්‍රත්‍යයතැබූවිට 'වස ඒ' කියාවේ, සයන්නේ ස්වරය ලොප්කළවිට වස්ඒ, කියාවේ, සයන්න ඉයන්නට පැමිණෙවූවිට වසේ, කියාවේ. වයන්නේ අයන්න පිළිපෙරළීවිධියෙන් එයන්නවූකල 'වෙසේ' යන ප්‍රථම පුරුෂ වර්තමානකාල ඒකවචන ක්‍රියාව සෑදේ, සෙසු ක්‍රියාවල පදසිඩියත් මෙසේමයි.

වසධාතුවෙන් පරව වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ බහුවචන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයවූ අත්යන්න තැබූවිට වස අත්.කියාවේ- ප්‍රත්‍යයේ අකාරය ලොප්කලවිට වසත් .යයි පද සිඩියවේ.

ප්‍ර–වසධාතුවෙන් ප්‍රථම පුරුෂ වර්තමානකාල ඒකවචන ක්‍රියා කියක් සෑදේද ? සැදෙන්නේ කෙසේද, වෙසෙහි වෙසෙමි. වසමියනක්‍රියාපද කවර පුරුෂ කවරකාල කවර වචන ක්‍රියාද ? පදසිඩිය කෙලෙසද ? දුවයි 'දීවේ' දුවති, දුවමි, දුවහු මේක්‍රියා කෙසේ සිඩවීද. මේක්‍රියාවල ධාතු පුරුෂ වචන කාල කවරේද? කරධාතුවෙන් වර්තමානකාල පුරුෂතුණෙට අභිනික්‍රියා කෙසේසෑදේද. තවරයි, තවරති තවරමි, තවරහු, තික්ෂමයි. මිදෙහි මේකවර ධාතුවලින් සිඩ කවරක්‍රියාද?

FUTURE TENSE.

අනාගතකාලක්‍රියා පද.

වසධාතුව.

	එකවචන.	බහුවචන.
3 ප්‍රථම ...	ඌ වසන්නේ,	ඔව්හු වසන්නාහු, වසන්නෝ
2 මධ්‍යම ...	තෝ වසන්නෙහි	තොපි වසන්නහු,
1 උත්තම ...	මම වසන්නෙමි, වසන්නෙමි.	අපි වසන්නමු, වසන්නෙමු වසන්නමෝ

වසධාතුවෙන් පරව ප්‍රථම පුරුෂ අනාගතකාල එකවචන ක්‍රියාප්‍රත්‍යයවූ 'අන්නේ' යනු තැබූවිට 'වසඅන්නේ' කියා පෙණේ, අකාරය ලොප්කළවිට 'වසන්නේ' කියා ප්‍රථම පුරුෂ අනාගතකාල එකවචන ක්‍රියාව සෑදේ; සෙසු ක්‍රියාවල පදසිද්ධියත් මෙසේයි.

ප්‍ර—වසධාතුවෙන් ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන අනාගත කාලක්‍රියා පදය කොසේ සෑදේද? වසන්නහු යනු කවර පුරුෂ කවර වචන ක්‍රියාවක්ද ? ද්‍රුවධාතුවෙන් අනාගත කාලක්‍රියා සෑදෙන්නේ කෙසේද? කියන්නෙමි, කියන්නහු මේ කවර කාල ක්‍රියාද? දෙඩන්නේ; නගන්නේ, කහන්නෝ, එවති, සරසන්නෙහි, කඩන්නෙහි, උසුලන්නෙමි, උසුලන්නාහ; ඉසුලූවෝ මේ ක්‍රියාපදවල ධාතු පුරුෂකාල වචන කිම? උදුරමි, ඉදිරී, උදුරති, උදුරමු; උසුලත්, කල ඔත්නෙමි, කිම්දියේ, නැවැත්තෝය, දරයි, දරන්නේ, මේ ක්‍රියාපද කවරකාලයන්ට අයිතිද?

වසධාතුවේ ප්‍රථම පුරුෂ අතීතකාල එකවචන ක්‍රියාව 'විසී' කියා සිඩවනනමුත් කසධාතුවෙන් තැනෙන ක්‍රියාව 'කැසී' කියාවේ; 'කිසී' කියා නොසෑදේ, කරධාතුවේ ප්‍රථම පුරුෂ අතීතකාල එකවචනක්‍රියාව 'කොළේ' කියාසෑදේ' මෙහි ධාතුවේ රකාරයට ලකාරය ආදෙශවිය. නමුත් වස ධාතුවේ ක්‍රියාපදයමෙන් 'කීළී' කියාප්‍රත්‍යය නොයෙදේ, මේනිසා ව්‍යවහාරයට අනුව ප්‍රත්‍යය යොදා ක්‍රියාපද සාදා ගතයුතුයි,

සිංහයා සිව්පාවෙකි, තෝ සොරෙහී, මම කුමාරයෙක්මි,
මේ පාඨවල නාම අගින් ඒ ඒ පුරුෂවලට අයත් ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය යෙදී තිබෙනබව සැලකියයුතුයි.

ඌත් මමත් කිවෙමු, උඹත් මමත් යමු, ඌත් තෝත් කළහු, ඌත් තෝත් මමත් කරමු.

මෙසේ පුරුෂ දෙකතුණ සම්බන්ධ ක්‍රියා යෙදෙන පරිදි දතයුතුයි.

දස දවසකින් මහත්මයාගේ පොත ලියාදුනිම්.

මේ පාඨයේ දුනිම් යන ක්‍රියාවේ කතෘව යොදා නොමැතියි, නමුත් දුනිම් යන ක්‍රියාව උත්තම පුරුෂයට අයත් බැවින් උත්තමපුරුෂ ඒකවචනවූ 'මම' යන්න අධ්‍යාහාර වශයෙන් ගතයුතුයි.

BENEDICTIVE MOOD.

ආශීර්වාද ක්‍රියාව.

යමක් පැතීමෙහි ව්‍යවහාරකරණ ක්‍රියාව ආශීර්වාද ක්‍රියායි.

යම් ක්‍රියාවකින් මතු යමක් වීමට කරණ ප්‍රාර්තනාවක් හැඟේනම් එය ආශීර්වාද ක්‍රියායයිදතයුතුයි.

ආශීර්වාද ක්‍රියාවද අන්‍යශබ්ද නාශබ්ද මශබ්ද යන කාර කත්‍රය භජනයකෙරෙයි; මේ කාරකත්‍රයට අයිති වර්තමාන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය අගින් 'වා' යනු යෙදූවිට ආශීර්වාද ක්‍රියාවේ.

'උෟ සුවසේ වෙසේවා' 'සතුරා මැරේවා' මෙහි තිබෙන 'වෙසේවා' 'මැරේවා' යන ක්‍රියාදෙක ආශීර්වාද ක්‍රියායි, 'වෙසේවා'කීවිට වාසයකිරීම යම්කිසිවෙකුගේප්‍රාර්තනාවක් බව හැඟේ, මවෙක් තමන් පුත්‍රයා චිරකාලයක් 'සුවසේ වෙසේවා'යයි කියේනම් ඒක මවගේ ප්‍රාර්තනාවකි, සතුරා මැරේවාකීවිටද සතුරාගේ මරණය යමෙක් විසින් කරණ ප්‍රාර්තනාවක්බව හැඟේ.

'වෙසේ' 'මැරේ' යන ප්‍රථම පුරුෂ වර්තමානකාල ඒක වචනයඅගින් 'වා' යන ප්‍රත්‍යය යෙදූවිට 'වෙසේවා' 'මැරේවා' යන ප්‍රථම පුරුෂ ඒකවචන ආශීර්වාද ක්‍රියාවල පද සිඬියවේ.

ඔව්හු වෙසෙත්වා, සතුරෝ මැරෙත්වා, තෝ වෙසෙහිවා, තොපි වසහුවා, මම වෙසෙම්වා, අපි වසමුවා.

මෙසේ ප්‍රථම පුරුෂ බහුවචන ආශීර්වාද ක්‍රියාද උත්තම පුරුෂමධ්‍යමපුරුෂ ආශීර්වාදක්‍රියාද යෙදෙනපරිදිදතයුතුයි.

ප්‍ර —ආශීර්වාදක්‍රියාව කුමක්ද? එය සෑදෙන්නේ කෙලෙසද? වසධාතුවේ පුරුෂත්‍රයටඅයිති ආශීර්වාද ක්‍රියා කෙසේද? දීලෙම්වා, සැපතක් වේවා ගමට යෙහිවා, කොරෙත්වා, මේ කවර ධාතුවලින් සෑදුන කවර පුරුෂ ආශීර්වාද ක්‍රියාද? දීවේ, කොරේ, හඬත්, මේ ක්‍රියා කුමක් කලවිට ආශීර්වාද ක්‍රියාවේද? කප, බණ යන ධාතුදෙකින් සෑදෙන නාශබ්ද මශබ්ද ආශීර්වාද ක්‍රියා කෙසේද.?

IMPERATIVE MOOD.

විධි ක්‍රියාව.

යමෙකුට විධානකිරීමෙහි ව්‍යවහාරකරණ ක්‍රියාව විධි ක්‍රියායි.

යම් ක්‍රියාවකින් යමෙකුට කරණ විධානයක් හෙවත් නියොගයක් හැඟේනම් ඒ ක්‍රියාව විධි ක්‍රියායි,

මේ ක්‍රියාවේ එකවචනයට 'අ' 'ව' යන ප්‍රත්‍යයදෙකත බහුවචනයට 'අව්' යන ප්‍රත්‍යයද යෙදේ,

තෝ වැඩකරව, තොපි වැඩකරව්,

මෙහි 'කරව' 'කරව්' යන ක්‍රියා දෙකින්ම වැඩකිරීමට නියොගකරණබව හැඟේ, මහත්මයෙක් තමන්වැඩකරුවාට 'තෝ මේවැඩේ කරව' කියාකීවේනම් ඒක මහත්මයා විසින් තමන් වැඩකරුවාට කල නියොගයක්වේ, මෙසේ නියොගකිරීමෙහි ව්‍යවහාරකරණ ක්‍රියාව විධි ක්‍රියායි.

කරධාතුවෙන් පරව'ව'යන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට කරව යන ක්‍රියාව සෑදේ.'අව්'ප්‍රත්‍යය තැබූවිට'කර අව්'කියා පෙණේ, අකාරය ලොප්කලවිට 'කරව්' යන ක්‍රියාව සෑදේ.

'යව්' 'කව්' යන ක්‍රියා යා කා ධාතු දෙකින් පරව අව් ප්‍රත්‍යය පූර්වස්වරලොපසන්ධි ක්‍රමයෙන් ගැලපී සිඩවූබව පෙණේ.

තෝ දුව, තෝකර, යනාදී තැන්වල 'අ' ප්‍රත්‍යය යෙදී තිබේ.

වර්තමාන කථා ව්‍යවහාරයෙහි එකවචනයට 'පන්' 'පිය' යන ප්‍රත්‍යය දෙකද බහුවචනයට 'පල්ලා' 'පියව්' යන ප්‍රත්‍යය දෙකද යෙදේ.

උඹකරපන්, තෝ කරපිය, උඹ කාපන්, තෝ කාපිය, මේ ක්‍රියාපදවල 'පන්' 'පිය' යන ප්‍රත්‍යය යෙදීතිබේ.

උඹලා 'කරපල්ලා'තොපි'කරපියව්' උඹලා 'කාපල්ලා' තොපි'කාපියව්'

මේ ක්‍රියාවල 'පල්ලා' 'පියව්' යන ප්‍රත්‍යය යෙදී තිබේ.

ප්‍ර—විධික්‍රියා යනු කුමක්ද? එහි ප්‍රත්‍යය කිම? කව, කරව් යන ක්‍රියා කෙසේ සිඩවීද? වෙසෙති, යති, කන්වා, හඬව, මරම්, නලාපිය, දුවපිය, දීවේවා මේක්‍රියා කවරේද? කොට, යා යන ධාතුවල විධික්‍රියා කෙසේද ?

CONDITIONAL MOOD.

අසම්භාවන ක්‍රියාව.

1 අනියමාර්ථයෙහි ව්‍යවහාරකරණ ක්‍රියාව අසම්භාවන ක්‍රියා නම්.

යම් ක්‍රියාවකින් ඒ ක්‍රියාව කිරීම නියත නොවන බව හැඟේනම් එය අසම්භාවන ක්‍රියාවයි.

අසම්භාවනක්‍රියාවේ පුරුෂභෙදයද ඒකවචන බහුවචන භෙදයද නොමැතියි.

නත්, නොත්, ඔත් යන තුණ ධාතු අගින් අසම්භාවන ක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයමෙන් යෙදේ.

මරනත් සත්‍යවාදීහු බොරු නොකියති.

මෙහි 'මරනත්' යන ක්‍රියාවෙන් මැරීමේ නියමයක් නොහැඟේ, එබැවින් 'මරනත්' යනු අසම්භාවන ක්‍රියායි.

නුවනැති කුඩා දරුවන් ඉගෙණීමට උත්සාහ 'කරනොත්' පණ්ඩිතයන්වීම දුෂ්කරනොවෙයි.

මෙහිද 'කරනොත්' යනක්‍රියාවේ නියමයක් නොමැතියි,

වැසි 'වැස්සොත්' ගඟ පිරේ.

මෙහිද වැස්සොත් යන ක්‍රියාවපවතීයනනියමයක්හෝ නොපවතී යන නියමයක් නොහැඟේ*.

වසධාතුව අගින් ඔත් ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'වස ඔත්' කියා පෙණේ, සකාරය ද්විත්වවූවිට 'වස්ස් ඔත්' කියා පෙණේ, ඔයන්න ද්විත්වවූ සකාරයට පැමිණවූවිට 'වස්සොත්' කියා පෙණේ, වයන්නේ පිළිපෙරළිව ඇයන්න වූවිට 'වැස්සොත්' කියා ක්‍රියාපදය සෑදේ.

2 කාලාර්ථයෙහිද අසම්භාවන ක්‍රියාව යෙදේ.

යම් ක්‍රියාවකින් ඒ ක්‍රියාව පවත්නාකාලය හැඟේනම් එය කාලාර්ථ අසම්භාවන ක්‍රියා යයි දතයුතුයි.

ද්දී, ආම යන ප්‍රත්‍යයදෙක කාලාර්ථ සම්භාවන ක්‍රියාවට යෙදේ.

---

* න ප්‍රත්‍යය අසම්භාවන ක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයකී, අසම්භාවන ක්‍රියාව අනියමාර්ථ කාලාර්ථ දෙක්හිම යෙදෙන බැවින් අනියමාර්ථ අසම්භාවන ක්‍රියාව වඩාව්‍යක්ත කරණ පිණිස 'හොත්' යන අනියමාර්ථ නිපාතයක් යොදා කරනහොත්, යනහොත් යනාදී වශයෙන් ව්‍යවහාරකරති, දුන් අසම්භාවනක්‍රියාවට යෙදෙන නත්, නොත්, යන ප්‍රත්‍යය දෙකම මේහොත්යන නිපාතයත් න යනප්‍රත්‍යයත්ලොපාදියෙන් එකට ගැලපී සිධවීයයි හැඟේ, ඔත් යනුද හොත් යන නිපාතයේ හකාර ලොපයෙන් වීයයි හැඟේ.

කුකුලන් ගස්‘යද්දී’ * මම ආවෙමි.

මෙහි ‘යද්දී’ යන ක්‍රියාවෙන් යනකාලය හැඟේ, කුකුලන් ගස්යනකාලයේ යන අර්ථයි.

ඉර ‘බසිද්දී’ වැස්සේය.

මෙහි බසිද්දී යන ක්‍රියාවෙන් ඉරබසින කාලය හැඟේ, ‘ඉරබසිනකල වැස්සේය’ යන්නත් ‘ඉරබසිද්දී වැස්සේය’ යන්නත් සමානාර්ථයි.

ඉරබැස්සාම මම ඒමි, වැසීව වැස්සාම පොකුණ පිරේ.

මෙහි ‘බැස්සාම’ ‘වැස්මාම’ යන ක්‍රියාදෙකිනුත් බැස්සාවූ කාලයද වැස්සාවූ කාලයද හැඟේ.

බසිද්දීයයි කීවිට බැසීම පවත්නා කාලයත් බැස්සාම කීවිට බැසීම්කර ඉවරවූ කාලයත් හැඟේ, එබැවින් ‘ද්දී’ යන ප්‍රත්‍යයෙන් ක්‍රියාව පවත්නා කාලයත් ‘ආම’ යන ප්‍රත්‍යයෙන් ක්‍රියාව අවසන්වූ කාලයත් හැඟේ †

බසධාතුවේ අග සකාරයට අකාරය ලොප්ව සකාරයට ද්විත්වසන්ධික්‍රමයෙන් ‘ආම’යන ප්‍රත්‍යය ගැලපී බයන්නේ ස්වරය විපර්‍ය්‍යාසව ඇයන්න වූවිට ‘බැස්සාම’ ක්‍රියා පද සිද්ධයවේ.

ගියාම; කලාම, බැලුවාම, කෑවාම යන ක්‍රියා පදයන්ගේ පදසිද්ධියද යට දැක්වූ පූර්වස්වරලොපස්වරාදෙශ සන්ධි ක්‍රමාදීයෙන් වනබව දතයුතුයි,

කියහැකි, කලහැකි යනාද්‍යද අනියමාර්ථ අසම්භාවන ක්‍රියායි, කියහැකියයි යන්නද කියතොත් හැකි යන අර්ථයි, කව්වලනා පුරාණ සිංහලවාසගම්වලත් අනියමාර්ථ කාලාර්ථ අසම්භාවන ක්‍රියාවනහි ‘න’ යන ප්‍රත්‍ය යෙදීතිබේ.

ප්‍ර—අසම්භාවනක්‍රියාව කුමක්ද? කාලාර්ථයේ යෙදෙන්නේ කවර ක්‍රියාවක්ද ? අසම්භාවන ක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයෝ කවරේද? කීවාම, කියද්දී මේදෙක කවර අර්ථවල අසම්භාවනක්‍රියාද? කරතොත්, කරයි යන ක්‍රියා දෙකේ වෙනස කිම? කරතොත් යන්නට අසම්භාවන ක්‍රියායයි කියන්නේ මන්ද?

---

* ත් යන අසම්භාවන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයත් දී යන ආධාරාර්ථය හඟවන ප්‍රත්‍යයත් පරරූප විධියෙන් ගැලපී ‘ද්දී’ ක්‍රියා සිද්ධවියයි හැඟේ, යත්–දී–යද්දී.

† බැස්සාම යනාදී තැන්වල තිබෙන‘ම’යන්න කාලාර්ථ වාචකවූ සමය ශබ්දයෙන් බිඳී පවතී යයිද සිතියහැකි, බබලත්ම යනාදී වශයෙන් පුරාණ පොත්වලද කාලාර්ථ අසම්භාවන ක්‍රියා අයින් මේ ප්‍රත්‍යය යෙදී තිබේ.

PAST PARTICIPLE.

පූ ර්ව ක්‍රි යා ව.

එක කර්තෘකෙනෙක් කරණ ක්‍රියා දෙකක්හෝ වැඩි ගණනක් ඇතහොත් ඒ ක්‍රියාවලින් පළමු කරණ ක්‍රියා පූර්වක්‍රියායි.

අ, ආ, අලා, ආලා, අගෙන, ආගෙන යන ප්‍රත්‍යයයෝ පූර්වක්‍රියාවට යෙදෙති.

වඩුවෝ වැඩ 'කර' ගමටගියෝය.

මෙහි කර ගියෝයයි ක්‍රියා දෙකකි; මේ ක්‍රියා දෙකේම කර්තෘ වඩුවෝ යනුයි, මේ ක්‍රියා දෙකින් පසුව කළ ක්‍රියාව 'ගියෝ' යනුයි, ඊට පෙරටුව කළ ක්‍රියාව 'කර' යනුයි එබැවින් එය පූර්වක්‍රියාවයි, ගියෝ, යනු අපරක්‍රියාවයි.

කර ධාතුවෙන් පරව පූර්වක්‍රියා ප්‍රත්‍යයවූ 'අ'යන්නයෙදී කර යන පූර්වක්‍රියාව සෑදේ.

ගෑණුදරුවෝ හිස 'පිරා' 'බැඳගෙන' බත් 'කාලා' විද්‍යා ශාලාවට ආවෝය.

මෙහි'පිරා''බැඳගෙන''කාලා'ආවෝයයි ගෑණුදරුවෝ යන එකම කර්තෘ කරණ ක්‍රියා සතරකි, පසුව කළ ක්‍රියාව හෙවත් අපරක්‍රියාව 'ආවෝ' යනුයි, 'පිරා' 'බැඳගෙන' 'කාලා' යන ක්‍රියා තුණම ආවෝ යන ක්‍රියාව කිරීමට පූර්වයෙන් කළ ක්‍රියායි; එබැවින්ඒතුණම පූර්වක්‍රියායි.

හුලංවැදිලා පාන නිවුනි,

මෙහි වැදිලා යන පූර්වක්‍රියාවේ කර්තෘ හුලංයනුයි, නිවුනි යන අපරක්‍රියාවේ කර්තෘ පානයනුයි, මෙසේ භින්නකර්තෘක පූර්වක්‍රියාපදදතිබේ.

ප්‍ර—පූර්වක්‍රියා යනු කුමක්ද? පූර්වක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයෝ කිම? උත්සාහකරලා ශාස්ත්‍ර උගණිති, ඖෂධබීලා ලෙඩ සුවකරගනිති, මේපාඨවල පූර්වක්‍රියා කවරේද? දුව, කප, විඳ, යන ධාතුවලින් පූර්වක්‍රියා තිබෙන පාඨ කවරේද?

PRESENT PARTICIPLE.

මි ශ්‍ර ක්‍රි යා ව.

අන්‍ය ක්‍රියාවක් සමග මිශ්‍රවූ ක්‍රියාව මිශ්‍ර ක්‍රියානම් ක්‍රියාදෙකක් එක කර්තෘකෙනෙක් එකවිට කරතොත් එයින් එකක් මිශ්‍රක්‍රියාව වේ.

මිශ්‍ර ක්‍රියාවට 'මින්' යන ප්‍රත්‍යය යෙදේ.

ඒ මිනිහා කතාකරමින් ගියේයි.

මෙහි කතාකිරීම යාමසමග මිශ්‍රවිය, හෙවත් යාමත් කතාකිරීමත් එකවිට කළබව පෙනේ, එබැවින් 'කරමින්' යනු මිශ්‍රක්‍රියාවයි.

'කරමින්' සිටියා, 'කියමින්' ලිවා, 'බණිමින්' ගියා යනාදියද මිශ්‍රක්‍රියායි.

කකා ආවා, කියකියා දුන්නා.

මෙහි 'කකා' 'කිය කියා' යන පූර්වක්‍රියා මිශ්‍රක්‍රියාපීගේ භේදයෝය; කකා ආවා කීවිට කෑමත් ඊමත් දෙක එක විට කළබව හැඟේ;

කායන පූර්වක්‍රියාව විකල්පවූවිට 'කාකා' කියාවේ. එක පූර්වක්‍රියාව දෙකවූවිට පූර්වයෙන් තිබෙනක්‍රියාවේ අගස්වරය බොහෝසේ හ්‍රස්වවේ, එකල 'කකා' කියා පදසිද්ධ වේ,

ප්‍ර—මිශ්‍රක්‍රියාව කුමක්ද? ඒමිනිහා කතාකරමින් ගියා මෙහි කරමින් යන්නට මිශ්‍රක්‍රියා කියන්නේ ඇයි! මිශ්‍රක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයකුමක්ද? වස, දුව යන ධාතුවලින් මිශ්‍රක්‍රියා ඇති පාඨ කවරේද? පූර්වක්‍රියාවෙත් මිශ්‍රක්‍රියාවෙත් එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම?

CAUSAL FORM

ප්‍ර යෝ ජ්‍ය ක්‍රි යා ව.

යම් ක්‍රියාවක් අනුන් ලවා කරවනු ලැබේනම් එය ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියානම්.

යට දැක්වූ ක්‍රියාවල ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත් අතර 'ව' යන ප්‍රත්‍යය ලූකල ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාව සෑදේ,

වැඩකරුවා දරුවා 'හඬවයි'.

මෙහි හඬන්නේ දරුවාවුවත් ඒ හැඬීම දරුවාගේ ඕනෑකමින් කරණ ක්‍රියාවක්නොව වැඩකරුවා විසින් කරවනබවහැඟේ, එබැවින් 'හඬවයි' යනු ප්‍රයෝජ්‍යක්‍රියායි.

මහත්වරු දෙමළුන්ලවා 'වැඩකරවති'

මෙහිද වැඩකරන්නේ දෙමළුන්වුවත් ඒ කිරීම මහත්වරුන් විසින් කරවනබව හැඟේ, එබැවින් 'කරවති' යනු ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාවයි.

මෙසේ යම් ක්‍රියාවක් කීවිට එය අනුන්ලවා කරවන ක්‍රියාවක් බව ඒක්‍රියාවෙන්ම හැඟේනම් ප්‍රයෝජ්‍යක්‍රියා යයි සැලකියයුතුයි.

හඬ ධාතුවෙන් වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන ක්‍රියාව හඬයි කියාසෑදේ, මෙක්‍රියාවේ ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යය

මත් අතර 'ව' යන ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාප්‍රත්‍යය යෙදූවිට 'හඬවයි' යන වර්තමානකාල ප්‍රථමපුරුෂ ඒකවචන ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාව සෑදේ.

තෝ දරුවා 'හඬවහි'* තොපි 'හඬවහු' මම 'හඬවමි' අපි 'හඬවමු' 'හඬවාවා' 'හඬවත්වා' 'හඬවන්නිවා' 'හඬවම්වා' 'හඬවව' 'හඬවතොත්' 'හඬවාලා' 'හඬවමින්.'

මෙසේ ප්‍රථම මධ්‍යම උත්තම යන පුරුෂත්‍රයෙහිද ආශිර්වාදවිධි අසම්භාවත ආදික්‍රියා විෂයෙහිද ධාතුප්‍රත්‍යය මැද 'ව' ප්‍රත්‍යයවැටීමෙන් ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාව සෑදෙන පරිදි දතයුතුයි.

ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාව කරන්නා ප්‍රකාශවෙන පදයෙන් පරව 'ලවා' යන නිපාතය සමහර තැනක යෙදේ.

වැඩකරුවා ලවා වැඩකරවති,

මෙහි කරවති යන ක්‍රියාව කරණ වැඩකරුවා යන පදයෙන් පරව 'ලවා' යන නිපාතය යෙදුනේයි.

අකර්මක ධාතුවකින් ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාවක්වූවිට එය සකර්මක වෙයි.

මහත්මයා දරුවා හඬවයි,

හඬයන ධාතුව අකර්මකවුවත් හඬවයි යනු ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාව බැවින් දරුවා යනු මේක්‍රියාවේ කර්මය බව සැලකිය යුතුයි, මහත්මයා යනු කර්තෘයි.

සකර්මකධාතුවකින් ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාවක්වූවිට කර්මදෙකක් වෙයි.

මහත්මයා පුතාට බත් කවයි,

මෙහි කවයියන ක්‍රියාවේකර්තෘ මහත්මයායනුයි 'පුතාට' 'බත්' යන දෙක කර්මයි.

---

* ප්‍රථමපුරුෂ ඒකවචනක්‍රියා මධ්‍යම්පුරුෂ ඒකවචන යෙහිද වෙනස්නොව කිසිතැනක යෙදෙන බැවින් හඬවයි කියාද මධ්‍යම පුරුෂ ඒකවචනක්‍රියාව යෙදියහැකි,

විකර්මක ධාතුවලින් සෑදෙන ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාවට කර්මද්වයක් ඇතිවෙයි.

ගුරුවරයා පුතාලවා අතවැස්සාට පදනිතිය උගන්වයි.

මෙහි පුතා, අතවැස්සාට, පදනිතිය කියා කර්මද්වයකි*,

ප්‍ර–ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාව යනු කුමක්ද ? ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාව සෑදෙන්නේ කෙලෙසද ? වැඩකරුවා දරුවා හඬවයි මෙහි හඬවයියන ක්‍රියාවට ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාවකියන්නේ ඇයි? දුවති දුවතොත්, ලියවතොත්, වැඩ කෙරෙව්වෝ, ලියවමි, ලිවේය, මෙහි ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාකවරේද? වසම්, කත්, දෙමු, දෙතොත්, යන මේ ක්‍රියා ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාකරන්නේ කෙලෙසද ? අකර්මකධාතුවකින් ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාවක්වූවිට මක්වේද ? මහත්මයා වැඩකරුවා ගෙයි සිටුවා රටගියේයි, මෙහිසිටුවායන ක්‍රියාව සකර්මකදඅකර්මකද ? මක්නිසාද ? පියා පුතාලවා වැඩකරුවාට තළවයි මෙහි තළවයි යන ක්‍රියාවේ කර්මකියද ?

උක්තකර්තෘ හා අනුක්තකර්තෘ.

ක්‍රියාව කරන්නාවූ කර්තෘ අසවල් පුරුෂයයි ඒ ක්‍රියාවෙන්ම හැඟේනම් ඒකර්තෘ උක්තකර්තෘයි.

කෙලෙම් කීවිට මේක්‍රියාවේ කර්තෘ උත්තම පුරුෂයවූ 'මම' යන්නබව ක්‍රියාවෙන්ම හැඟේ, 'කෙලෙහි' කීවිට මෙහි කර්තෘ මධ්‍යම පුරුෂ ඒක වචනයවූ 'තෝ' යන්න බව ක්‍රියාවෙන්ම හැඟේ, කෙලේ යන ක්‍රියාවේ කර්තෘ ප්‍රථම පුරුෂ ඒකවචනයවූ 'ඌ'යන්න බව එයින්ම හැඟේ.

මෙසේ ක්‍රියාවක් කරන්නා අසවල් පුරුෂය බව ක්‍රියාවෙන්ම හැඟේනම් ඒ ක්‍රියාවේකර්තෘ උක්තයයි දතයුතු, උක්තකර්තෘව ප්‍රථමා විභක්තියෙන් යෙදේ.

ඔව්හු කෑවෝ, අපි කෙලෙමු, පණ්ඩිතයෝ පොත් කරති.

---

*මාගධ සංස්කෘත භාෂාවන්හි ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාව කරන්නා කර්තෘ විභක්තියෙන්ද කර්මවිභක්තියෙන්ද යෙදේ, මෙහෙයුම් ලද ක්‍රියාව කරන්නා කර්තෘයයි සිදත්සඟරාවේ එක්තැනකින් පෙණේ, තවත් තැනකින් ප්‍රයොජ්‍යලද තැනැත්තා කර්මයයි හැඟේ, සිංහල භාෂාවේ කර්ම කර්තෘ විභක්තිදෙකම බොහෝ සෙයින් එකස්වරූපයි, සංස්කෘත භාෂාවේ ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාවේ කර්මය සම්ප්‍රදානවිභක්තියෙන්ද ඇතම් තැනක යෙදේ.

මෙහි 'කෑවෝ' 'කෙළෙමු' 'කරති' යන ක්‍රියාවලින් උක්තවන බැවින් 'ඔව්හු' 'අපි' 'පණ්ඩිතයෝ' යන ශබ්ද ප්‍රථමා විභක්තියෙන් යෙදුනේය.

බඹරු රොන්ගණිති, වඩුවෝ ගෙවල් තනති, ලීය පෙරළේ, ගෙඩිය ඉදේ, ඔව්හු ජීවත්වෙත්වා, මම පණ්ඩිතවෙම්වා, තෝ යව, තොපි යව්, මම වැඩ කරමි.

මේ පාඨවල තිබෙන ක්‍රියාවලින් ඒක්‍රියාකරණ කර්තෘවරුන් උක්තවන බැවින් බඹරු, වඩුවෝ, ලීය, යනාදිය ප්‍රථමාවිභක්තියෙන් යුක්තවිය.

පුරුෂත්‍රයට අයිති ත්‍රෛකාලිකක්‍රියා, විධික්‍රියා, ආශීර්වාද ක්‍රියා යන මේ ක්‍රියාවල කර්තෘ ඒ ක්‍රියාවලින් උක්තවන බැවින් ප්‍රථමාවිභක්තියෙන් යොදනබව සැලකිය යුතුයි.

යම් ක්‍රියාවකින් එය කරණ කර්තෘ නොහැඟේනම් හෙවත් නොකියවේනම් ඒ ක්‍රියාවේ කර්තෘ අනුක්ත කර්තෘනමි.

කපන ගස,

මෙහි තිබෙන කපන යන ක්‍රියාවෙන්ම ඒ ක්‍රියාව කරන්නාවූ කර්තෘ කවරෙක්දැයි නොහැඟේ, කපම්යයි කීවොත් එහි කර්තෘ 'මම' යන උත්තම පුරුෂය බව හැඟෙන්නාක්මෙන් 'කපන' යන ක්‍රියාවේ කර්තෘ අසවල් පුරුෂයයි නොහැඟේ, එබැවින් 'මා විසින් කපන ගස' කියාහෝ 'තා විසින් කපන ගස' කියාහෝ 'ඌ විසින් කපන ගස' කියාහෝ කියහැකියි, මෙසේ කපන යනක්‍රියාවෙන් උක්තවන කර්තෘවක් නොමැති බැවින් එහි කර්තෘ කොයි පුරුෂය වෙන්ටත් පුළුවනි.

අනුක්ත කර්තෘව කර්තෘවිභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

මිනිසුන් කළ වැඩේ, වඩුවන් තැනූ ගෙය, බඹරුන් රොන්ගත් මල, මා කළ වැඩේ, තා විසින් ලියූ ලියුම්.

මේ පාඨවල තිබෙන කළ, තැනූ, ගත්, ලියූ යන ක්‍රියාවලින් ඒ ක්‍රියා කරණ කර්තෘ උක්තනොවන බැවින් 'මිනිසුන්' 'වඩුවන්' 'බඹරුන්' යනාදි වශයෙන් ඒ ක්‍රියා කරන්නාවූ කර්තෘවරු කර්තෘවිභක්තියෙන් යුක්තකරණ ලද්දෝයි*

---

* 33, 35 පිටුවල දක්වූ ප්‍රථමාකර්තෘ විභක්ති ලක්ෂණද මීට එකතුකොට සැලකිය යුතුයි.

මෙසේ කර්තෘකාරක ක්‍රියාවලින් කර්තෘව උක්තවන්නාක් මෙන් කර්මක්‍රියාවෙන් කර්මය උක්තවේ.

ප්‍ර-උක්ත කර්තෘයනු කුමක්ද? උක්ත කර්තෘ කුමන විභක්තියකින් යොදනු ලැබේද? අනුක්ත කර්තෘ කුමන විභක්තියකින් යොදනු ලැබේද, කර්තෘ උක්තවන්නේ කවර ක්‍රියාවලින්ද? සිටිමි ගියෙහි මේක්‍රියාදෙකින් කුමක් උක්තවේද, වඩුවෝ ගේ තැනුවෝ, වඩුවන් තැනුගෙය, ගොවියෝ කුඹුරකොටති, ගොවියන් කොටන කුඹුර මෙහි උක්ත කර්තෘ කිම? අනුක්ත කර්තෘ කිම, මක්නිසාද, මූවෝ කෑවෙල, මුවන් වෙලකෑවෝ, මමකරණවැඩේ, අපි ගියගම, මෙ පාඨවල කවර වරද තිබේද? මක්නිසාද. ?

PASSIVE VOICE.

කර්මක්‍රියාව.

කර්මයට අයිති ක්‍රියාව කර්මක්‍රියා නම්.

කර්මක්‍රියාව විධික්‍රියා ආදියමෙන් අමුතු අර්ථයක යෙදෙන ක්‍රියාවක් නොවෙයි, යටදක්වූ කර්තෘකාරක ක්‍රියා කර්තෘව උක්තවනයේ යොදන්නාක්මෙනම ඒ අර්ථයේම කර්මය උක්තවනයේ යෙදූවිට කර්මක්‍රියා වෙයි.

කර්මක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයද යටදක්වූත්‍රෛකාලිකක්‍රියා ප්‍රත්‍යයමයි, අතීතකාල කර්මක්‍රියාවේ පදසිද්ධිය ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත් අතර න ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් හා පිළිවිපර්‍ය්‍යාසයෙන් වෙයි, වර්තමාන අනාගත කාල දෙකේ කර්මක්‍රියාවල පදසිද්ධිය පිළිවිපර්‍ය්‍යාසයෙන්වෙයි, වෙනස මෙපමණයි.

මහා බ්‍රහ්මයා විසින් ලොකය තෙමේ මැවිනී,

මෙහි 'මැවිනී' යනු කර්මක්‍රියාවයි, 'මහාබ්‍රහ්මතෙමේ ලොකය මැවී' යයි කර්තෘකාරකකොට කීවත් මෙම අර්ථමයි, එබැවින් කර්මක්‍රියාවේ පදසිද්ධියෙන් මුත් අර්ථයෙන් අමුත්තක් නොමැති බව මෙයින් සැලකිය යුතුයි.

'මැවිනී' යන ක්‍රියාවෙන් මහාබ්‍රහ්මයායන කර්තෘව උක්ත නොවෙයි, ලොකය යන කර්මය උක්තවෙයි.

තෝ මහාබ්‍රහ්මයා විසින් 'මැවුනෙහි'

මෙහිද මැවුනෙහි යන ක්‍රියාවෙන් එය කරණ කර්තෘවූ මහාබ්‍රහ්මයා නොව කර්මයවූ තෝ යන මධ්‍යම පුරුෂය උක්තවේ.

මම බ්‍රහ්මයා විසින් 'මැවුනෙමි.'

මෙහිද මැවුනෙමි යන ක්‍රියාව කල බ්‍රහ්මයා යන කර්තෘ නොව කර්මයවූ මම යන්න උක්තයවේ, මෙසේ කර්තෘ නොව කර්මය උක්තවනසේ ගලපන ක්‍රියා කර්මක්‍රියාබව සැලකිය යුතුයි.

මවධාතුවෙන් පරව 'ඉ' යන ප්‍රථම පුරුෂ ඒකවචනක්‍රියා ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'මව ඉ' කියා පෙනේ, ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යය වටත් අතර 'න' ප්‍රත්‍යය ආගමකළවිට 'මව න් ඉ' කියා පෙනේ, ඉයන්න නයන්නට පැමිණවූවිට 'මවනි' කියා පෙනේ පසුව 'ම' 'ව' යන අක්ෂරදෙකේ පිළිපෙරළිවී 'මැවිනි' යන කර්ම කාරක ප්‍රථමපුරුෂ අතීතකාල ඒකවචනක්‍රියාවේ පදසිද්ධියවේ,

මැවුනෙහි, මැවූනේ, යන මධ්‍යම පුරුෂ ප්‍රථම පුරුෂ අතීතකාල ඒකවචන කර්ම ක්‍රියාවල පදසිද්ධියද මෙසේම ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත් අතර නකාරය ආගමවීමෙන් හා මකාර වකාර දෙකේ ස්වර විපර්‍ය්‍යාසවීමෙන්දවේ.

මව ධාතුවෙන් පරව වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ ඒකවචනක්‍රියාප්‍රත්‍යයවූ 'ඒ'යන්නතැබූවිට 'මවඒ' කියාපෙනේ, පූර්වස්වරලොපසන්ධික්‍රමයෙන් වයන්නට ඒයන්න ගැලපූවිට 'මවේ' කියාවේ. පසුව මයන්නෙන් ස්වරවිපර්‍ය්‍යාසයෙන් ඇයන්නවූවිට 'මැවේ' යන ප්‍රථමපුරුෂ වර්තමානකාල ඒකවචන කර්ම ක්‍රියාවසෑදේ, මැවෙහි, මැවෙමි, යන මධ්‍යම උත්තමපුරුෂක්‍රියා පදයන්ගේ පදසිද්ධියද මෙසේයි.

මැවෙන්නේ, මැවෙන්නෙහි, මැවෙන්නෙමි, යන අනාගත කාලක්‍රියාවන්ගේ පදසිද්ධියද මෙසේමැයි,

කර්මක්‍රියාවෙන් වාක්‍ය ගැලපීම සිංහල භාෂාවේ ඉතා ස්වල්පයි. මධ්‍යම පුරුෂ උත්තම පුරුෂවල කර්ම ක්‍රියා අප්‍රකටයි.

යම් ක්‍රියාවක් ඉබේමවේනම් එයද කර්ම ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයවැටී සිඩවේ,

කඩුව දිලිසුනි,

මෙහි දිලිසීම ඉබේවූ බැවින් 'දිලිසුනි'යයි කර්ම ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය වැටී පදසිද්ධියවිය.

දරුවාට හැඬුනි, මට විස කැවුනි, මටසිතුනි,

යන මේ ක්‍රියාද ඉබේමවූ බැවින් කර්ම ක්‍රියාවලෙස පද සිද්ධියවූයේයි. මේක්‍රියානා සම්බන්ධවූ දරුවාට, මට, යනු දෙතැනම සම්ප්‍රදාන විභක්තිවිය.

දුන්න කැඩුනි, ගස ඉදිරෙයි,

මෙහි කැඩුනි, ඉදිරෙයි යන ක්‍රියා ඉබේම විය, නමුත් කඩ; උදුරයන ධාතු සකර්මකයි, එබැවින් මෙසේ සකර්මක ධාතුවලින් ඉබේම කෙරෙණ ක්‍රියාවල කර්තෘට 'ස්වයං කර්තෘ ස්වයං කර්ම'යයි කියනු ලැබේ, කර්තෘත් එයි, කර්මයත් එයි යන අර්ථයි, 'දුන්න කැඩුනි'යයි කීවිට කැඩුනියන ක්‍රියාවේ කර්තෘත් දුන්නමයි, කර්මයත් දුන්නමයි.

කඩුව දිලිසුනි, දුන්න කැඩුනි,

මෙහි දිලිසුනි, කැඩුනි යන ක්‍රියාදෙකින් උක්තවන බැවින් කඩුව දුන්නයන දෙක ප්‍රථමාවිභක්තියි.

යම් ක්‍රියාවකින් කර්තෘ උක්තනම් කර්මය අනුක්තයි.

බ්‍රහ්මයා ලෝකය මැව්,

මෙහි 'මැව්' යන ක්‍රියාව කර්තෘකාරක බැවින් එයින් බ්‍රහ්මයා යන කර්තෘව උක්තවේ, උක්තාර්ථයේ ප්‍රථමාව යෙදෙන බැවින් බ්‍රහ්මයා යනු මෙහිදී ප්‍රථමාවිභක්තියි. මැව් යන ක්‍රියාවෙන් අනුක්ත බැවින් ලෝකය යනු අනුක්ත කර්මයි, අනුක්ත කර්මය කර්මවිභක්තියෙන් යොදන බැවින් ලෝකය යනු කර්මවිභක්තියි.

යම් ක්‍රියාවකින් කර්මය උක්තවේනම් කර්තෘ අනුක්තයි.

බ්‍රහ්මයා විසින් ලොව මැවිනි,

මෙහි මැවිනි යන කර්මක්‍රියාවෙන් ලොව යන කර්මය උක්තයි, එබැවින් ලොව යනු ප්‍රථමාවිභක්තියි. මේ ක්‍රියාවෙන් අනුක්තබැවින්බ්‍රහ්මයා විසින්යනු අනුක්තකර්තෘයි, අනුක්තකර්තෘ බැවින් බ්‍රහ්මයායනු කර්තෘ විභක්තියෙන් යුක්තයි.

එක ක්‍රියාවකින් කර්මය කර්තෘව යන දෙකම උක්තනොවේ, ක්‍රියාව කර්මකාරකනම් කර්මය උක්තවනබවත් කර්තෘ කාරකනම් කර්තෘව උක්තවනබවත් කර්මයහෝ කර්තෘවයන දෙකින් කොයික උක්තවුනත් උක්තාර්ථයේ ප්‍රථමා විභක්තිය යෙදෙන බවත් සැලකිය යුතුයි.

ප්‍ර—කර්මක්‍රියාව යනු කිම? කර්මක්‍රියාව කුමන අර්ථයක යෙදේද? කර්මක්‍රියාවෙන් කර්තෘක්‍රියාවෙන් වෙනස කිම? දෙවුනි, කැඩුනි, මේ ක්‍රියාවල පදසිද්ධිය කෙසේද? ස්වයං කර්තෘ ස්වයං කර්ම ක්‍රියාව කෙසේද? ගිනි බැබලිණි මෙහි බැබලිනියන ක්‍රියාවේ පදසිද්ධිය කොතැන කියා තිබෙනලෙස සිද්ධවීද? කර්මක්‍රියාවෙන් උක්තවන්නේ කුමක්ද? එක ක්‍රියාවකින් කර්මයත් කර්තෘත් දෙකම උක්තවේද? දෙසී, යන ක්‍රියාව කර්මකාරක ක්‍රියාව කරන්නේ කෙසේද? කර්ම ක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යය කිම? පදසිද්ධියේදී අමුතුවන වෙනස කිම?

ක්‍රියාමාලාව.

පිසධාතුව.

පුරුෂත්‍රයට අයිති ත්‍රෛකාලික ක්‍රියා

පිසී, පිසුවේ	පිසුවෝ, පිසුහු, පිසූහ
පිසුයෙහී, පිසුවෙහි	පිසුහු
පිසුයෙමි, පිසුවෙමි, පිසුයෙමි, පිසීමි, පිසීම්	පිසුයෙමු, පිසුවෙමු, පිසූමු, පිසූම්හ
පිසයි	පිසති, පිසත්, පිසිත්, පිසිති
පිසහි	පිසහු
පිසමි; පිසම්	පිසමු, පිසම්හ
පිසන්නේ	පිසන්නෝ, පිසන්නහු
පිසන්නෙහි; පිසනෙහි	පිසන්නහු
පිසන්නෙමි, පිසනෙමි	පිසන්නමු, පිසන්නෙමු

ආශිර්වාද ක්‍රියා.

පිසේවා	පිසත්වා
පිසෙහිවා	පිසහුවා
පිසම්වා	පිසමුවා

විධික්‍රියා.

පිස, පිසව	පිසව්, පිසාපල්ලා
පිසාපන්,පිසාපිය	පිසපියව්

අසම්භාවනක්‍රියා.

පිසතොත්, පිසතත්, පිසද්දී, පිසුවාම

පූර්වක්‍රියා.

පිස, පිසලා

මිශ්‍රක්‍රියා.

පිසමින්, පිසිමින්

කර්මක්‍රියා

පැසුනි	පැසුනෝ
පැසුනෙහි	පැසුනහු
පැසුනෙමි	පැසුනෙමු
පැසේ	පැසෙති

පැසෙහි	පැසෙහු
පැසෙමි	පැසෙමු
පැසෙන්නේ	පැසෙන්නෝ, පැසෙන්නාහු
පැසෙන්නෙහි	පැසෙන්නහු
පැසෙන්නෙමි	පැසෙන්නෙමු*

පදනීතියෙහි ක්‍රියාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

SYNTAX.

ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධය,

කාරක හා ක්‍රියා ගැලපීම ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධනම්.

කාරකනම් කර්ම කර්තෘ, කරණ, සම්ප්‍රදාන, අවධි ආධාර යන විභක්ති සයයි.

පණ්ඩිතයෝ උත්සාහයෙන් ගුරුවරුන්ගෙන් ඉගෙණ හැමකල්හිම ලෝකයාට අවවාද දෙති

මෙහි පණ්ඩිතයෝ යනු කර්තෘකාරකයි, උත්සාහයෙන් යනුකරණකාරකයි, ගුරුවරුන්ගෙන්යනු අවධිකාරකයි, හැමකල්හි යනු ආධාරකාරකයි, ලෝකයාටයනු සම්ප්‍රදාන කාරකයි, අවවාද යනු කර්මකාරකයි, මෙසේ මේ ක්‍රියා කාරක සම්බන්ධයේකාරකසයම යෙදීතිබේ. හැමතැන්හිම කාරක සය නොයෙදේ, ලැබුන පරිද්දෙන් එක දෙක තුණ යනාදිවශයෙන් යෙදේ.

ගොනා සිටී, මෙහි කර්තෘකාරකය පමණක් යෙදුනේය, ගොනා තණකයි, මෙහි කර්තෘ කර්ම යන කාරක දෙක යෙදී තිබේ. ගොනා කටින් තණකයි. මෙහි කර්තෘ

---

* ප්‍රයෝජ්‍යක්‍රියාව ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත් අතර වප්‍රත්‍යය වැටීමෙන් සිධවනබැවින් පිසී යන ක්‍රියාව "පිසවී" කීයාද පිසූහ යන ක්‍රියාව "පිසවූහ" කියාද යන මේ ආදි වශයෙන් ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාවේ පදසිඩි ක්‍රමය ව්‍යවහාරයට අනුව කට යුතුයි.

පැසීලා, පැසෙමින්, පැසෙතොත් යනාදී වශයෙන් ස්වයංකර්තෘස්වයං කර්ම පූර්වක්‍රියා ආදිය ධාතුවේ පිළිවිපර්යාසවීමෙන් වනබවද දතයුතුයි, මේ අනුසාරයෙන් ගුරුවරුන් විසින් ධාතු වරනගවා ක්‍රියාමාලාව පුහුණු කටයුතුයි, පොත මහත්වන බැවින් සංක්‍ෂේප කෙළෙමු, සියල්ලම ව්‍යවහාරයට අනුව වරනැගිය යුතුයි, ප්‍රථම පුරුෂ අතීතකාල වර්තමාන කාලක්‍රියා එලෙසම මධ්‍යම පුරුෂයෙහිද යෙදේ, සමහර ධාතුවලින් හි, හු, යෙදීම අමධුර බැවින් එසේ යොදතියි සිතේ.

කර්මකරණ යන කාරක තුණක් යෙදුනේයි, මෙසේ ක්‍රියා කාරක සම්බන්ධයෙහි ලැබුන පරිද්දෙන් කාරක එක දෙක ගනාද්වශයෙන් යෙදේ, කර්තෘ කාරකය පමණක් අවශ්‍යයෙන්ම යෙදේ.

ඕනෑවූ අභිප්‍රායක් ප්‍රකාශකරණ පිණිස කියන ලියන කොයි වාක්‍යවලත් ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධය යෙදේ, ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධයෙන් වෙන්ව ඕනෑවූ අර්ථයක් ප්‍රකාශකරණ වාක්‍යයක් නොමැතියි.

ප්‍ර—ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධ යනු කිම? කාරක කවරේද? මහත්මයා ගොනාට තණකොළදෙයි, මෙහි කාරක කීයද? ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධයේ අවශ්‍යයෙන් යෙදෙන කාරකය කිම?

පදනීතියෙහි ක්‍රියාකාරක පද සම්බන්ධාදිකාරය
මෙතෙකින් නිමි.

ATTRIBUTE AND SUBJECT.

විශෙෂණ විශෙෂ්‍යය.

ප්‍රධාන පදය විශෙෂ්‍ය නම්, එහි උස් මහත් හොඳ නොහොඳ ආදි වෙනස් ප්‍රකාශකරණ පද විශෙෂණයි.

උස් මහත් මිනිහා එයි.

මෙහි මිනිහා යනු ප්‍රධාන පදයයි, එබැවින් එය විශෙෂ්‍යයි, උස්, මහත් යන පද මිනිහා යන ප්‍රධාන ශබ්දයේ වෙනස් දක්වන පදයි, එබැවින් විශෙෂණයි.

උගත් බ්‍රාහ්මණයා.

මෙහිද බ්‍රාහ්මණයා යනු ප්‍රධානයි, උගත් යනු එහි විශෙෂණය.

වෙළෙන්දෝ ගැල්වල බඩුලා බරණැස අභිමුඛව එන්නෝ මාර්ගයෙහි පීඩා සන්සිඳවති. *

මෙහි විශෙෂ්‍යය වෙළෙන්දෝ යනුයි, එන්නෝ යන්න ඊට විශෙෂණයි.

විශෙෂණ විශෙෂ්‍ය පද කාව්‍යභාෂාවෙහිද පුරාණ වාසගම් පොත්වලද නොතැනත් යෙදේ, වර්තමාන භාෂාවේ විශෙෂණය මුල්හුත් විශෙෂ්‍යය අගින්හුත් නිතරම යෙදේ.

විශෙෂ්‍යය නොම යම් ලිඞ්ගවිභක්ති වචන භජනයකෙරේ නම් විශෙෂණයද ඒ ලිඞ්ගවිභක්ති වචනම භජනයකරයි

---

* අමාවතුර, රතනාවලිය ආදී පුරාණ සිංහල වාසගම් පොත්වල සමහර තැන්වල යෙදීතිබෙන මෙන් මෙහි විශෙෂණය විශෙෂ්‍යයට අගින් යොදනලදී.

"උස් මහත් මිනිහා එයි" යන පාඨයේ තිබෙන මිනිහා යන ශබ්දය පුරුෂලිඞ්ග ප්‍රථමාවිභක්ති ඒකවචන පදයකි, ඊට විශෙෂණවූ උස්, මහත්, යන ශබ්ද දෙකද පුරුෂ ලිඞ්ග ප්‍රථමාවිභක්ති ඒකවචනයි, යට දක්වූ පාඨයේ වෙලෙන්දෝ යන්න ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචනයවූ බැවින් ඊට විශෙෂණවූ 'එන්නෝ' යනුද ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචනවිය.

ප්‍ර–විශෙෂ්‍යය යනු කිම? විශෙෂණයෙත් විශෙෂ්‍යයෙත් වෙනස කිම? සුදුමල. මෙහි විශෙෂණය කුමක්ද? විශෙෂ්‍යය කුමක්ද? වර්තමානභාෂාවේ විශෙෂණය කොහෙන් යෙදේද? සිංහයා, මීට යෙදෙන විශෙෂණ කිම? විශෙෂණයේ ලිඞ්ග විභක්ති කවරේද? මහලු ස්ත්‍රී, මේයි මහලු යනු කුමන ලිඞ්ගද? මක්නිසාද?.

පදනිශ්‍රයෙහි විශෙෂණ විශෙෂ්‍යාධිකාරය
මෙතෙකින් නිමි.

NOMINAL DERIVATIONS.

තද්ධිත හෙවත් ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාම,

නාමයක අගින් ප්‍රත්‍යය යෙදී වන අලුත් නාම ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාම නමි.

ඇති යන අර්ථයෙහි 'වත්' 'මත්' යන ප්‍රත්‍යය දෙක නාම අගින් යෙදේ.

ගුණවත්, සිරිමත්,

මේ දෙකම ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමයි, ගුණවත් යන්නෙන් ගුණ ඇත්තායන අර්ථ ප්‍රකාශවේ, සිරිමත් යන්නෙන් ශ්‍රීඇත්තා යන අර්ථය හැඟේ, ගුණ, සිරි යන නාම දෙකින් පරව ඇති යන අර්ථයෙහි වත්, මත් යන ප්‍රත්‍යය යෙදී ගුණවත්, සිරිමත් යන නාම දෙක සිද්ධවිය.

යම්තැනක තිබුණාවූවෙක් කියන විට ඒ ස්ථානවාචක ශබ්දයෙන් පරව * ඉ යන ප්‍රත්‍යය යෙදේ.

තොටී, මගී,

තොට යන නාමයෙන් පරව ඉ ප්‍රත්‍යය යෙදුවිට තොටී යන ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමය සිද්ධවිය, තොටියා හෙවත් තොටෙහි තිබුණාවූ තැනැත්තාට 'තොටී' යන නාමය ව්‍යවහාර කරති, මග යන නාමයෙන් පරව 'ඉ' ප්‍රත්‍යය යෙදුවිට 'මගී' යන ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමය සිද්ධවිය, මගී ශබ්දය මගයන තැනැත්

---

* ස්ථානවාචක ශබ්දය, ස්ථානය ප්‍රකාශකරණ නාමය.

නාට කියන නමකි, මෙසේ යම් නාමයක අගට ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් සිඩවන අමුතුනාම, ප්‍රත්‍යයාජී නාමයයි දත යුතුයි.

නාමශබ්දවල අගින් ඊ යන ප්‍රත්‍යය යොදා ස්ත්‍රීත්ව කියනනාම ඝඩකරගනුලැබේ.

කකුළු ශබ්දයේ අග ඊ ප්‍රත්‍යය යොදා කකාරයන්ගේ පිළිවිපයඞ්ාසකර්මෙන් කිකිළි යන නාමය සිඩවිය, කිකිළි යන නාමයෙන් ඒජාතියේ ස්ත්‍රිය ප්‍රකාශවේ.

කරණ, ලියන යන නාම අග ඊ ප්‍රත්‍යය යෙදුවිට කරන්නී, ලියන්නී යන ස්ත්‍රීලිඞගික නාම සිඩවිය.

මෙහි කරණ, ලියන යන කිතකනාම දෙකේ තකාර විචයද විය.

රතු සුදු යන නාමවල අග ඊ ප්‍රත්‍යය යෙදූවිට රත්ති සුද්දී යන ස්ත්‍රීලිඞගික නාම සෑදේ.

රත්ති යන්නෙන් රතුවණ්ණී ඇති තැනැත්තියක්ද සුද්දී යන්නෙන් සුදුවණ්ණී ඇති තැනැත්තියක්ද කියනු ලැබේ, මෙහි රතු සුදු ශබ්දවල අග විචවිය.

මෙසේ නාමවල අග 'ඊ' ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් ස්ත්‍රීත්ව කියන නාමසෑදේ, හැපින්නී, ඇතින්නී යන නාමද ස්ත්‍රීලිඞගික ප්‍රත්‍යයාජී නාමයි.

ප්‍රත්‍යයාජීනාමද නාම පදයේ කොටසකි.

ප්‍ර—තඞිත හෙවත් ප්‍රත්‍යයාජීනාමයනු කවරේද? ගුණවත්, සිරිමත්, මේනාම දෙක කෙසේ සිඩවීද? ගුණ යන නාමයට වඩා ගුණවත් යන නාමයේ තිබෙන අමුතු අර්ථයකිම, මගියා අම්බලමේ සැතපේ, දනවතුන් විසින් පවා නැණැවතුන්ට පුදනුලැබේ, මෙහි තිබෙන තඞිත නාම කවරේද?.

පුවක් යන නාමය පුවක් ගසටද ගෙඩිවලටද කියනු ලැබේ.

කුරුඳුයන නාමය කුරුඳුගසටද පොතුවලටද කියනු ලැබේ.

මෙසේ ගස් වැල්වලට කියන නාම ඒ ඒ ගස්වැල්වල මල්, ගෙඩි, පොතු ආදි අවයවයන්ටද ව්‍යවහාරයි.

ඉද්දමල්ගොඩ, පාණබොක්කේ, පැලහැල යන නාම ඒ ඒ ගම්වලටනා එහි ප්‍රධානයන්ටත් ව්‍යවහාරකෙරෙති, මේවා ප්‍රත්‍යය නොමැතිව අභෙදොපචාරයෙන් වන බව සැලකිය යුතුයි.

VERBAL DERIVATIONS.

කිතක හෙවත් ප්‍රත්‍යයාර්ථනාම.

ධාතු අගින් ප්‍රත්‍යයයෙදීමෙන් සිද්ධවන නාම කිතක නාමයි, හෙවත් ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමයි.

ලියන්නා, කරන්නා; උයන්නා මේ නාම ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමයි, ලිය, කර, උය, යන ධාතු අගින් කර්තෘ අර්ථයෙහි න යන ප්‍රත්‍යය යෙදුනුවිට ලියන, කරණ, උයන යනනාම සෑදේ, යටදැක්වූ විභක්තිපදසිද්ධියේ තුන්වැනි ප්‍රකාරයට උකුසු ශබ්දයේ මෙන් අග ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරය ද්විත්වවී ප්‍රථමා විභක්ති ඒකවචනය ලියන්නා, කරන්නා, උයන්නා, කියාවිය.

කොටු කුඹුර, ලියු ලියුම.

මෙහි කොටු, ලියු යන ශබ්දද කොට, ලිය යන ධාතු වලින් පරව කර්මාර්ථයේ උ යන ප්‍රත්‍යය යෙදී සිද්ධවූ කිතක නාම බව පෙණේ.

කොටු කුඹුරයයි කීවිට කොටනයන ශබ්දයෙන් කොටන ලද දෙයක් හැඟේ, හෙවත් ක්‍රියාවෙන් කරණඵලබන්නක් හැඟේ.

ලියන ලියුම, කරණ වැඩ, යනාදියෙන් න ප්‍රත්‍යය කර්මාර්ථයෙහිද යෙදෙනබව දතයුතුයි, කුඹුරකොටු මිනිහා, ලියුම ලියු තැනැත්තා යනාදියෙන් උ ප්‍රත්‍යය කර්තෘ අර්ථයෙහිද යෙදෙනබව දතයුතුයි.

මෙසේ යම් ධාතුවකින් ප්‍රත්‍යය යෙදී ක්‍රියාවකරන්නා හෙවත් කරණඵලබන කර්මය හැඟෙනසේ සිද්ධවන නාම කිතක නාමයයි දතයුතුයි.

ගත්දෙය, විදිදුන, කලවැඩේ, මලමිනිහා, දිව්ගොනා, යනාදියෙහි තිබෙන ගත්, විදි යනාදීයද කිතකනාම බව දතයුතුයි.

කිතක ප්‍රත්‍යය මේ මෙයයි නිශ්චයකිරීම දුෂ්කරයි. කරණ ආදි ඉතිරි කාරකාර්ථවලද කිතකනාම සෑදේ, ලියන උල්කටුව, දත් දුන්න හිඟන්නා, ලේනා වැටුන අත්තා; මිනිහා සිටිගෙය.

මෙහි ලියන, දුන්, වැටුන, සිටි, යනශබ්ද කරණ සම්ප්‍රදාන අවධි ආධාර යන කාරකවල යෙදුන ප්‍රත්‍යයාර්ථනාමයි.

ක්‍රියාවෙවීම පමණක් ප්‍රකාශකරණ ශබ්දද කිතක නාමයි.

මැරීම, විදීම, ලියනු, කරණු, යාම, යන මේ ආදිය ක්‍රියාවේ නීම පමණක් ප්‍රකාශකරණ ශබ්දයි.

මැරීම යයි කීවිට මරණ කෙණෙක්වත් මරණු ලබන් නෙක්වත් නොහැගේ, අතීත් අනාට මැරීම යනු ත්‍රෛකාලික ක්‍රියාවක් හෝ විධි ක්‍රියා ආදි අන්‍ය ක්‍රියාවකුත් නොවේ, 'මැරීමට' 'මැරීමෙන්' යනාදි වශයෙන් නාමශබ්ද ලෙසවරනැගේ, එබැවින් මැරීම යනාදිය ධාතුවෙන්සෑදුන නාම කොටසකි, මෙහි 'ම' 'නු' යන ප්‍රත්‍යය යෙදේ.

මේ දෙකොටස අර්ථක්‍රියා භාවක්‍රියායයි සිදත්සඟරාවේ උගන්වන ලදි.

ප්‍ර—කිතක නාම කවරේද? ලියන්නා යන්නෙන් කවර අර්ථයක්හැගේද? කරන්නායන්නට නාමයකියන්නේඇයි කිතක නාමවලටයෙදුන ප්‍රත්‍යය කිම, කරන්නා, කිරීම, කරති මේ තුණේ එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම.

කිතකයද නාමපදයේ කොටසකි.

පදනීතියෙහි ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි

COMPOUNDS.

ස මා ස.

සමාසය නම් නොයෙක් අර්ථ ඇති පදයන්දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක් එකතුව එක අර්ථයක් ප්‍රකාශවෙන ලෙස ගැලපීමයි,

සුදු මල.

මෙහි සුදු යන නාමයෙන් ගස් වැල් සත්තු යනමේආදිවූ නොයෙක් වර්ගවල තිබෙන සුදුවර්ණය ප්‍රකාශවේ, මල යන නාමයෙන් වෘක්ෂලතාවල පිපෙන මල් කියනුලැබේ, මෙසේ සුදු ශබ්දයෙන් එක අර්ථයක්ද මල් ශබ්දයෙන් තවත් අර්ථයක්ද කියනුලැබේ, නමුත් මේ දෙක එකතුව ගැලපුනු 'සුදුමල' යන නාමයෙන් එකම මලක් කියනු ලැබේ.

නිල් මානෙල් මල්දම.

මෙයද සමාසයකි, මෙහි නිල්, මානෙල්, මල්, දම යන ශබ්ද සතරකි, මේ ශබ්ද සතර වෙන්වෙන්ව ගත්කල අර්ථ සතරකි, හෙවත් සතර වර්ගයකට කියන නාමයි, නමුත් එකට ගැලපූ 'නිල් මානෙල් මල්දම' යන සමාසපදයෙන් එනම් ද්‍රව්‍යයක් හෙවත් එක මල්දමක් කියනු ලැබේ.

මෙසේ නොයෙක් අර්ථඇති ශබ්ද එකතුව එක අර්ථයක් ප්‍රකාශවෙනසේ ගැලපීම සමාසයයි දතයුතුයි.

සුදු කුඩෙ, පොල්මල, ලොකු මැටිකළේ, රතුරෙද්ද, පිත්තරන්නා යන මේ නාමද සමාස නාමය,

ප්‍ර—සමාසය යනු කිම? සුදු මල යන්නට සමාසයයි කියන්නේ මන්ද? රතු කුකුලා, දෙඹ මල, දෙල්, ඌ සිටී; ඌඹ හොඳයි, මෙහි සමාසනාම කවරේද? ගොනා, ගෙඩිය, කලු, ලොකු, තර යන මේශබ්දවලින් සමාස සෑදෙන්නේ කෙසේද?

විශෙෂණ සමාසය.

විශෙෂණ පදයක් සමග වන සමාසය විශෙෂණ සමාසයයි.

සුදුමල,

මෙහි සුදු යන්නෙන් මලේ වෙනසක් කියනු ලැබේ මෙසේ විශෙෂණය සමග සමාසවූ බැවින් සුදුමල යනු විශෙෂණ සමාසයි.

ලොකු ගොනා, කලු ගොනා, යනාදියද විශෙෂණ සමාසයි.

විශෙෂණ සමාසයට අයිති ශබ්ද සියල්ලෙන්මකියවෙන අර්ථ සමාස ශබ්දයෙන් කියවෙන ද්‍රව්‍යයෙහිත් පිහිටි ස්වභාවයෝයි.

ලොකු ගොනායයි කිව්ට ලොකු ස්වභාවත් ගොනා කෙරෙහිම පිහිටි ගුණයක්බව පෙණේ,

සුදු මලයයි කිව්ට සුදුවූයෙත් මලවූයෙත් එකම ද්‍රව්‍යය බව පෙණේ.

ලියන මිනිහා යන මෙහිද ලියන ස්වභාවත් මිනිහා කෙරෙහි පිහිටි බව පෙණේ.

ගණින්ශබ්ද පෙරටුව වන සමාසද විශේෂණ සමාසයි.

ඒක මිනිහා, තුන්සිව්රු, දසදෙනෙක්, නවදෙර, යනාදිය ඒක්, තුන්, දස, නව යන සංඛ්‍යාශබ්ද පෙරටුවවූ සමාස බැවින් විශේෂණ සමාසයි,

ප්‍ර–විශේෂණ සමාසයනු කිම? සුදුමල යන්නට විශේෂණ සමාසයයි කියන්නේ ඇයි? පාත, මල, සුදු, නිල්, ලොකු, ඇතා මේ නාමවලින් විශේෂණ සමාස ඇති පාඨ නවරේද?

අව්‍යයීභාව සමාසය.

උපසර්ගනිපාත මුලට ගැලපිවන සමාස අව්‍යයීභාව සමාසයි *

සුදන, දුදන, පබල,

සු, දු, ප, යන උපසර්ග මුලට වැටී මේ සමාස පද සෑදීතිබේ,

අකුසල්, අනදර,

න කුසල් යනු අකුසල් කියා සමාසවිය, මෙසේ සමාස වනවිට න යන නිපාතයට අකාරයක් ආදේශවෙයි, න අදර යනු අනදර කියා සමාසවෙයි, සමාසවන ශබ්දයේ මුලකුර ස්වරය වුවොත් ඊටනකාර ආගමයවේ, එබැවින් අනදරයන්නේ අයන්නට නකාරයක් ආගමවිය.

අකුසල්, අනදර යනදෙක නිපාත පෙරටුවවූ සමාසයි, මෙසේ උපසර්ග නිපාත පෙරටුව වන සමාස අව්‍යයීභාව සමාසයි.

ප්‍ර–අව්‍යයීභාව සමාසයනුකිම? සුදන, යන්නට සමාසය කියන්නේ මන්ද? උපලේකම ලොකුලියුමක්ලියයි මෙහි තිබෙන අව්‍යයීභාව සමාසයකිම?

---

* උපසර්ග නිපාත මුලට වැටුන පමණින්ම අව්‍යයීභාව සමාසයයි මාගධ සංස්කෘත ව්‍යාකරණවල නොදක්වන ලදී, සිංහල ව්‍යාකරණයෙහි අව්‍යයීභාව සමාස නොවසට ගණින්නනු ලබන සමහර සමාස මාගධ සංස්කෘත ව්‍යාකරණයේ විශේෂණ අව්‍යයීසමාස ලෙස හෝවත් කර්මධාරය බහුව්‍රිහි සමාසලෙස ගණින්නනු ලැබේ.

දකාරාපිසමාසය.

ද යන නිපාතයාගේ අපිගෙහි වන සමාසය දකාරාපි සමාසයි.

ගස්ද වැල්ද යනු "ගස්වැල්"යයි කියති, මෙහි ද යන නිපාතය ලොප්විය, පොල්ද පුවක්ද කොස්ද යන්න 'පොල් පුවක් කොස්'යයි කියති, මෙහිද ද යන නිපාතය ලොප්විය.

මෙසේ ද යන නිපාතය ලොප්ව ඒ නිපාතයාගේ අපි යෙහි වන සමාසය දකාරාපිසමාසයි දතයුතුයි.

ප්‍ර–දකාරාපිසමාසය යනුකිම? අලබතල,පුදුහුබෙ, මෙයින් දකාරාපිසමාසකිම, ඇයි?.

විභක්තිසමාසය.

ප්‍රථමා ආලපන යන විභක්තිදෙක හැර ඉතිරි විභක්ති සතාහා වනසමාසය විභක්තිසමාසයි,සමාසය නම් පදයන් සංක්ෂෙපකිරීමයි, විභක්තිසමාසයෙහි විභක්තිය බොහෝ සේ ලොප්වේ.

රජපිරිස්, දෙමළ බෙර,

මෙහි'රජුගේ පිරිස්' 'දෙමළුන්ගේ බෙර' යන පාඨවල විභක්තිරූපලොප්ව'රජපිරිස්' 'දෙමළබෙර'කියා සමාසවූ බවපෙනේ, මේ සමාසදෙක සම්බන්ධවිභක්ති අපියේවූ බැවින් සම්බන්ධවිභක්තිසමාසනම්.

වැඩකරුවෝ, පොත් ලියන්නා,

වැඩ පොත් යන පද දෙක කරු ලියන යන ක්‍රියා ශබ්දයන්ට කර්මයවනබැවින් වැඩකරුවා, පොත්ලියන්නා යන දෙක කර්මවිභක්ති සමාසයි.

ලීයෙන් කළ වැඩ 'ලීවැඩ' මෙහි 'ලීවැඩ' යනු කරණ විභක්ති සමාසයි.

වෙඩිවලට හෙවත් වෙඩි පිණිස ගන්න බෙහෙත් 'වෙඩිබෙහෙත්'නම්, සම්ප්‍රදාන විභක්ති සමාසයි.

රාහුගෙන් මිදුනේ 'රහුමුත්'නම්, අවධිවිභක්ති සමාසයි

කැලේ තිබෙන දෙල් 'කැලෑදෙල්'නම්, ආධාරවිභක්ති සමාසයි.

සමාසයද නාම්පදයේ කොටසකි.

ප්‍ර—විභක්ති සමාස යනුකිම? සමාසයන්නේ අභිප්‍රාය කිම? අඹමල්, සිත්තරු, කොළඹබඩු, සිවුරුරෙදි, නූල් වැඩ, මේ කවර සමාසද? ගම්කුකුළා යන්න කෙසේ සමාස විද.

සමාස කීපයද එකට ගැලපෙන බව පෙණේ, එසේ ගැලපුනු සමාසවල නම් මෙපරිද්දෙන් කියයුතුයි.

සපත් ලියුම්කරුවා,

ලියුම්කරන්නේ ලියුම්කරු නම්, විභක්තිසමාසයි, සපත් වූයේත් ලියුම්කරුවූයේත් එක තැනැත්තාම බැවින් "සපත් ලියුම්කරු" යනු විශෙෂණ සමාසයි' මෙසේ මේ එක සමාසපදයේ සමාස දෙකක් තිබේ, මීට 'විභක්ති සමාස ගර්භවිශෙෂණ සමාස'යයි කියයුතුයි.

තල්කිතුල් වනය.

තල්ද කිතුල්ද තල් කිතුල් නම්, දකාරාර්ථ සමාසයි තල් කිතුලුන්ගේ වනය තල්කිතුල් වන නම්, විභක්තිසමාසයි, මීට දකාරාර්ථ සමාස ගර්භවිභක්ති සමාසයයි කියයුතුයි, මක්නිසාදයත් තල් කිතුල් වනය යන විභක්තිසමාසය ඇතුළේ තල් ද කිතුල්ද යන දකාරාර්ථ සමාසය ඇති බැවිනි.

අන්‍යාර්ථසමාසයයි තවත් සමාසයක් තිබේ, සමාසයෙහි පෙණෙන ශබ්දවලින් හැඟෙන අර්ථය හැර අමුතු අර්ථයක් ප්‍රකාශකරණ සමාසය අන්‍යාර්ථසමාසනම්, බස්නාහිරයයි කීවිට මේ ශබ්ද දෙකේ අර්ථය බසින්නාවූ ඉරයයි හැඟේ, නමුත් මෙයින් කියන්නේ ඉරබසින්නේ යම් දිසාවකට නම් ඒදිසාවයි, 'නැගෙනහිර' යන ශබ්ද දෙකේ අර්ථයා නැගෙන්නාවූ සූර්යයා කියා හැඟෙනනත් එයින් කියන්නේ ඉර නැගෙන්නේ යම් දිසාවකින් නම් ඒ දිසාවයි, සිව්පා-

යන්නේ අර්ථය සතර පාදය නමුත් මෙයින් පා සතරක් ඇති සතෙක් යන අර්ථය ප්‍රකාශවේ, මෙසේ සමාසපදයේ පෙණෙන ශබ්දවල නොමැති අර්ථ ප්‍රකාශකරණ සමාස අන්‍යාර්ථ සමාසයයි, වර්තමාන සිංහල භාෂාවේ අන්‍යාර්ථ සමාසයෙන් වාක්‍යශැලපීමක් නොමැතියි, නමුත් අන්‍යාර්ථ සමාස නාම ස්වල්පයක් භාෂාවේ දක්නා ලැබේ.

පදනීතියෙහි සමාසාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

නිෂ්පන්න තත්සම් තද්භවයයි සිංහල භාෂාවේ ශබ්ද ත්‍රිවිධයි, පාලි සංස්කෘත දෙමළ ඉංග්‍රීසි ආදි භාෂාවලින් බිඳී ආ ශබ්ද තද්භවයි, ඒභාෂාවලට සමානවන සිංහල ශබ්ද තත්සම්යි, මේ කොයි භාෂාවකටවත් සම්බන්ධයක් නොමැතිව ලබ්ධාවේම සෑදුන ශබ්ද නිෂ්පන්න ශබ්ද නම්, තද්ධිත ආඛ්‍යාත සමාස යන තුණටම අයත් ශබ්ද මේ භාෂාවලින් බිඳී එන බව පෙණේ, ඒ බිඳෙන ශබ්දවල ප්‍රකෘති ප්‍රත්‍යයාදිය විනිශ්චයකිරීම ඉතා දුෂ්කරයි, භාගිනෙය, පිතෘ, බුද්ධදාස යනාදි ශබ්දවලින් බෑන, පිය, බුජ්ජ් යනාදි සිංහලට බිඳීතිබෙන තද්ධිත, කිතක, සමාස නාම වලින් ඒබව පෙණේ—මෙසේ අන්‍යභාෂාවලින් බිඳෙන සමහර සිංහල ආශ්‍රිත කිතක සමාසනාම්වල විශේෂ විභාග කිරීම දුෂ්කරබවත් පිළිවෙලකට පදසිද්ධියක් පෙන්විය නොහැකි බවත් සැලකිය යුතුයි.

මේ පොතේ පිළිවෙල පරිච්ඡෙදයෙන් චතුර්විධ පදවිභාග හා උපසර්ගනිපාත පමණක් දක්වන විග්‍රහයක් මෙහිපහත දක්වනු ලැබේ,

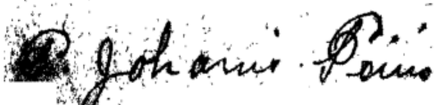

PARSING.

ආණ්ඩුව වැසියන්ගෙන් බදු ගෙණ පඩි දෙමින් නිතර රට රකී.

(මේ පාඨයේ සංක්ෂෙප විග්‍රහය මෙසේයි.)

ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධය.	උක්තානුක්ත		පද.			
			නාම පද.	ක්‍රියා හෙවත් ආඛ්‍යාතපද	උපසර්ග පද.	නිපාත පද.
'ආණ්ඩුවරට රකී'යනු මෙහි ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධයි	'රකී' යන ක්‍රියාවෙන් උක්ත බැවින් 'ආණ්ඩුව' යනු උක්ත කර්තෘයි, එහින් අනුක්ත බැවින් 'රට'යනු අනුක්ත කර්මයි.	ආණ්ඩුව-වැසියන් —	ප්‍රථමා විභක්ත්‍යන්ත නාමපදය			
		ගෙන් —	අවධි විභක්ත්‍යන්ත නාමපදය			
		බදු —	කර්ම විභක්ත්‍යන්ත නාමපදය.			
		ගෙණ —	...	පූර්වක්‍රියායි		
		පඩි —	කර්ම විභක්ත්‍යන්ත නාමපදය.			
		දෙමින් —	...	මිශ්‍රක්‍රියායි		
		නිතර —	...	...		නිරන්තර විද්‍යොතක නිපාත පදයයි,
		රට —	කර්ම විභක්ත්‍යන්ත නාමපදය			
		රකී —	...	වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ කර්තෘකාරක එක වචන ක්‍රියා පදයයි.		

නිවරදි ව්‍යවහාර.

ඒ ඒ භාෂාවන්හි ශබ්ද ලියනවිට ඒඒ ශබ්දයන්ට අයිති අක්ෂර යෙදිය යුතුයි.

අභිප්‍රාව,සවභාඥතය,ප්‍රත්‍ය,භිකති යන සංස්කෘත ශබ්ද අභිප්‍රාය, සවභාවඥතය, ප්‍රත්‍යය, භිත්ති කියා ලිය යුතුයි,

එළත්; ඔෟරුදු, ලේඛම්කියා වැරදිලෙස ලියන සිංහල ශබ්ද අයිති, අවුරුදු, ලේකම්කියා නිසිලෙස ලිය යුතුයි.

විරුඬතාවයට, විරුඬතාවයෙන් කියා වරනැගීම වැරදියි, මෙහි ශබ්දාන්තය 'ව' නොව, 'තා' යනුයි, එය අගට'අට' 'එන්'යන ප්‍රත්‍යය යෙදූවිට"විරුඬතාව" "විරුඬතාවෙන්" "විරුඬතායෙන්" කියා වරනැගේ,, ශොභාවය, මෙබලාවය යනාදියද මෙසේම ශොභාව, මෙබලාව කියා වරනැගිය යුතුයි,

ගෙවල්වල, වළුවල්වල යනාදියද වැරදියි, ගේ, වළ යනු මෙහි ප්‍රකෘතියි, එබැවින් මෙහි අගට වල්යනු යෙදූ විට "ගේවල" "වළවල" කියා බුහුබස යෙදේ, මීට අගින් නව වල්ප්‍රත්‍යයක් බහුවචනය ඇඟවීමට යෙදීම වැරදියි.

ඔහුව, ළමයාව, අම්මාව, මාවකියා විභක්තියට අගින් වකාරය යෙදීම වැරදියි, ඔහු, ළමයා, අම්මා, මා කියා ලිය යුතුයි.

කර්තෘ විභක්ති අගින් යෙදියයුතු විසින් යනු අපි විසින් 'මම විසින්' 'ගොවියෝ විසින්'කියා ප්‍රථමාවිභක්ති අගින් යෙදීම වැරදියි,

ප්‍රථමා විභක්ති අගින් යෙදියයුතු තෙම, තොමයනු එතෙමෙට, ඔතොමෝට යනාදිවශයෙන් වෙන විභක්ති වලට නොයෙදිය යුතුයි,

මම කරණවා, මම කළා; ඌ යනවා; තෝ ගියා කියා පුරුෂ විශෙෂය අවබොධනොවන ප්‍රත්‍යය යෙදීමද වැර දියි, මම කරමි, මම කෙළෙමි, ඌයයි තෝ ගියෙහි යනාදි වශයෙන් ඒ ඒ පුරුෂවිශෙෂයත් කාල විභාගයත් ඇඟෙ නසේ ක්‍රියා යෙදිය යුතුයි,

☞ මෙසේ වැරදි ව්‍යවහාර අත්හැරදමා නිවරදිලෙස භාෂාව ලිවීමට පණ්ඩිතයන්කළපොත්පත්බලා එහිවාක්‍ය රචනාවේ අක්ෂර වින්‍යාස විභක්ති ක්‍රියා ආදිය යොදා තිබෙන පරිදි බලාගෙන ඊට අනුව ලියන්ට පුහුණුකළ යුතුයි.

මලනුවෝ, තෙරනුවෝ, ගිරානෝ, පියාණෝ, යනාදි තැන්වල නු, ආන, යනප්‍රත්‍යයද ඕ යන ප්‍රථමාබහුවචනයද ගෞරවය ප්‍රකාශකරණපිණිස යොදනලදී, බුදුන්, තෙරුන් යනාදිවශයෙන් එක්කෙනා ප්‍රකාශකරණ නාම අගින්ද ගෞරවය පිණිස බහුබස යොදති, මෙසේ ගෞරව ප්‍රකාශකිරීමට යොදන ප්‍රත්‍යය හා බහුබසද නිවරදියි.

ණ ළ යෙදියයුතු විධිය.

සංස්කෘත භාෂාවේ ඍ ර ෂ යන මූර්ධජාක්ෂරවලින් පරව යොදන නකාරයද මූර්ධජයි, එබැවින් තෘණ, වර්ණ ප්‍රාණ යනාදි ශබ්දවලින් බිඳෙන තණ, වණ, පණ යනාදිය මූර්ධජ නකාරයෙන්ම ලියයුතුයි. ලවණ කල්‍යාණ යනාදි සංස්කෘත ශබ්දවලද මූර්ධජ නකාරය යෙදේ, එයින් බිඳෙන ලුණු, කලණ යනාදීයේද මූර්ධජ නකාරය ලියයුතුයි. මෙසේ මූර්ධජ දන්තජ නිවරදිලෙස ලිවීමට සිංහල ශබ්ද බිඳී ආ සංස්කෘත මාගධ ශබ්ද අවබෝධ කටයුතුයි.

පාටලි, අට්ඨාරස කූට යන ශබ්දවලින් 'පලොල්' 'අටලොස්' 'කුළු'කියා බිඳුනශබ්දවල මව් භාෂාවේ මූර්ධජාක්ෂරයන්ට ආදේශවූ ළකාරය මූර්ධජ වියයුතුයි.

රණ, කරණ, රළ යනාදියේ රකාරයෙන් පරවද මූර්ධජ ලියයුතුයි,

තණ කියා මූර්ධජ ලිවොත් මෙහි තේරුම තෘණවර්ගයයි, තන කියා දන්තජ ලිවිට මෙහි තෙරුම ස්ත්‍රී පයොධරයි, වළකියා මූර්ධජලියුවිට ආවාටය යන අර්ථයද දන්තජවූ 'වල්' යන්නෙන් කැලේ යන අර්ථයද හැඟේ, මෙසේ දන්තජ මූර්ධජ යොග්‍යලෙස ලිවීම ශබ්දවලඅර්ථය ඉක්මනින් අවබෝධවීමටහා නිෂ්පන්නාදීශබ්දප්‍රකෘති දැනගැනීමටද උපකාරයි

වැරදි පාඨහා නිවරදි පාඨ.

මාවිසින් ගියසෙනසුරාදා නුවරටආවා, ඒඅය සත්පුරුෂයෙකි, වෙලෙන්දන් යනවා, ඒඅය මා මිත්‍රත්වයෙන් පිළිගත්තේය, ඇකිළියෝ බිජුලති, ඉසතුයෙන්ලිඟුම්, කෝනරා

නටයි, වෙළෙන්දෝ කොළුවාව ගෙනගියෝ, බදාදා මලයා එන්නේය, ඊස්ත්‍රීතොමෝ විසින් ගොතනවැඩ හොඳයි, කන්‍යා වීනාගායනාකරති, අපිකලුවැඩ හොඳයි, පාරවල් වල ඇවිදිති, ඔවුන් විසින් හරක්මරාකෑවෝ, පණ්ඩිතයෝ ලියූපොත් ලොකාපීදූනකයි, ගොවියෝ කුඹුරුවැඩකරති; ඉස්ත්‍රී පුෂියෝමෙන් ඔවුන් සිටිති, ඔහුට විබක්තියක්වත් නොතේරෙයි, තාත්තා මාව ගෙන්වූයේයි, බොහෝවෙලාවක් මම එහිසිටියා, ඊර්ෂ්‍යාවයෙන් සිටීම නොහොබී, ඔහුට හොඳ වෙතනාවයක් නැත, ගොනා දුවති, අසවයා පිට ගම්, ධම්දෙශනාව හොඳයි; කුඹුර මූවෝ කෑවේය, ශිකූරාදා සලවැඩ, ධම්ශ්‍රවනායට ගියා, පිලිවෙලකට නැති වැඩ, අප එදාගියෙමු, ඔව්හු සිටින ගමට මවගියෙමු, පොල් පලගත් වත්ත, ඇත්තලවා ඇද්දවුකද, දරුවන් තණේ බොති, වණේරිදෙයි, ඔවුන් පිළිනොගෙණ සිටියා, ඇත් තුකෑ කිතල්කස, ඔව්න් මරාදමමූ, මිත්‍රයාව දුටුවෙමි; ගොනා දුවනවා, මම ඒපොත එවන්නෙමි, මුවෝ ගොසම් කනවා, ලේනුන් අතුළඩ යති; තොපි කලුවැඩේ හොඳනෑ, බුඩාගම්කාරයෝ මල්පුදති, මෝඩයත්ට සභාව වැඩියි; වඳුරෝ සිටින ගස සෙලවෙයි, සර්පයෝ සිටින කෙයි නොසිටියයුතුයි, බෙන්ත්‍රාව ගියා, හාමුදුරුවෝවෙත ලැබෙන පිණිස ලියුම යවමි, මඩබද්‍ර ලේඛම්වරු ඉඩම් ලියනවා, මහාරාජති නොනේවම ගෞරවකරති, ඒතොමේව ගහපනක්වේවා, ගශුකැඩෙයි, තොපිඅ සත්‍රදත්තහු, මම සත්පුරුෂයෙක්මි, ලියන්නන පොත් ලියහ.

ප්‍ර—මේ පාඨවල කවර වරද තිබේද? මක්නිසාද? කවර සූත්‍රයක්ලෙස වැරදිද? ශුඩකටයුතු විධිය කෙසේද? මක්නිසා ශුඩ්‍ය? නිවරදිපාඨ කවරේද? කවර සූත්‍රලෙස නිවරදිද?

දැන්වීමයි

මහාප්‍රාණාක්ෂර ඇති මාගධි සංස්කෘත ශබ්දවලින් සිංහලට බිඳෙනවිට ඒ මහා ප්‍රාණාක්ෂරය ලඟ හකාරයවැටී ශබ්දය බිඳෙන බවත් ඒ හකාරය ප්‍රකෘති හකාරය බවත් ඇතම් අයගේ මතයකි, මේ මතයද පිළිගතයුතු මතයකි; නමුත් ධම්ම, ධර්‍මයන ශබ්දවලින් බිඳුනු දහම් යන්නේ හකාරය ආගම වියයි මෙහි සිදත්සඟරා මතයලෙස ලීමු, මේ මත දෙකින් කොයික සත්‍යය වුවත් ආගම විධිය ඉගෙණගන්නන්ට අපේ උදාහරණයෙන් මුලාවක් නොවෙයි.

ගමටගියා යනාදි තැන්වල නමටයනු සම්ප්‍රදාන විභක්ති යමයි යන මතයක් තිබේ, ගමනාර්ථයෙහි සම්ප්‍රදාන කර්‍ම යන විභක්ති දෙකම යෙදෙනබව සංස්කෘතයෙහි උගන්වනබැවින්ද ට යන විභක්ති ප්‍රත්‍යය සම්ප්‍රදාන කාරකයට හිමි නියම ප්‍රත්‍යය බැවින්ද මේ මතයත් යහපති,

රඹුක්කන යනාදි අප විසින් යෙදූ ඇතම් උදාහරණවල පදසිද්ධිය වෙතින් අනාගට තෝරන්වත් පුළුවන්වෙයි, සමහරවිට අපේ පදසිද්ධිය භජනය නොකොට ඒ ශබ්ද සෑදෙන්ටත් ඇති, ඒ කොයිනැව්වුවත් ආධුනික ජනයාට අපේ සූත්‍රවලින් සිංහල භාෂාවේ ස්වභාව අවබෝධවීමට එයින් බාධා නොමැතියි.

ලොප ආදෙශ ආදී පදසිඩි අත්හැර ශබ්ද රූපය පමණක් පළමුකොට ඉගැන්වියයුතුයයි සමහරු සිතති. එබැවින් මේ පොතේ 17 පිට පටන් 45 පිට කෙළවර කොට පදසිද්ධිය සම්බන්ධ අතරතුර ලියාතිබෙන පාඨහැර ඉතිරිවා පළමුවෙනි අවුරුද්දේද එතැන් පටන් 70 පිට දක්වා පදසිද්ධියහැර ඉතිරිවා දෙවැනිඅවුරුද්දේද පොත මුලපටන් කෙළවර දක්වා ඉතිර සියල්ල හා මවත ව්‍යාකරණ පොත්වල ඇති අතිරිකතදේත් සමග තුන්වැනි

අවුරුද්දේද පාඨශාලාවන්හි ඉගැන්වීය හැකියි, නමුත් අපේ මතය නම් එක්අවුරුදු හමාසයකින් මේ පොත මුල පටන් අගදක්වා උගන්වා ඉතිරි මාස හයේදී සිදත්සඟරා වේ ඇති වෙනසත් සමග පොත මූලපටන් නැවතත් කියවා සිංහල ව්‍යාකරණ ශිෂ්‍යයන්ට හොඳරගට පුහුණු කරවා දෑවුරුද්දකින් ඉවරකළහැකි යනුයි.

මේ පොත ඉතා ශිථිල භාෂාවෙන් ව්‍යවහාර උදාහරණ දක්වා කරතිබෙන බැවින් මීටවඩා සවල්පකාලයක්තුළදී ව්‍යාකරණ උගන්වන්ටත් සම්පී ගුරුවරුන්ට උගහට නොවේ.

ඝොෂාඝොෂ උෂම අනතාසථ ආදි ෆ සකෘත භාෂාවේ අක්ෂර විභාගය වඩා ප්‍රයොජන නොමැති බැවිනුත් වෙන ව්‍යාකරණවලින් ගෙණ ගුරුවරුන්ට ඉගැන්වීම ඉතා පහසුබැවිනුත් මෙහි නොදක්වීමු.